

Turvallista ja rauhallista

Helsingin turvallisuustutkimus 2018

Vesa Keskinen, Eija Pyyhtiä & Petronella Lehtelä (toim. Nina Ahola)

Tutkimuksia
2020:3

Helsinki

Tiedustelut

Vesa Keskinen, p. 09 310 36296
etunimi.sukunimi(at)hel.fi

Julkaisija

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia,
kaupunkitutkimus ja -tilastot

Osoite

PL 550, 00099 Helsingin kaupunki
(Siltasaarenkatu 18–20 A)

Puhelin

09 310 36377

Internet

www.hel.fi/kaupunkitieto

Tilaukset, jakelu

p. 09 310 36293
kaupunkitieto.tilaukset@hel.fi

Painotuote
4041 0949

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia,
kaupunkitutkimus ja -tilastot

Turvallista ja rauhallista

Helsingin turvallisuustutkimus 2018

Vesa Keskinen, Eija Pyyhtiä & Petronella Lehtelä (toim. Nina Ahola)

Tutkimuksia
2020:3

Käännökset

Magnus Gräsbeck

Kuviot

Vesa Keskinen, Eija Pyyhtiä,
Petronella Lehtelä, Lotta Haglund

Kartat

Tuomas Tavi (kuviot 4 ja 5)
Jenni Väliniemi-Laursson (kuviot 18 ja 19)

Taitto

Lotta Haglund

Valokuvat

Kansi: Helsinki Marketing / Julia Kivelä
Sivu 8: Helsinki Marketing / Yiping Feng and Ling Ouyang
Sivu 12: Helsingin kaupungin aineistopankki / Sofie Jokinen
Sivu 60. Helsingin kaupungin aineistopankki / Julius Konttinen

Paino

Next Print Oy, Helsinki 2020

Saavutettavuus

Julkaisun kuviot saa pyydettäessä saavutettavassa muodossa osoitteesta tietokeskus.kirjasto@hel.fi

Painettu

ISSN 2489-4087
ISBN 978-952-331-833-5

Verkossa

ISSN 2489-4095
ISBN 978-952-331-834-2

Sisällys

Esipuhe	5
Förord	6
Preface	7
1 Johdanto	9
2 Koettu turvallisuus ja asuin ympäristön laatu	13
2.1 Helsinkiläisten turvallisuuden tunne on kohentunut	13
2.2 Turvattomuuskokemusten alue-erot kaventuneet	27
2.3 Naapuruussuhteet ja turvallisuuden tunne Helsingin asuinalueilla	30
2.4 Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen	38
3 Turvallisuushuolet ja toimenpide-ehdotukset	41
3.1 Ilmastonmuutos helsinkiläisten suurin huolenaihe	41
3.2 Huolenaiheet lähiympäristössä	47
3.3 Päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen koetaan merkittävänä kaupungin turvallisuudelle ja viihtyisyydelle	56
4 Rikokset, nähty väkivaltalta ja tapaturmat	61
4.1 Huumeiden ja väkivallan näkeminen yleisintä itäisessä kantakaupungissa	61
4.2 Helsinkiläiset hieman aiempaa harvemmin omaisuusrikosten, uhkailun tai väkivallan uhreina	69
4.3 Yleisimpiä tapaturmia ovat talvikeleillä liukastumiset	79
4.4 Rikoksiin, tapaturmiin ja onnettomuuksiin liittyvä huolestuneisuus vähentynyt	86
5 Kaupunkilaisten kokemuksia poliisiin ja pelastuslaitoksen toinnasta	91
5.1 Luottamus Helsingin poliisiin ei ole järkkynyt	91
5.2 Poliisin nopea paikalle saapuminen ja rikosten tutkinta tärkeimpiä poliisin palveluista	94
5.3 Poliisin kanssa asioineet ovat tyytyväisiä palveluun	96
5.4 Pelastuslaitoksen toiminnan arviointia	99

6 Tutkimuksen toteutus.....	103
6.1 Näin tutkittiin	103
6.2 Otos ja vastausten palautuminen	104
6.3 Aineiston edustavuus	106
6.4 Vastanneissa eroja vastaamisajankohdan mukaan	107
7 Keskeiset tulokset	109
Sammandrag	113
Summary	117
Kirjoittajaesittelyt.....	121
Lähteet	122
Liitteet	125

Esipuhe

Arkielämän turvallisuus on saanut vuoden 2020 aikana aivan uudenlaisen merkityksen. Maailmanlaajuisesti levinnyt koronapandemia on muuttanut käsitystämme turvalliseksi koetuista asioista ja vaikuttanut hyvin monella tavalla arjen käytäntöihin ja tapaamme liikkua ja käyttää kaupunkitilaa. Vaikka koettu turvallisuus on aiemminkin ollut merkittävä kaupunkikehityksen ja hyvinvoinnin mittari, on sen merkitys asukkaiden hyvinvoinnin kuvaajana entisestään korostunut.

Tässä tutkimusraportissa kootaan yhteen uusimmat tulokset helsinkiläisten koetusta turvallisuudesta koronapandemiaa edeltäneenä aikana. Turvallisuutta lähestytään muun muassa koetun turvallisuuden, asuinympäristöön liittyvien kokemusten, turvattomuutta aiheuttavien huolien sekä rikosten ja häiriöiden kohtaamisen näkökulmista. Lisäksi kuvataan helsinkiläisten luottamusta poliisiin ja pelastuslaitoksen toimintaan. Suurin osa raportin artikkeleista on julkaistu Helsingin kaupungin *Kvartti*-verkkolehden sivuilla. Nyt niiden tulokset on koottu yksiin kansiin.

Tutkimus on jo kuudes kerta, kun helsinkiläisten koettua turvallisuutta on selvitetty satunnaisotantaan perustuvalla kyselyaineistolla. Tulokset osoittavat, että helsinkiläisten kokemus oman asuinalueensa, kaupungin keskustan ja joukkoliikenteen turvallisuudesta oli viimeisimmän kyselyn aikaan, loppuvuodesta 2018, entisestään vahvistunut. Omaan asuinalueeseen oltiin pääosin tyytyväisiä ja yleiset huolenaiheet olivat keskimäärin vähentyneet. Ilmastomuutos ja kaupunginosien eriytyminen huolestuttivat kuitenkin aiempaa useampaa. Omalla asuinalueella eniten huolta aiheuttivat muiden ihmisten syrjäytyminen, ympäristön epäsiisteys ja ilkivalta.

Tutkimus on toteutettu Helsingin kaupunginkansliassa yhteistyössä Helsingin pelastuslaitoksen ja Helsingin poliisin kanssa. Tutkimuksen tekoon ovat osallistuneet Eija Pyyhtiä ja Petronella Lehtelä Helsingin kaupunginkanslian hallinto-osaston turvallisuus- ja valmiusyksiköstä sekä Vesa Keskinen, Nina Ahola ja Teemu Vass kaupunginkanslian kaupunkitutkimus ja -tilastot-yksiköstä. Naapuruussuhteita ja turvallisuuden tunnetta käsittelevän artikkelin kirjoittamiseen on osallistunut myös yliopistonlehtori Teemu Kempainen Helsingin yliopistosta. Jälleen kerran lämmin kiitos kaikille osapuolille hyvin toimineesta yhteistyöstä!

Helsingin kaupungin turvallisuustutkimus toteutetaan seuraavan kerran syksyllä 2021. Silloin näemme miten koronapandemia on vaikuttanut helsinkiläisten kokemukseen arkielämän turvallisuudesta.

Helsingissä lokakuussa 2020
Katja Vilkama
Tutkimuspäällikkö
Kaupunkitutkimus ja -tilastot

Förord

Under året 2020 har trygghet i vardagen fått en helt ny betydelse. Coronaepidemin, som blev en global pandemi, har förändrat vår uppfattning om vad som är tryggt, och på många sätt inverkat på våra vardagsrutiner och vårt sätt att röra oss i och nyttja stadsrummet. Även om upplevd trygghet också tidigare varit en viktig mätare av utveckling och välfärd i städer har dess betydelse som indikator på invånarnas välbefinnande vuxit ytterligare.

Denna forskningsrapport bringar samman de nyaste rönen om upplevd trygghet bland helsingforsbor under tiden strax före coronaepidemin. Tryggheten i staden synas med avseende å bland annat upplevd trygghet, upplevelser som anknyter till boendemiljön, orosmoment som förorsakar otrygghet, samt konfrontering med brottslighet och störningar. Dessutom beskrivs helsingforsbornas tillit till polis- och räddningsmyndigheterna. Största delen av artiklarna i rapporten har varit publicerade på Helsingfors stadskanslis tidskrift *Kvarttis* hemsidor. Nu har rönen samlats inom samma pärmar.

Föreliggande runda är den sjätte i ordningen i en enkät om upplevd trygghet bland slumpmässigt utvalda helsingforsbor. Rönen visar att helsingforsbornas uppfattning om tryggheten i deras eget bostadsområde, i stadskärnan och inom kollektivtrafiken var ännu positivare i slutet av år 2018 (vid senaste rundan) än den varit tidigare. I huvudsak var svararna nöjda med sitt eget bostadsområde, och i snitt hade de allmänna orosmomenten minskat. Men en större andel än tidigare oroade sig nu för klimatförändringen och att stadsdelar glider isär. I det egna bostadsområdet oroades man mest av andra människors utslagning, osnygg omgivning och skadegörelse.

Undersökningen har gjorts av Helsingfors stadskansli i samarbete med Helsingfors stads räddningsverk och polisen i Helsingfors. Med från stadskansliets sida var Eija Pyyhtiä och Petronella Lehtelä från Säkerhets- och beredskapsenheten samt Vesa Keskinen, Nina Ahola och Teemu Vass från Enheten stadsforskning och -statistik. I författandet av artikeln om grannrelationer och trygghet deltog också universitetslektor Teemu Kempainen från Helsingfors universitet. Ännu en gång: hjärtligt tack till alla för välfungerande samarbete!

Nästa runda av Trygghetsenkäten i Helsingfors blir hösten 2021. Då ser vi på vilka sätt coronaepidemin inverkat på helsingforsbornas upplevda vardagstrygghet.

I Helsingfors i oktober 2020
Katja Vilkkama
Forskningschef
Enheten stadsforskning och -statistik

Preface

In 2020, everyday safety has taken on an entirely new meaning. The global coronavirus pandemic has changed our ideas of what is safe, and has influenced, in many ways, our everyday routines, mobility and actions in the urban realm. Even though perceived safety has been an important measure of development and wellbeing in cities also earlier, its significance has grown even further.

The present report brings together the freshest findings on perceived safety among Helsinki residents during the period just before the corona pandemic. Safety in the city is viewed in terms of, for example, perceived safety and security, people's experiences in their own housing environment, worries causing insecurity, and the witnessing of crime or disturbances. Moreover, residents' trust in the police and rescue authorities is described. The majority of the articles in this report have been published earlier in Helsinki City Executive Office's online journal *Kvartti*.

The material in this report is based on the latest round of the City of Helsinki Safety Survey, carried out in late 2018 and targeting random-sampled Helsinki residents. The findings show that Helsinki residents' idea of safety in their own neighbourhood, in the centre of Helsinki, and on public transport in the city was even more positive than in earlier similar surveys. For the most part, respondents were quite satisfied with their own neighbourhoods, and common concerns and worries had decreased on average. However, a larger proportion now worried about climate change and about city districts gliding apart socioeconomically. In their own neighbourhoods, people were most worried about other people becoming socially excluded, and about untidy premises and vandalism.

The study was conducted by Helsinki City Executive Office in collaboration with Helsinki City Rescue Department and Helsinki Police Department. The authors were Eija Pyyhtiä and Petronella Lehtelä from the Safety and Preparedness Unit, as well as Vesa Keskinen, Nina Ahola and Teemu Vass from the Urban Research and Statistics Unit, of the Executive Office. University Lecturer Teemu Kempainen of the University of Helsinki also participated in the writing of the article on neighbour relations and safety. Once again: many thanks to all for smooth and fruitful cooperation!

The next round of the City of Helsinki Safety Survey will be run in autumn 2021. We will then see in what ways the corona epidemic has influenced Helsinki residents' everyday sense of safety and security.

Helsinki, October 2020
Katja Vilkkama
Research Director
Urban Research and Statistics Unit

1 Johdanto

Helsingin turvallisuustutkimusten 15 vuoden tutkimustraditio

Helsingissä on tehty asukkaille suunnattuja turvallisuuskyselyjä kolmen vuoden välein vuodesta 2003 lähtien (2003, 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018). Vuoden 2018 tutkimuksen aineisto kerättiin kahden kuukauden aikana loka–joulukuussa 2018. Kyselyt on toteutettu eri vuosina mahdollisimman samalla tavalla satunnaisotantaan perustuvina väestökyselyinä.

Vuoden 2018 turvallisuuskyselyn otos oli 7 818 henkilöä Helsingin 15–79-vuotiaista (N=525 090). Aikaisempina tutkimusvuosina 2003, 2009, 2012 ja 2015 kohderyhmänä ovat olleet 15–74-vuotiaat. Vuosi 2015 oli ensimmäinen, jolloin tutkimuksen kohderyhmänä olivat muutkin kuin suomen- ja ruotsinkieliset. Tuolloin vastauskieliksi lisättiin englanti, viro ja venäjä. Vuoden 2018 tutkimuksessa vieraskielisten otosta kasvatettiin aiemmasta 1 650:stä 2 310:een. Tutkimuksen vastausprosentiksi vuoden 2018 turvallisuuskyselyssä tuli ylipeitto (osoite tuntematon, osoite muuttunut) ja tuplavastaukset huomioiden 54 (57 % vuonna 2015). Suomen- ja ruotsinkielisen kantaväestön vastausprosentti oli 58 (59 %) ja vieraskielisten 45 (44 %).

Koettu turvallisuus on indikaattori, jota seurataan myös muiden Pohjoismaiden pääkaupungeissa. Helsingin tapaan myös Tukholmassa ja Kööpenhaminassa tehdään säännöllisesti postikyselyjä kaupungin asukkaille. Tukholmassa tutkimus toteutetaan kolmen vuoden välein, Kööpenhaminassa vuosittain. Oslossa asukkaiden kokemuksia turvallisuudesta on selvitetty postikyselyn sijaan kasvokkain tapahtunein haastatteluin valituilla kohdealueilla. Turvallisuuskyselyjen sisällöt ovat Helsingissä, Kööpenhaminassa ja Tukholmassa samantapaiset, mutta harmillisesti niissä ei juuri ole identtisiä kysymyksiä.

Vuoden 2018 Helsingin kyselyyn lainattiin yksi kysymys Tukholman turvallisuustutkimuksesta. Molemmista kaupungeista yli 90 prosenttia vastaajista tunsivat olonsa omalla asuinalueellaan keskimäärin turvalliseksi (ks. s. 15.)

Paikallisia, vain yhtä kaupunkia koskevia ja satunnaisotantaan perustuvia turvallisuustutkimuksia on muualla Suomessa toteutettu vain muutamia. Kansallisella tasolla väestötason rikosuhritutkimuksia on toteutettu jo vuodesta 1980 lähtien. Helsingissä ensimmäisen turvallisuustutkimuksen toteutuksesta vastasi Poliisiammattikorkeakoulu, minkä vuoksi monet kysymyksistä ovat koskeneet poliisin toimintaa. Nyt käsillä oleva tutkimus kattaa aiempaa useampia turvallisuuden eri osa-alueita (ml. tapaturmat ja onnettomuudet) ja kysymykset liittyvät laajasti kaupunkielämään.

Helsingin turvallisuuskyselyissä on vuodesta 2003 alkaen selvitetty kaupunkilaisten huolenaiheita. Globaalia pandemiaa huolenaiheissa ei ole huomattu kysyä.

Turvallisuus ja viihtyisyys tukevat hyvinvointia

Turvallisuustutkimuksella selvitetään sitä, kuinka turvalliseksi tai turvattomaksi helsinkiläiset kokevat olonsa kaupungissa. Turvallisuuskyselyn avulla saadaan tietoa siitä, millaisia turvallisuuteen liittyviä haasteita kaupunkilaiset kaupungissa kohtaavat ja tarjoaa mahdollisuuden luoda ratkaisuja näihin haasteisiin.

Turvallisuuden tunne on tärkeä mittari myös kaupunkikehityksen näkökulmasta. Se kuinka turvalliseksi koemme olomme asuinalueellamme tai kaupungin keskustassa vaikuttaa siihen, kuinka hyvin viihdymme kaupungissa. Tämän vuoksi turvallisuuden tunne on nostettu tavoitteeksi myös Helsingin kaupunkistrategiaan vuosille 2017–2021. Yksi tavoitteista on, että jokainen tuntee olonsa turvalliseksi. Helsinki haluaa olla turvallinen ja viihtyisä kaikille kaupunkilaisille. (Helsingin kaupunki 2017¹.)

Turvallisuus on huomioitu Helsingin hyvinvointisuunnitelmassa. Yksi kuudesta painopisteestä on ”elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat”. Hyvinvointisuunnitelmaa toteuttavilla toimenpiteillä pyritään vahvistamaan asuinalueita ja tavoitellaan sitä, että Helsingin kaikki kaupunginosat ovat viihtyisiä ja asukkaat tuntevat kaupunginosan omakseen.

Turvallisempi vai turvattomampi nyt?

Helsinkiläiset kokivat vuonna 2018 oman asuinalueensa, kaupungin keskustan ja joukkoliikenteen turvallisemmiksi kuin koskaan aiemmin. Kokemuksissa on kuitenkin jonkin verran eroja miesten ja naisten sekä eri ikä- ja kieliryhmien välillä. Lisäksi turvallisuuskokemuksissa on vaihtelua asuinalueittain.

Taloudellinen ja yhteiskunnallinen tilanne oli tutkimusvuonna vakaa ja ajankohtaan osui monia positiivisia uutisia esimerkiksi työllisyyden kasvusta ja palkkojen noususta. Vuoteen 2018 ei ajoittunut suuria yhteiskunnallisia muutoksia puoleen tai toiseen. Nämä seikat ovat todennäköisesti vaikuttaneet positiivisesti asukkaiden turvallisuudentunteeseen.

1 Maailman toimivin kaupunki – Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021. <https://www.hel.fi/Helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/kaupunkistrategia/>

Raportin rakenne

Tämän raportin sisältämät artikkelit on pääosin julkaistu vuosien 2019 ja 2020 aikana erillisinä artikkeleina Helsingin kaupungin kaupunkitiedon Kvartti-verkkolehdessä. Turvallisuuskyselyn tuloksista on julkaistu verkkolehdessä artikkelisarja, jossa tarkastellaan kaupunkilaisten turvallisuuskokemuksia aihe tai kysymyskokonaisuus kerrallaan. Nämä on sisällytetty myös tähän raporttiin ja näin ollen raportin osiot muodostavat itsenäisiä kokonaisuuksia, joihin voi tutustua myös yksitellen. Tässä raportissa on lisäksi aiemmin julkaisemattomia kokonaisuuksia, kuten luvut 3.3, 5.4 ja 6.

Raportin toisessa luvussa käsitellään koettua turvallisuutta ja asuinympäristön laatua. Koettua turvallisuutta tarkastellaan suhteessa kaupunki-kehitykseen niin kaupungin keskustassa kuin asuinalueilla. Luvussa kolme siirrytään turvallisuuteen liittyviin huolenaiheisiin ja toimenpide-ehdotuksiin sekä pohditaan maailmanlaajuisen tai kaupunkitason kehityksen heijastuksia koettuun turvallisuuteen.

Neljäs luku käsittelee rikoksen uhriksi joutumista ja tapaturmia asuinalueilla ja kaupungin keskustassa. Viidennessä luvussa tarkastellaan kaupunkilaisten kokemuksia siitä, miten poliisi ja pelastuslaitos ovat onnistuneet tehtävissään. Kuudennessa luvussa kuvataan tutkimuksen käytännön toteutusta. Liitteessä 1 kyselytutkimuksesta saatuja tuloksia tarkastellaan suhteessa poliisin tietoon tulleet rikollisuuteen.

2 Koettu turvallisuus ja asuinympäristön laatu

2.1 Helsingiläisten turvallisuuden tunne on kohentunut

Helsingiläiset kokevat oman asuinalueensa, kaupungin keskustan ja liikennevälineet turvallisemmiksi kuin koskaan aiemmin. Turvallisuusindikaattoreista käytetyimpiä ovat mittarit liikkumisen turvallisuudesta omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin sekä vastaava kysymys liikkumisesta kaupungin keskustassa. Luvussa tarkastellaan lisäksi vastaajien käsityksiä kaupungin yleisen turvallisuustilanteen kehityksestä vuosina 2015–2018.

Koettu turvallisuus on vakiintunut itsenäiseksi tutkimuskohteeksi viime vuosien aikana. Helsingissä koetun turvallisuuden kehitystä on seurattu vuodesta 2003 lähtien kolmen vuoden välein toteutetuilla turvallisuustutkimuksilla. Säännöllisesti toistettavia kyselytutkimuksia (ks. esim. Tuominen 2010, Laihin & Tuominen 2013, Keskinen & Laihin 2017) on tehty Helsingin kaupungin ja Helsingin poliisin yhteistyössä.

Vuoden 2018 tutkimuskierrosta edeltävä kyselyajankohta, vuosi 2015, oli poikkeuksellinen useilla mittareilla. Tuolloin syksyllä Euroopassa elettiin Pariisin terroristi-iskujen jälkimainingeissa, ja turvapaikanhakijoiden nopeasti kasvanut määrä oli herättänyt monissa huolta. Iltapäivälehtien mielipidetiedustelut ja lööpit, sosiaalisen median kuohunta vihapuheineen ja katupartiot kertoivat ihmisten peloista.

Tästä huolimatta helsingiläisten arviot kaupungin turvallisuustilanteesta olivat 2015 pääosin samalla tasolla kuin 2012 toteutetussa kyselyssä. Sen sijaan mediakohinan jäljet näkyvät kenties siinä, että vastaajat arvioivat kaupungin viime vuosien turvallisuuskehitystä pessimistisesti sekä vuoden 2015 että vuoden 2018 tutkimuksessa. Näiden havaintojen näennäiseen ristiriitaisuuteen palataan tämän luvun lopussa.

Kaupungin yleinen turvallisuus

Helsingiläisten kokemusta yleisestä turvallisuudesta selvitettiin vuoden 2018 tutkimuksen kyselylomakkeen alussa kysymyksellä: ”Kuinka turvallisiksi tunnet olosi keskimäärin? a) Helsingissä, b) Omalla asuinalueellasi.” Jälkimmäinen kysymys lainattiin Tukholman turvallisuuskyselystä². Kysy-

2 Tukholman vuoden 2017 kyselyyn vastasi 17 669 henkilöä ja tutkimuksen vastausprosentti oli 55. Kohderyhmänä olivat 16–69-vuotiaat.

myksiä voidaan pitää johdatteluna aiheeseen. Saadut tulokset saavat täydennystä ja selityksensä seuraavissa luvuissa analyysin edetessä.

Valtaosa vastaajista tunsi olonsa kaupungissa turvalliseksi, reilu kolmasosa täysin turvalliseksi ja reilusti yli puolet melko turvalliseksi (taulukko 1). Jostakin syystä kaupungin venäjänkieliset eivät koe Helsinkiä niin ”lintukotona” kuin muut vastaajat.

Taulukko 1. Helsingin yleinen turvallisuus eri vastaajaryhmissä 2018, %

	Kuinka turvalliseksi tunnet olosi keskimäärin Helsingissä ?								
	Turvalli- seksi	Melko turvalli- seksi	Melko turvatto- maksii-	Turv- tomaksi	EOS, ei vas- tausta	Yh- teen- sä %	N	<i>Turval- liseksi yht.</i>	<i>Turv- tomaksi yht.</i>
Otoskieli:									
Kaikki	36,8	54,8	5,0	1,3	2,1	100	4 090	91,6	6,3
Suomi	33,7	58,5	5,2	0,9	1,7	100	2 933	92,2	6,1
Ruotsi	33,0	59,1	6,1	0,6	1,2	100	175	92,2	6,7
Venäjä	30,0	54,7	5,8	6,6	2,9	100	245	84,7	12,4
Englanti	66,2	31,5	0,5	0,0	1,8	100	90	97,7	0,5
Viro	34,4	58,0	4,0	2,0	1,6	100	111	92,4	6,0
Muut kielet	53,4	36,8	3,9	1,5	4,4	100	537	90,2	5,5
Suomi+ruotsi	33,7	58,5	5,3	0,9	1,4	100	3 108	92,2	6,2
Muut kielet	46,6	43,1	4,1	2,8	2,8	100	982	89,7	6,9

Oma asuinalue koetaan vielä turvallisemmaksi kuin kaupunki keskimäärin (taulukko 2). Tämän mittarin mukaan virolaiset ja venäläiset kokevat asuinalueensa muita väestöryhmiä vähemmän turvalliseksi. Vieraskieliset pitävät yleisemminkin asuinalueitaan vähemmän turvallisenä verrattuna kantaväestöön.

Taulukko 2. Oman asuinalueen yleinen turvallisuus eri vastaajaryhmissä 2018, %

	Kuinka turvalliseksi tunnet olosi keskimäärin omalla asuinalueellasi?								
	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvattomaksi	Turvattomaksi	EOS, ei vastausta	%	N	Turvalliseksi yht.	Turvattomaksi yht.
Otoskieli:									
Kaikki	54,7	37,7	3,5	1,3	2,7	100	4 090	92,4	4,7
Suomi	56,4	37,6	2,9	0,9	2,1	100	2 933	94,0	3,8
Ruotsi	59,2	31,2	6,4	1,9	1,4	100	175	90,4	8,3
Venäjä	32,1	52,8	6,7	3,8	4,6	100	245	84,9	10,5
Englanti	69,6	27,7	1,0	0,0	1,7	100	90	97,3	1,0
Viro	23,7	55,9	10,5	6,3	2,2	100	111	79,6	16,8
Muut kielet	58,2	31,1	2,9	1,2	5,8	100	537	89,3	4,2
Suomi+ruotsi	56,6	37,3	3,1	0,9	2,0	100	3 108	93,8	4,0
Muut kielet	48,9	39,0	4,6	2,3	4,8	100	982	87,8	6,9

Tukholmassa vuoden 2017 turvallisuustutkimuksessa asuinaluettaan turvalliseksi (mycket trygg, trygg, ganska trygg) pitäviä oli 93 prosenttia vastaajista. Turvattomuutta asuinalueella koki seitsemän prosenttia (Trygghet...2017, 39) eli hieman enemmän kuin Helsingissä. Tukholmassa turvattomien osuus vaihteli alueittain kolmen ja 28 prosentin välillä. Helsingissä turvattomien osuus vaihteli peruspiireissä nollan ja 14 prosentin välillä. Eniten turvattomuutta koettiin Mellunkylässä (14 %), Vuosaarissa (10 %) ja Kaarelassa (8 %).

Koettu turvallisuus omalla asuinalueella

Asuinalue koostuu kodin välittömästä ympäristöstä, jossa liikutaan päivittäin. Oman asuinalueen turvallisuus on keskeinen asia arjen viihtyvyyden kannalta. Koettua turvallisuutta omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisain käytetään yhtenä Helsingin kaupunkistrategian seurantamittarina.

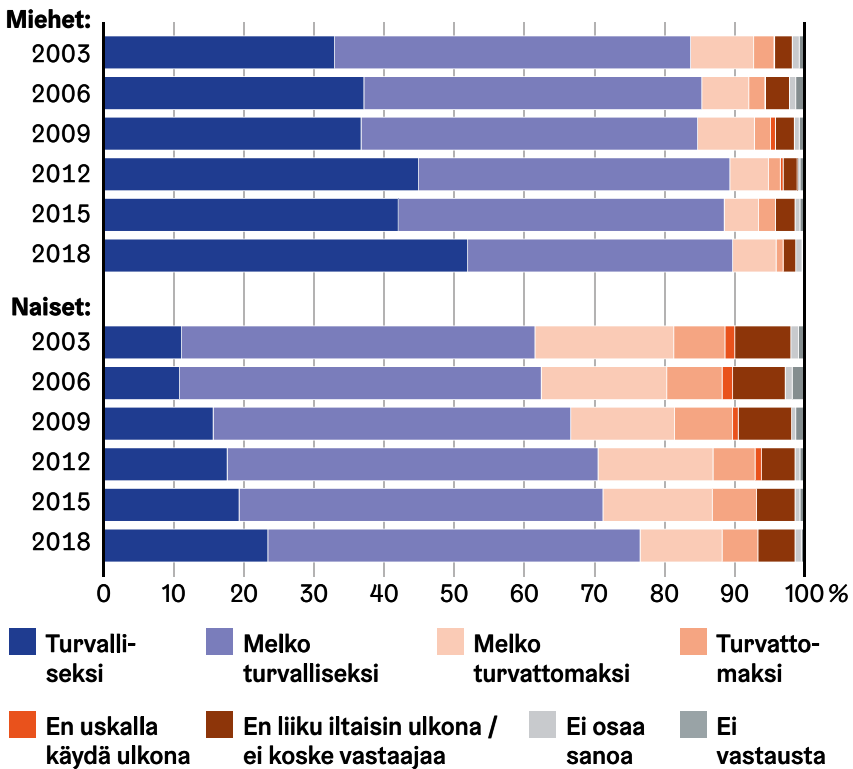
Vertailua vuosien 2015 ja 2018 turvallisuuskyselyjen välillä voidaan tehdä 15–74-vuotiaiden vastaajien osalta, sillä tätä vanhemmat henkilöt eivät olleet mukana kohderyhmässä edellisellä tutkimuskierroksella. Oma asuinalue koettiin vuonna 2018 turvallisemmaksi kuin kolme vuotta aiemmin (taulukko 3). Vastausvaihtoehto ”ei koske vastaajaa” tarkoittaa pitkälti sitä, että vastaaja ei liiku syystä taikka toisesta kyseiseen aikaan ulkona.

Taulukko 3. Koettu turvallisuus omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin 2018 ja 2015, kaikki 15–74-vuotiaat vastaajat, %

Vuosi	Turvalliseksi	Turvatomaksi	Ei koske vastaajaa	Ei osaa sanoa, ei vastausta	%	N
Kaikki						
2018	80,9	13,0	4,2	1,8	100	3 916
2015	77,4	16,2	4,3	2,0	100	3 970
Suomen- ja ruotsinkieliset						
2018	82,7	12,3	3,7	1,2	100	2 943
2015	79,2	15,1	4,3	1,3	100	3 255
Vieraskieliset						
2018	75,4	15,1	5,6	3,8	100	973
2015	69,2	21,3	4,6	4,9	100	715

Myös pitkä aikasarja vuosilta 2003–2018 kertoo, että helsinkiläisten kokemana turvallisuus omalla asuinalueella on parantunut (kuvio 1). Naisten ja miesten kokemukset oman asuinalueen turvallisuudesta ovat tästä huolimatta yhä varsin erilaisia. Miehet pitävät asuinalueitaan täysin turvallisena kaksi kertaa useammin kuin naiset. Naisten kokemana turvallisuus on kuitenkin lisääntynyt vuodesta 2012 alkaen. Vuoden 2012 kyselyssä miehet kokivat asuinalueensa poikkeuksellisen turvallisiksi; vuonna 2015 tässä tapahtui notkahdus, mutta vuonna 2018 miesten kokemana turvallisuus on ennätystasossa.

Kuvio 1. Koettu turvallisuus omalla asuinalueella myöhään viikonloppu-iltaisin sukupuolen mukaan 2003, 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018, 15–74-vuotiaat suomen- ja ruotsinkieliset, %

Koettu turvallisuus Helsingin keskustassa

Kaupungin keskustassa liikkumisen turvallisuus on tärkeä tarkastelukohde kaupungin elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden näkökulmasta. Helsingin keskusta koettiin vuonna 2018 hieman turvallisemmaksi kuin vuonna 2015 (taulukko 4). Eniten on vähentynyt vieraskielisten turvattomuuden tunne. Toisaalta vieraskielisillä vastaajilla oli muita enemmän ”ei koske minua”- ja ”ei osaa sanoa”-vastauksia, mikä kertoo siitä, että öinen keskusta on kaiken kaikkiaan vieraskielisille keskimääräistä tuntemattomampi. Aineisto ei kerro, onko kyse turvattomuuteen liittyvästä, tietoisesta keskustaliikkumisen välttelystä.

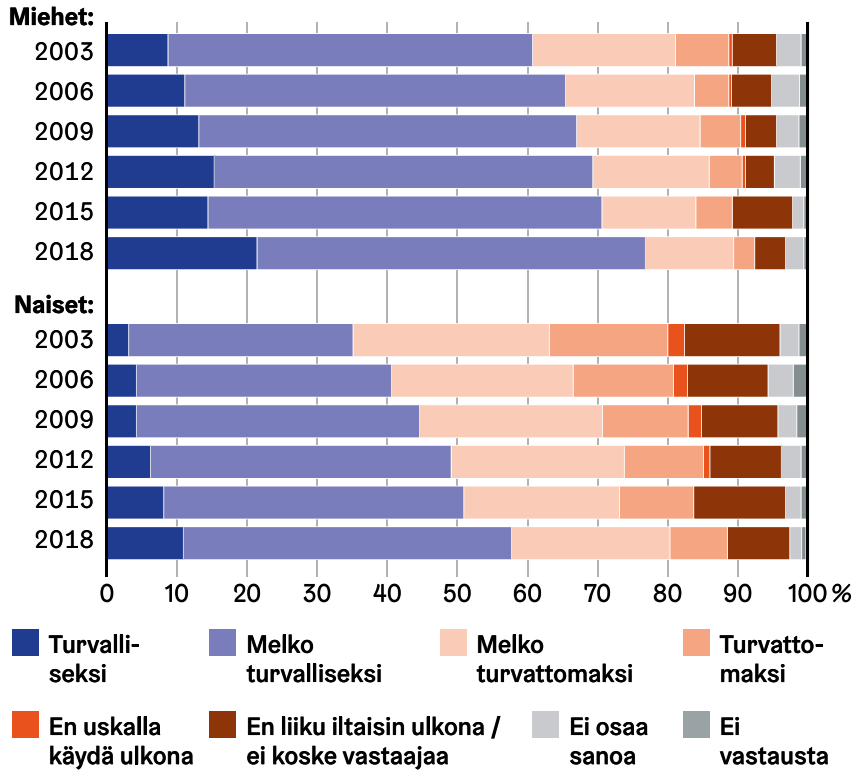
Taulukko 4. Koettu turvallisuus Helsingin keskustassa myöhään viikonloppuillain 2018 ja 2015, kaikki 15–74-vuotiaat vastaajat, %

Vuosi	Turvalliseksi	Turvattomaksi	Ei koske vastaajaa	Ei osaa sanoa, ei vastausta	%	N
Kaikki						
2018	65,0	23,0	8,0	3,9	100	3 916
2015	58,5	26,6	11,1	3,6	100	3 971
Suomen- ja ruotsinkieliset						
2018	66,6	23,7	6,8	2,8	100	2 943
2015	60,0	26,2	11,0	2,6	100	3 255
Vieraskieliset						
2018	60,2	20,9	11,7	7,2	100	973
2015	51,6	28,2	11,6	7,9	100	715

Sukupuolten väliset erot turvattomuuskokemuksissa näkyvät myös keskustassa liikkumisen osalta. Vuoden 2018 kyselyn mukaan miehistä 16 prosenttia ja naisista 31 prosenttia koki Helsingin keskustan viikonloppuillain turvattomaksi. Keskustaa välttävien osuus on vähentynyt selvästi: vuonna 2015 näin teki miehistä 9 prosenttia ja naisista 13 prosenttia. Vuonna 2018 vastaavat osuudet olivat miehillä 4 prosenttia ja naisilla 8 prosenttia.

Pitkä aikasarja kertoo, että keskustan turvalliseksi (turvallinen tai melko turvallinen) kokeminen on lisääntynyt suomen- ja ruotsinkielisillä miehillä ja naisilla joka kyselykierroksella (kuvio 2).

Kuvio 2. Koettu turvallisuus kaupungin keskustassa myöhään viikonloppuiltaisin sukupuolen mukaan vuosina 2003, 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018, 15–74-vuotiaat suomen- ja ruotsinkieliset, %

Helsingin tavoitteena on olla monipuolinen ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuuri-, urheilu- ja tapahtumakaupunki. Viimeisimmässä turvallisuus-kyselyssä kysyttiin ensimmäistä kertaa myös kaupunkilaisten kokemuksia yleisötapahtumien turvallisuudesta. Tapahtumien turvallisuus liittyy kaupungin keskustan turvallisuuskokemukseen, sillä huomattava osa varsinkin suuremmista tapahtumista järjestetään kantakaupungissa. Valtaosa vastaajista (85 prosenttia) oli käynyt yleisötapahtumissa. Heistä 83 prosenttia kertoi kokevansa olonsa turvalliseksi yleisötapahtumissa ja vain 6 prosenttia turvattomaksi.

Kokemukset joukkoliikennevälineiden turvallisuudesta

Joukkoliikennevälineiden turvallisuudesta on kysytty Helsingin turvallisuustutkimuksessa ensimmäisestä, vuonna 2003 toteutetusta tutkimuskerroksesta lähtien. Osa vastaajista ei käytä lainkaan joukkoliikenteen kulkuneuvoja ilta-aikaan. Liikennevälineestä riippuen 10–24 prosenttia vuoden 2018 kyselyn vastaajista ei liiku joukkoliikennevälineillä iltaisin.

Julkisen liikenteen käyttämättömyys on kuitenkin hieman vähentynyt vuodesta 2015. Liikennevälineistä bussia käytetään tämän kyselyn mukaan eniten myös ilta-aikaan, paikallisjunaa vähiten. Naiset käyttävät julkisia liikennevälineitä viikonloppuillalaisin hieman vähemmän kuin miehet (bussin osalta ero ei ole merkitsevä). Miehet pitävät kaikkia liikennevälineitä turvallisempina kuin naiset.

Vastaajan iän myötä kaikkien liikennevälineiden iltakäyttö vähenee sekä miehillä että naisilla. Samalla vähenee liikkumisen turvalliseksi kokeminen, eli iäkkäämmät vastaajat kokevat julkisilla liikennevälineillä liikkumisen ilta-aikaan nuorempia vähemmän turvalliseksi.

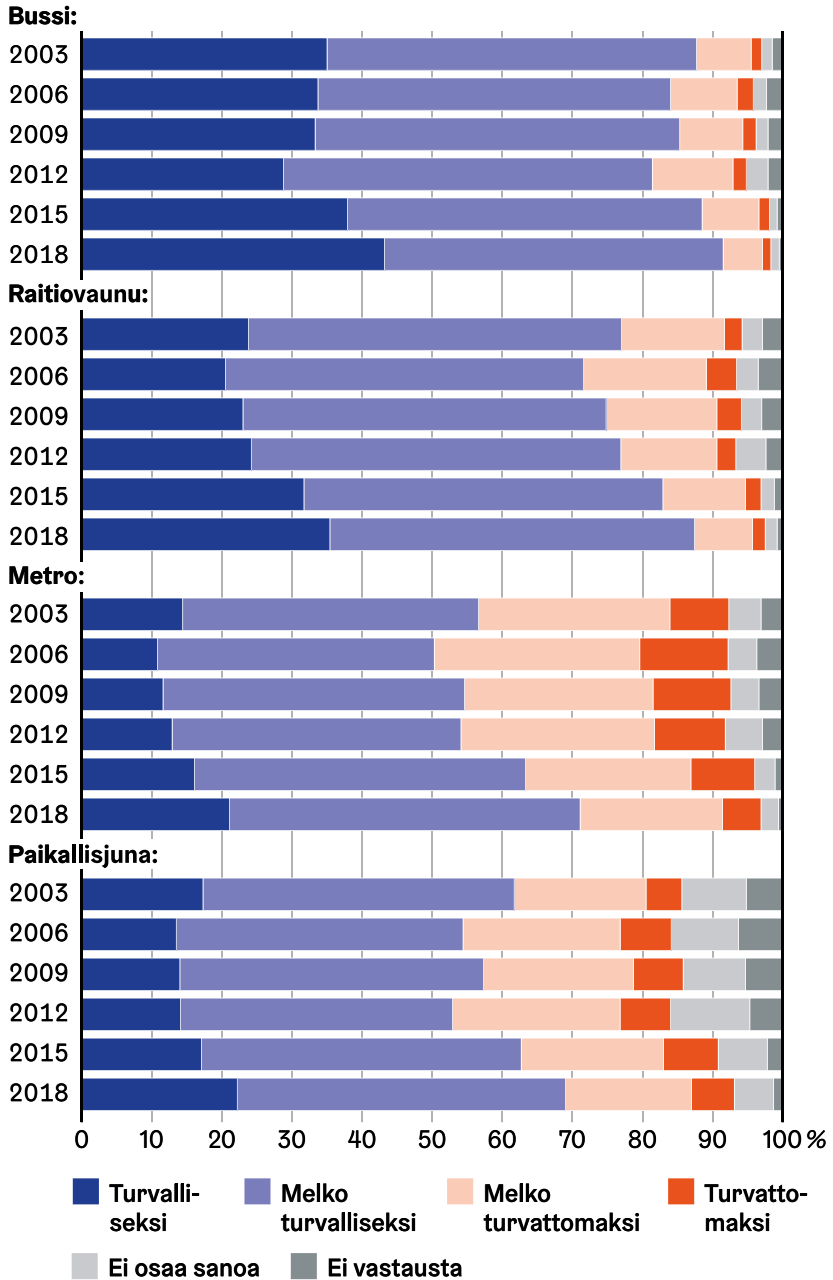
Vieraskieliset käyttävät metroa ja paikallisjunaa ilta-aikaan enemmän kuin suomen- ja ruotsinkieliset (taulukko 5). Näitä he pitivät myös turvallisempina kuin kantaväestö. Raitiovaunua he pitivät puolestaan vähemmän turvallisena.

Taulukko 5. Joukkoliikennevälineissä liikkumisen turvallisuus iltaisin 2018, suomen- ja ruotsinkieliset sekä vieraskieliset, N=4 090, %

	Turvallinen		Turvaton		Ei liiku myöhään	
	Suomen- ja ruotsinkieliset	Vieraskieliset	Suomen- ja ruotsinkieliset	Vieraskieliset	Suomen- ja ruotsinkieliset	Vieraskieliset
Bussi	81	81	6	6	10	9
Raitiovaunu	73	67	8	9	16	17
Metro	58	65	21	18	17	11
Paikallisjuna	50	56	18	13	26	21

Kuviosta 3 nähdään, että kaikkien liikennevälineiden turvallisuus oli vastaajien mielestä 2018 parempi kuin aikaisemmillä tutkimuskerroilla vuosina 2003–2015. Tosin edelleenkin joka neljäs pitää metroa ja paikallisjunaa ilta-aikaan turvattomana. Kuviossa ovat mukana ajallisen vertailun mahdollistamiseksi vain ne 15–74-vuotiaat suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat, jotka käyttävät kysyttyjä kulkuvälineitä iltaisin. Suurin muutos parempaan päin on tapahtunut kahden viimeisen kyselykerroksen aikaan.

Kuvio 3. Koettu turvallisuus joukkoliikenteen kulkuneuvoissa ilta-aikaan vuosina 2003, 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018, 15–74-vuotiaat suomen- ja ruotsinkieliset (vain kulkuvälineitä käyttäneet), %

Asemien, pysäkkien ja ostoskeskusten turvallisuus

Vuoden 2018 tutkimuksessa turvallisuuden tunnetta kysyttiin kymmenen tilanteen ja paikan osalta. Vuoden 2018 turvallisuustutkimuksessa kysyttiin ensimmäistä kertaa kokemuksia asuinalueen julkisen liikenteen asemien ja pysäkkien sekä lähimmän ostoskeskuksen turvallisuudesta. Noin joka kymmenes koki turvattomuutta iltaisin näissä paikoissa. Eniten vastaajia kuitenkin pelotti liikkua yksin kaupungin keskustassa viikonloppuiltaisin (taulukko 6). Lähes joka neljäs eli 23 prosenttia vastaajista koki näin. Keskusta koetaan siis lähes kaksi kertaa turvattommaksi kuin oma asuinalue.

Taulukko 6. Turvallisuuden tunne eri tilanteissa ja paikoissa 2018, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat (N=4 090)*, %

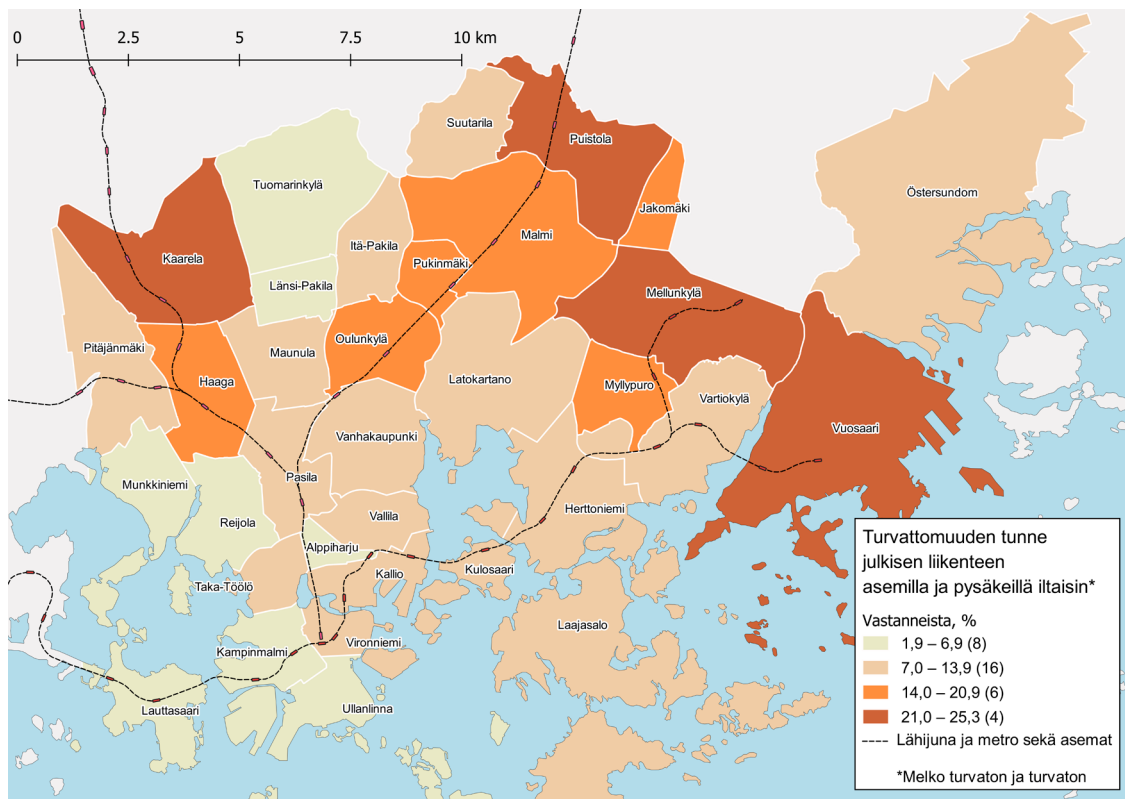
	Ei koske vastaa-jaa	Turvalliseksi, yhteensä	Turvattomaksi, yhteensä
Turvallisuuden tunne eri tilanteissa ja paikoissa:			
Kävely yksin päivällä asuinalueella	0,8	97,6	1,0
Asuinalueen lähimmässä ostoskeskuksessa päivällä	1,9	94,3	2,1
Kävely yksin päivällä Helsingin keskustassa	1,6	94,2	2,6
Asuinalueen julkisten kulkuneuvojen pysäkeillä tai asemilla päivisin	2,9	93,6	1,8
Helsingin julkisissa kulkuneuvoissa päivisin	3,7	92,5	2,1
Asuinalueen lähimmässä ostoskeskuksessa illalla	4,7	82,9	9,4
Kävely yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina asuinalueella	4,9	79,8	13,2
Asuinalueen julkisten kulkuneuvojen pysäkeillä tai asemilla iltaisin	5,5	78,7	12,9
Yleisötahtumissa Helsingissä	10,3	76,5	6,4
Kävely yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina Helsingin keskustassa	8,7	63,7	23,4

*Turvaton sisältää vastausvaihtoehdot ”turvaton” ja ”melko turvaton”. Turvallinen sisältää vaihtoehdot ”turvallinen” ja ”melko turvallinen”.

Vastaajista 80 prosenttia piti asemia ja pysäkkejä ilta-aikaan turvallisena ja 13 prosenttia turvattomina. Kuusi prosenttia vastaajista ei käyttänyt niitä ilta-aikaan. Naiset kokivat julkisen liikenteen asemat ja pysäkit kaksi kertaa miehiä useammin turvattomiksi (naiset 17 %, miehet 8 %). Vastaajista sama osuus (13 %) koki turvattomuutta liikkueessaan viikonloppuiltaisin asuinalueellaan.

Asemien seutujen turvallisuudesta on havaittavissa, että turvattomimmiksi koetut peruspiirit sijaitsevat yhtä aikaa ratojen varsilla ja kaupungin laidoilla, ns. ”liikennelinjojen päissä” (kuvio 4).

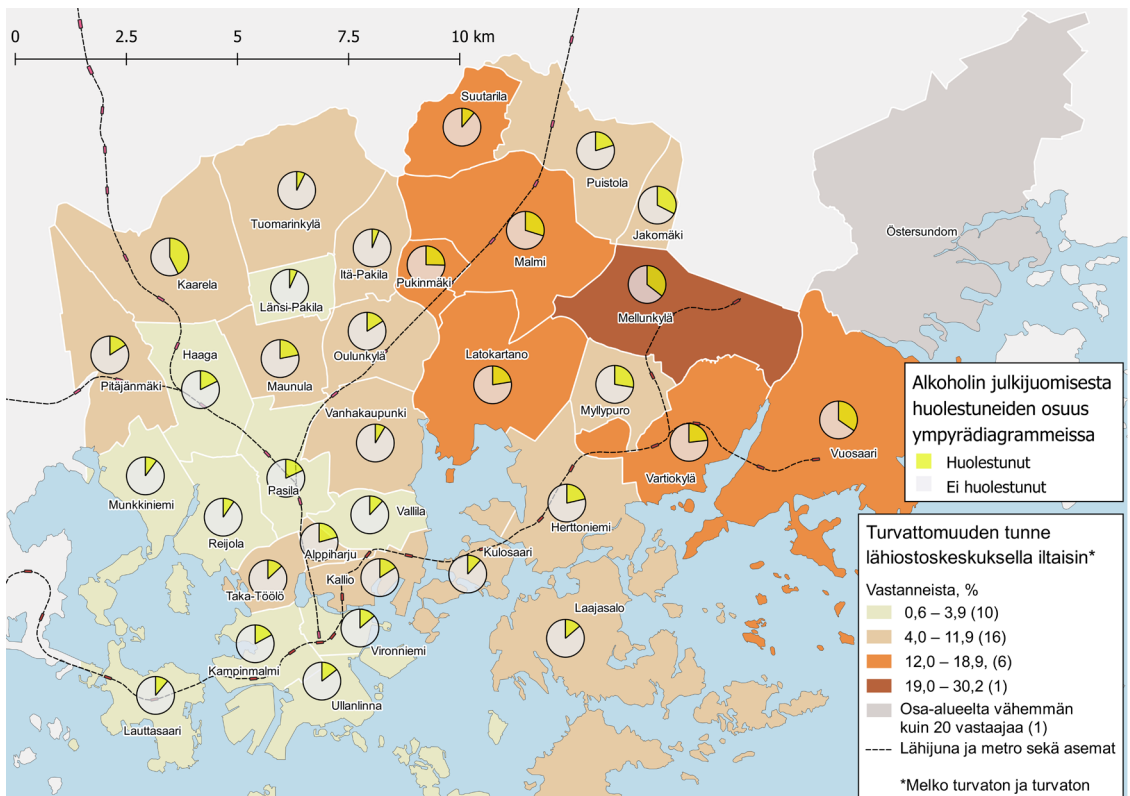
Kuvio 4. Turvattomuuden tunne asuinalueen (peruspiiri) julkisen liikenteen asemilla ja pysäkeillä iltaisin 2018

Alppiharjussa asemien ja pysäkkien koettu turvattomuus on vähäistä. Syyinä lienee se, että Sörnäisten metroasema sijaitsee kuitenkin alueen laidalla, ja iso osa peruspiirin ihmisistä asuu pitkälti Alppilan suunnalla. Lisäksi Alppiharju on kantakaupungissa, jossa liikkumismahdollisuudet ja reittivaihtoehdot ovat monipuoliset (bussit, metrot, raitiovaunut). Esikaupunkialueilla joukkoliikenne voi olla enemmän yhden kulkumuodon (esim. juna, metro) varassa, jolloin joutuu ”aina” kulkemaan jonkun tietyn aseman lävitse, tuntuipa se turvattomalta tai ei. Myöskään Kampinmalmassa ja Vironniemessä joukkoliikenteen asemia ei koeta erityisen turvattomaksi, vaikka alueella sijaitsee päärautatiasema ja Kampin metroasema.

Valtaosa (83 %) vastaajista piti lähiostaria turvallisena. Miehillä luku oli 87 prosenttia, naisilla 80 prosenttia. Ostoskeskusten turvallisuus tai turvattomuus on vahvasti kytköksissä niissä tai niiden läheisyydessä tapahtuvaan julkijuopotteluun (kuvio 5).

Kuvio 5. Turvattomuuden tunne asuinalueen (peruspiiri) lähimmällä ostarilla iltaisin sekä huolestuneisuus alkoholin juomisesta julkisella paikalla 2018

Ovatko näkemykset yleisestä turvallisuudesta ristiriidassa turvallisuustilanteen koetun kehityksen kanssa?

Helsingin turvallisuustutkimuksessa kysytään myös, mihin suuntaan vastaajat arvelevat kaupungin turvallisuustilanteen kehittyneen viimeisen kolmen vuoden aikana. Vaihtoehdot ovat, että turvallisuustilanne on joko pysynyt ennallaan tai se on parantunut tai heikentynyt selvästi tai jonkin verran. Eniten kannatusta näistä vaihtoehdoista saa vuoden 2018 kyselyssä näkemys, että tilanne on pysynyt samanlaisena. Toisaalta joka neljäs vastaaja arvioi turvallisuustilanteen heikentyneen, ja joka viides ilmoittaa, ettei osaa arvioida tilanteen kehitystä.

On mielenkiintoista, että muut kuin suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat pitävät kaupungin turvallisuuskehitystä parempana kuin kantaväestö (taulukko 7). Vieraskielisten oli tosin muita vaikeampi arvioida Helsingin turvallisuuskehityksen suuntaa. Tämä selittynee yksinkertaisesti sillä, että heillä on takanaan lyhyempi asumishistoria kaupungissa kuin muilla. Tutkimukseen vastanneista suomen- ja ruotsinkielisistä 75 prosenttia oli asunut Helsingissä 10 vuotta tai enemmän, vieraskielisistä 41 prosenttia.

Taulukko 7. Helsingin turvallisuustilanteen kehitys kolmen vuoden aikana vuosien 2018 ja 2015 kyselyissä, 15–74-vuotiaat vastaajat, %

Vuosi	Pysynyt samana	Parantunut		Heikentynyt		EOS, ei vastausta	%	Parantunut, kaikki vastaajat yhteensä	Heikentynyt, kaikki vastaajat yhteensä
		Selvästi	Jonkin verran	Jonkin verran	Selvästi				
Kaikki:									
2018	38,7	3,7	11,4	17,8	7,5	20,1	100	15,1	25,3
2015	40,4	2,2	7,9	21,7	9,4	18,0	100	10,1	31,1
Suomen- ja ruotsinkieliset:									
2018	43,0	1,9	10,1	19,1	8,0	17,8	100	11,9	27,0
2015	43,2	1,2	7,3	23,2	9,7	15,2	100	8,5	32,9
Vieraskieliset:									
2018	25,9	9,1	15,5	14,0	6,2	27,1	100	24,6	20,2
2015	27,7	7,1	10,2	14,7	8,0	30,7	100	17,3	22,7

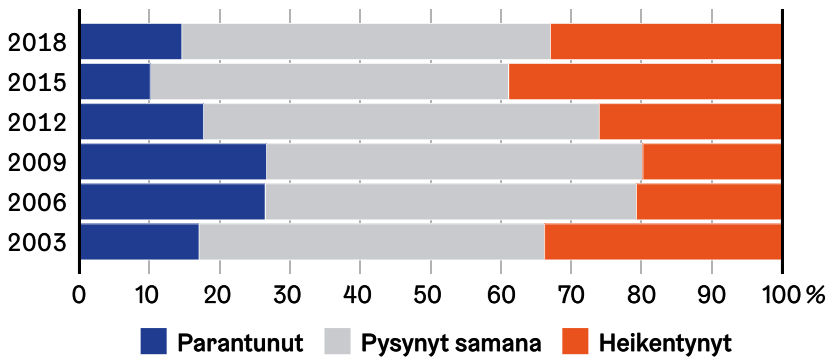
Vuoden 2018 kyselyssä vastaajia pyydettiin perustelemaan mielipiteensä, jos he olivat vastanneet turvallisuustilanteen parantuneen tai heikentyneen selvästi. Vastaajista 324 oli sitä mieltä, että kaupungin turvallisuustilanne on heikentynyt selvästi. Heistä 268 perusteli mielipiteensä omin sanoin. Vastakkaista mieltä oli 163 vastaajaa, joista puolet kertoi, miksi näin on. Yleisimmin mainitut perustelut tiivistetään taulukossa 8.

Taulukko 8. Luokitellut avovastaukset, joilla vastaajat ovat perustelleet ”turvallisuustilanne parantunut selvästi”- ja ”turvallisuustilanne heikentynyt selvästi”-mielipiteitä

Turvallisuustilanne parantunut selvästi (N=82)	Maininta, lkm	Turvallisuustilanne heikentynyt selvästi (N=268)	Maininta, lkm
Poliisin tai vartijoiden ”näkyvyys” parantunut	37	Maahanmuuttajiin, maahanmuuttajaporukoihin, turvapaikanhakijoihin ja paperittomiin henkilöihin viittaavat vastaukset	103
Häiriköinti tai päihteiden käyttö vähentynyt	16	Huumeiden käyttöön, (katukuvasa näkyvään) myyntiin tai yleisesti huumeiden käyttäjiin liittyvät vastaukset	80
Tuntee olonsa täysin turvalliseksi	6	Poliisin vähäinen näkyminen, huoli avunsaannista tai muu tyytymättömyys poliisin toimintaan	39
Liikennekulttuuri parantunut	5	Seksuaalinen ahdistelu kadulla, käsitys raiskausten lisääntymisestä, naisten pelko liikkua julkisilla paikoilla ilta-aikaan	35
Paikka- ja aikasidonnaiset syyt	4	Muut syyt	11
Maahanmuuttajat sopeutuneet	3		
Elintason nousu	2		
Muut syyt	9		

Pitkä aikasarja osoittaa, että jonkinlaista pessimistisyyttä Helsingin viime vuosien turvallisuuskehityksessä on ollut nähtävissä. Lähes kaikilla kyselykierroksilla vuosina 2003–2015 on enemmän vastaajia, jotka arvioivat tilanteen heikentyneen edeltävien kolmen vuoden aikana, kuin niitä, joiden mielestä tilanne on parantunut (kuvio 6). Kaikilla kyselykierroksilla eniten kannatettu vaihtoehto on, että tilanne on pysynyt ennallaan. Vuoden 2015 tulos oli tämän kysymyksen osalta Helsingin turvallisuustutkimusten heikoin. Syksyllä 2015 Euroopassa oli poikkeuksellinen tilanne muun muassa turvapaikanhakijoiden äkkiä kasvaneen määrän vuoksi, ja tämä mahdollisesti näkyi myös Helsingissä asukkaiden turvallisuusarvioissa.

Kuvio 6. Vastaajien käsitys Helsingin turvallisuuskehityksestä kyselyä edeltäneen kolmen vuoden aikana 2003–2018, 15–74-vuotiaat suomen- ja ruotsinkieliset, %

Kuten kuviosta 6 näkyy, vastaajien enemmistö vuoden 2018 kyselyssä on sitä mieltä, että tilanne on viimeisinä kolmena vuotena pysynyt samana tai parantunut. Kuitenkin niiden osuus, joiden mielestä tilanne on parantunut (12 %) on selvästi pienempi kuin niiden, jotka kokevat tilanteen heikentyneen (27 %).

Tämä havainto tuntuisi olevan ristiriidassa sen kanssa, että esimerkiksi tässä luvussa käsitellyillä mittareilla (oman asuinalueen ja Helsingin keskustan koettu turvallisuus ilta-aikaan) koetun turvallisuuden tila oli peräkkäisiä turvallisuustutkimuksia tarkasteltaessa parempi kuin koskaan. Vuoden 2015 tutkimuksen loppuraportissa (Keskinen & Laihininen 2017, 142) tätä ristiriitaiselta tuntuva tulosta avattiin.

Taustalla on tutkittavien asioiden ja kysymyksenasettelun erilaisuus (vastaajan kokemus vs. arvio yleisestä turvallisuudesta). Käsitys erityisesti oman asuinalueen turvallisuudesta perustuu ennen kaikkea omiin arkipäiväisiin kokemuksiimme ja havaintoihimme. Sen sijaan käsitys Suomen ja osin myös Helsingin turvallisuuskehityksestä perustuu kenties enemmän lehdistä luettuun ja asiantuntijoilta kuultuun. Kansainväliset kriisit ja terrorismi lisäävät huolta ja epävarmuutta omassa arkielämässä, ja tämä huoli heijastunee kyselyvastausten arvioissa.

2.2 Turvattomuuskokemusten alue-erot kaventuneet

Helsingkiläisten kokema turvallisuus omalla asuinalueella on ollut koko 2000-luvun ajan huomattavan korkealla tasolla. Vuonna 2018 koettu turvallisuus omalla asuinalueella oli korkeampi kuin edellisillä tutkimuskerroilla. Myös asuinalueiden väliset erot turvattomuuskokemuksissa olivat kaventuneet.

Vaikka yleinen turvallisuuden tunne on Helsingissä parantunut, kaupungin sisäiset erot koetussa turvallisuudessa ovat Helsingissä yhä varsin suuret. Oman asuinalueen turvalliseksi kokevien osuudet vaihtelevat runsaasti eri kaupunginosien välillä. Myönteistä on se, että nämä alueiden väliset erot turvattomuutta kokevien osuudessa ovat viimeisten vuosien aikana kaventuneet selvästi.

Koetun turvattomuuden alueellista vaihtelua tarkastellaan Helsingin turvallisuustutkimuksessa 34 peruspiiriä³ vertaillen. Alueellisten erojen tarkastelu on nähty tarpeelliseksi, sillä turvallisuuden tunne vaikuttaa hyvinvointiin, päivittäisiin liikkumisvalintoihin ja jopa muuttopäätöksiin ja siten laajemmin kaupunkikehitykseen.

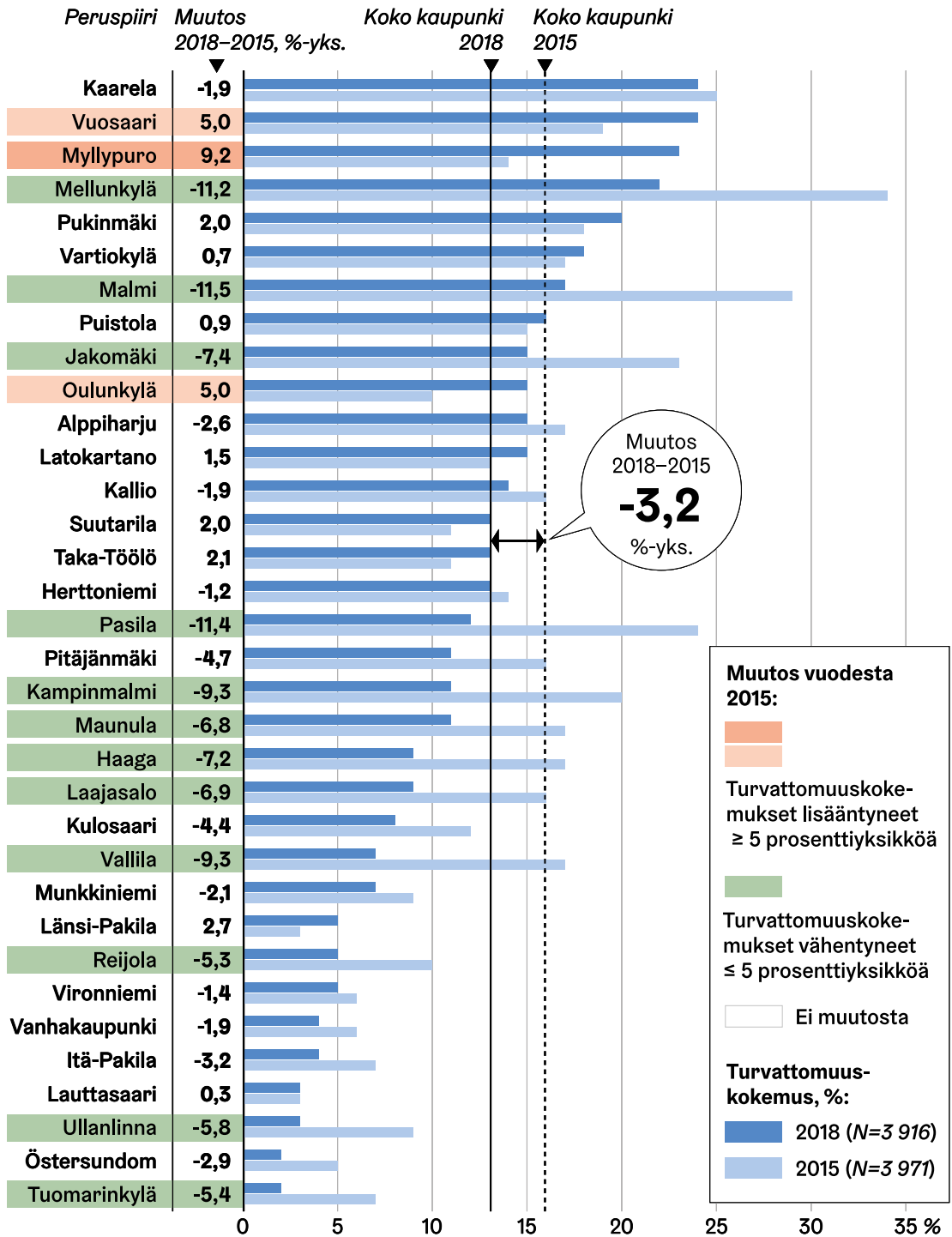
Alueiden väliset erot turvattomuutta kokevien osuudessa ovat vuosien 2015 ja 2018 välisenä aikana supistuneet. Vuonna 2015 alueiden välinen hajonta turvattomuutta kokeneiden osuudessa oli 31 prosenttiyksikköä, vuonna 2018 enää 22 prosenttiyksikköä.

Koetun turvattomuuden alue-erot ovat yllättävän pysyviä. Kymmenen turvallisimmaksi koetun peruspiirin joukossa ovat vuosina 2015 ja 2018 samat yhdeksän peruspiiriä (ks. kuvio 7). Samoin turvattomimmiksi koettujen kymmenen alueen joukossa on molempina tutkimuskertoina ollut samoja peruspiirejä kuten Kaarela, Vuosaari, Mellunkylä, Malmi ja Jakomäki. Pitempi tarkastelu vuosilta 2012, 2015 ja 2018 suomen- ja ruotsinkielisten osalta tuottaa vastaavan tuloksen. Kymmenen kärjessä on kahdeksan samaa peruspiiriä (Tuomarinkylä, Itä-Pakila, Ullanlinna, Lauttasaari, Vanhakaupunki, Länsi-Pakila, Östersundom, Reijola ja Munkkiniemi). Vastaavasti ”pohjimmaisina” ovat olleet neljä samaa peruspiiriä: Malmi, Vuosaari, Mellunkylä ja Kaarela.

Kuvio 7 perustuu kaikkien 15–74-vuotiaiden (suomen- ja ruotsinkielisten sekä vieraskielisten) vastauksiin. Vastaajia on 80–141 per peruspiiri vastausprosentin vaihdellessa 60 prosentin (Tuomarinkylä) ja 45 prosentin (Vallila) välillä.

3 Helsinki jakautuu 34 peruspiiriin. Peruspiirit ovat osa hallinnollisiin tarkoituksiin luotua piirijakojärjestelmää. Yhden peruspiirin alueelle voi sijoittua useampia kaupunginosia.

Kuvio 7. Turvattomuuskokemukset omalla asuinalueella myöhään perjantai- ja lauantai-iltaisin peruspiireittäin vuosina 2018 ja 2015, kaikki 15–74-vuotiaat vastaajat (melko turvaton, turvaton)

Vuodesta 2015 vuoteen 2018 turvattomuutta kokevien osuudet ovat pysyneet lähes ennallaan 19 peruspiirissä, eli näillä alueilla muutokset ovat olleet suuntaan taikka toiseen pienemmät kuin viisi prosenttiyksikköä. Edellisen kuvion graafinen esitystapa liioittelee helposti alueiden ja tutkimusajankohtien välisiä eroja turvattomuuskokemuksissa. Seuraavassa keskitytään vain ± 5 prosenttiyksikön eroihin.

Puolessa 34:sta peruspiiristä kehitys on ollut selkeästi myönteistä. Eniten turvattomuuskokemukset ovat vähentyneet niillä alueilla, joissa tilanne oli vuonna 2015 poikkeuksellisen huono. Turvattomuutta kokevien määrä vähentyi eniten tänä ajanjaksona Malmilla, Pasilassa ja Mellunkylässä, kussakin noin 11 prosenttiyksikköä. Myös Kampinmalmin lähes kymmenen prosenttiyksikön vähennys on huomattava. Alueen turvattomuuskokemukset ovat vaihdelleet eri tutkimusvuosien välillä paljon.

Maantieteellisesti laajojen peruspiirien kohdalla tuloksiin saattaa vaikuttaa se, miten vastaajat ovat valikoituneet peruspiirin sisällä. Esimerkiksi Kampinmalmi koostuu useasta, keskenään erilaisesta osa-alueesta (Kamppi, Etu-Töölö, Ruoholahti, Lapinlahti, Jätkäsaari).

Vain kolmella alueella turvattomuutta kokevien osuudet ovat lisääntyneet vertailuvuosien 2015 ja 2018 välillä ja niistäkin vain yhdessä reilusti. Nämä ovat Myllypuro (lisäystä 9 prosenttiyksikköä), Vuosaari (5 %-yks.) ja Oulunkylä (5 %-yks.). Jos kriteerinä pidetään suurempaa kuin ± 5 prosenttiyksikön muutosta, jäljelle jää vain Myllypuron ”negatiivinen” kehitys tai pikemminkin peruspiirin paluu vuoden 2009 tilanteeseen.

Myllypuron aluetta on uudistettu viime vuosina voimakkaasti ja alueen väestömäärä on kasvanut viimeisten kymmenen vuoden aikana noin 3 000 asukkaalla (Helsingin seudun aluesarjat 2019). Myllypuron osalta on tehty sähköiseen karttakyselyyn perustuva tarkastelu siitä, miten kaupunkiuudistus on vaikuttanut turvattomuuskokemusten paikantumiseen (Väliniemi-Laurson & Rönnerg 2019). Uudistustoimien jälkeen aiemmin huonomaineinen ostoskeskuksen alue koettiin pääosin miellyttävänä kohtaamispaikkana.

Fyysiseen ja toiminnalliseen ympäristöön nähden niin sanottuun sosiaaliseen ympäristöön kohdistuneet muutokset saattoivat jäädä uudistuksessa vähäisemmiksi. Tutkijoiden mukaan vaikuttaakin siltä, että ”ostoskeskuksen uudistuksella puututtiin ainoastaan fyysis-toiminnallisen ympäristön ongelmiin, siirtäen sosiaalista epäjärjestystä muihin paikkoihin, jopa vain Myllypuron alueella” (emt.).

Syyt turvattomuuden tunteen heikentymiseen taustalla ovat monisyisiä ja analyysin tueksi tarvitaan usein pidempiaikaista seurantaa. Esimerkiksi yksittäiset, paljon huomiota saaneet tapahtumat ennen kyselyn toteutusajankohtaa saattavat heijastua voimakkaastikin asukkaiden tunteuksiin ja arvioihin. Vuoden 2015 turvallisuustutkimuksessa on pohdittu laajemmin syitä turvattomuuskokemusten alueelliselle vaihtelulle (Keskinen & Laihin 2017, 43).

2.3 Naapuruussuhteet ja turvallisuuden tunne Helsingin asuinalueilla

Helsingin turvallisuustutkimuksessa selvitettiin asukkaiden naapuruussuhteita ja niiden yhteyttä koettuun turvallisuuteen. Yhteydenpidossa naapureihin ei ole tapahtunut juurikaan muutoksia edelliseen tutkimuskertaan nähden. Uutena teemana tutkimuksessa kysyttiin sitä, miten vastaajat arvelevat naapurustonsa asukkaiden puuttuvan erilaisiin häiriötilanteisiin. Nämä kysymykset paljastivat asuinalueiden välillä huomattavia eroja, jotka tosin selittyvät pitkälti alueiden erilaisen väestörakenteen kautta.

Kun halutaan ymmärtää koetun turvattomuuden aluevaihtelua (ks. luku 2.2), on luontevaa kohdistaa katse naapuriyhteisöihin. Keskeisiä käsitteitä ovat integraatio – eli missä määrin naapuruston asukkaat ovat tekemisissä toistensa kanssa – sekä sääntely, joka viittaa yhteisten pelisääntöjen muodostumiseen, noudattamiseen ja valvomiseen eli sosiaaliseen kontrolliin (Kempainen 2017).

Toisaalta edellä mainituilla käsitteillä ei voida vastata siihen, miksi eriarvoisuutta ylipäätään on tietyssä määrin eikä se myöskään pysty tarjoamaan täyttä vastausta asuinalueiden eriytymiseen: on kiinnitettävä huomio myös laajempiin poliittisiin ja taloudellisiin tekijöihin.

Helsingin turvallisuuskyselyissä on perinteisesti ollut mukana taustakysymyksiä vastaajien sosiaalisista suhteista ja naapurikontakteista. Naapurikontakteja ja niissä tapahtuneita muutoksia käsitellään luvun alkuosassa. Vuoden 2018 turvallisuuskyselyssä naapurustoon liittyviä kysymyksiä lisättiin aiempiin tutkimuksiin verrattuna, sillä tutkimuksella haluttiin selvittää, miten erityyppisiin häiriöihin puututtaisiin Helsingin erilaisissa asuinympäristöissä. Uutta näkökulmaa käsitellään luvun loppuosassa.

Asumismuoto ja asumisajan pituus ovat yhteydessä naapurikontaktien määrään

Naapurikontaktien määrää on Helsingin turvallisuuskyselyssä selvitetty kysymällä, miten usein vastaaja juttelee naapureidensa kanssa ja miten usein hän saa apua naapureiltaan. Ensin mainittu kysymys on ollut mukana kyselyssä jo pidempään, ja ajalliset muutokset ovat varsin pieniä. Vuonna 2018 naapureiden kanssa vähintään viikoittain juttelevia oli 60 prosenttia, 52 prosenttia vuonna 2015 ja 56 prosenttia vuonna 2012⁴.

Yhteydenpito naapureihin on kytköksissä asumistapaan (talotyyppi ja hallintamuoto) sekä asumisajan pituuteen, sillä pitkä asumisaika luonnollisesti edesauttaa naapureihin tutustumista. Taulukossa 9 on tarkasteltu asumisajan pituuden yhteyttä naapurikontaktien määrään.

4 Tulosta tulkittaessa on huomioitava kysymyksenasettelun muutos. Vuoden 2018 kyselyssä vastausvaihtoehtona oli myös ”päivittäin”, vuosina 2012 ja 2015 tätä vastausvaihtoehtoa ei ollut.

Taulukko 9. Asumisajan pituus ja naapuruussuhteet vuonna 2018, 15–79-vuotiaat vastaajat, %

	Juttelee vähintään viikoittain, %	Saa / antaa naapuriapua vähintään kuukausittain, %
Asumisaika:		
Kaikki	55	30
Alle vuoden	39	23
1–3 vuotta	42	23
4–9 vuotta	57	32
10 vuotta tai enemmän	69	36

Molemmat kysytyt naapurikontaktien muodot ovat yleisempiä pari- tai rivitalossa asuvilla. Pari- tai rivitalossa asuvista vastaajista 76 prosenttia ilmoittaa juttelevansa naapurin kanssa vähintään viikoittain, omakotitalossa asuvista näin tekee 63 prosenttia ja kerrostalossa asuvista 52 prosenttia.

Mitä tulee asunnon hallintamuotoon, eniten naapurikontakteja on asumisoikeusasunnossa ja omistusasunnossa asuvilla vastaajilla (taulukko 10). Ensin mainituista 73 prosenttia juttelee naapurin kanssa vähintään viikoittain ja viimeksi mainituista 68 prosenttia. Kysytyjä naapurikontaktien muotoja on vähiten opiskelija-asunnossa asuvilla. Kaupungin vuokra-asunnossa asuvista 48 prosenttia juttelee naapurin kanssa ja 15 prosenttia antaa tai vastaanottaa apua naapuriltaan vähintään viikoittain. Yksityisessä vuokra-asunnossa asuvien osalta vastaavat lukemat ovat 40 prosenttia ja 7 prosenttia.

Taulukko 10. Naapuruussuhteet eri asumismuodoissa vuonna 2018, 15–79-vuotiaat vastaajat, %

	Juttelee viikoittain, %	Saa / antaa naapuriapua, %
Kaikki	56	12
Omistusasunto (N=1 962)	68	14
Yksityinen vuokra-asunto (N=1 037)	40	7
Helsingin kaupungin vuokra-asunto (N=611)	48	16
Asumisoikeusasunto (N=148)	73	15
Opiskelija-asunto (N=130)	23	2

Eroa selittänee osaltaan erilainen asumisaika; yksityisessä vuokra-asunnossa asuvien asumishistoria asuinalueella on lyhyempi kuin kaupungin vuokra-asunnossa asuvien. Jopa neljännes yksityisesti vuokralla asuvista (24 %) on asunut asuinalueella alle vuoden, kun taas kaupungin vuokra-asunnossa asuvista joka kymmenes (10 %). Eniten vaihtuvuutta on opiskelija-asunnossa asuvien keskuudessa. Heistä runsas kolmannes (36 %) on asunut nykyisellä asuinalueella alle vuoden.

Naapureiden kanssa juttelevien osuus vaihteli myös Helsingin eri asuinalueiden välillä. Itä-Pakilassa ja Tuomarinkylässä osuudet olivat korkeimmillaan, noin 80 prosentissa. Pienimpiä osuuksia löytyi Haagasta (44 %), Vallilasta (45 %), Taka-Töölöstä (47 %) ja Kalliosta (48 %). Vastaavat ääripäät naapuriavun suhteen vaihtelivat noin 20 prosentista (Tuomarinkylä, Puistola, Maunula ja Itä-Pakila) 5–7 prosenttiin (Kaarela, Lauttasaari, Taka-Töölö, Kallio, Vallila ja Haaga). Peruspiirien väestörakenne ja asuntokanta selittävät pitkälti alue-eroja.

Vieraskielisillä vähemmän naapurikontakteja

Naapuruuskontakteja voidaan tarkastella myös iän, sukupuolen ja kieliryhmän mukaan. Miehillä ja naisilla on yhtenevästi naapurikontakteja. Ikä lisää todennäköisyyttä pitkään asumisaikaan samalla alueella, ja tätä kautta myös naapureihin tutustuminen ja naapuriapu luonnollisesti yleistyvät. Iän ja naapureiden kanssa juttelun välinen korrelaatio on vahva (0,344, <.0001), mutta iän yhteys naapuriapuun on heikompi (korrelaatio 0,137, <.0001).

Muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvilla on naapurikontakteja huomattavasti vähemmän kuin suomen- ja ruotsinkielisillä. Vieraskielisissä on peräti neljä kertaa enemmän sellaisia, jotka eivät näytä olevan tekemisissä naapureiden kanssa (taulukko 11).

Taulukko 11. Naapurisuhteet eri vastaajaryhmissä vuonna 2018, 15–79-vuotiaat vastaajat, %

	Päivittäin	Viikoittain	Kuukausittain	Harvemmin	Ei koskaan	Ei vastausta	%
Juttelee naapureiden kanssa:							
Kaikki (N=4 090)	16,0	39,5	15,2	22,2	6,1	0,8	100
Suomen- ja ruotsinkieliset (N=3 108)	18,0	43,1	15,9	18,9	3,5	0,4	100
Vieraskieliset (N=982)	9,6	28,0	12,7	32,7	14,5	2,1	100
Saa apua tai auttaa naapuriaan:							
Kaikki	1,6	10,2	18,3	48,8	18,4	2,6	100
Suomen- ja ruotsinkieliset	1,5	10,4	20,5	49,3	16,3	1,9	100
Vieraskieliset	1,8	9,5	11,4	47,1	25,3	4,6	100

Eroa selittää vieraskielisten keskimääräistä lyhyempi asumishistoria asuinalueellaan. Suomen- ja ruotsinkielisistä vajaa kolmasosa (31 %) on asunut samalla alueella vähintään kolme vuotta, vieraskielistä puolet. Vastaavat osuudet yli 10 vuoden asumisessa ovat 45 ja 20 prosenttia. Myös kieliryhmien asumismuodoissa on eroavaisuuksia, jotka tulee tulkinnassa huomioida.

oita. Suomen- ja ruotsinkielisistä vastaajista yli puolet (56 %) asuu omistusasunnossa, vieraskielisistä viidennes (22 %).

Asumisajan ja -muodon lisäksi kielivaikkeudet saattavat selittää eroavaisuuksia naapurikontaktien määrässä. Mikäli yhteistä kieltä naapureiden kanssa ei löydy, on yhteydenpito oletettavasti vähäisempää. Taulukossa 12 on tarkasteltu naapurikontaktien määrää kieliryhmittäin. Äidinkielenään viroa puhuvilla naapurikontaktien määrä on suhteellisen korkea verrattuna suomen- ja ruotsinkielisiin vastaajiin. Sen sijaan muissa kieliryhmissä⁵ naapurikontaktit jäävät vähäisemmiksi.

Taulukko 12. Naapuruussuhteet eri kieli-/otosryhmissä vuonna 2018, 15–79-vuotiaat vastaajat, %

	Juttelee vähintään viikoittain, %
Suomi	61
Ruotsi	59
Venäjä	32
Englanti	32
Viro	51
Muu kieli	38

Avun saanti tai avun pyytäminen naapureilta on harvinaisempaa kuin naapureiden kanssa juttelu. Tämän asian suhteen tarkastellut vastaajaryhmät ovat lähempänä toisiaan kuin juttelun ollessa kyseessä (ks. taulukot 11 ja 12 edellä).

Regressioanalyysi vahvistaa yllä kuvattuja tuloksia⁶. Iän myötä naapuriensa kanssa ollaan tekemisissä aktiivisemmin. Lasten hoitaminen kotona sekä rivi- tai paritalossa asuminen ovat kaikkein selkeimmin yhteydessä naapurikontaktien aktiivisuuteen. Vuokralla asuminen (yksityinen, julkinen, opiskelija-asunnot) on taas yhteydessä heikompaan aktiivisuuteen. Vieraskielisyys vaikuttaa samoin, myös regressioanalyysin mukaan. Peruspiirien välillä ei ole juurikaan eroja tässä suhteessa, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta.

5 Termillä ”muu kieli” viitataan sellaisiin kyselyn vastaajiin, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi, englanti, viro tai venäjä.

6 Regressioanalyysin avulla saadaan selville, mitkä mainituista tekijöistä säilyvät eroja selittävinä sen jälkeen, kun muut tekijät on vakioitu.

Turvallisuuskyselyssä selvitettiin puuttumisherkkyyttä häiriötilanteisiin

Vuonna 2018 tehdyssä turvallisuuskyselyssä selvitettiin ensimmäistä kertaa naapuruston sääntelyyn liittyviä teemoja kysymällä vastaajilta, miten he arvioivat oman naapurustonsa asukkaiden toimivan tilanteissa, joissa asuintalon edustalla syntyisi tappelu tai kadulla makaisi ihminen. Ensin mainittua eli kysymystä tappelutilanteesta on käytetty Suomen Akatemian rahoittamassa PREFARE-tutkimushankkeessa; jälkimmäinen kysymys on sen sijaan uusi.

Uudet, puuttumisherkkyyttä selvittävät kysymykset nähtiin kiinnostavina, sillä turvallisuuden kehittämistyössä heikon sosiaalisen kontrollin oletetaan usein johtavan siihen, että häiriöihin ei puututa tai niistä ei välitetä – mikä voi heikentää turvallisuustilannetta edelleen. Turvallisuuden tunteen parantamisessa yhteisöllisyyden ja luonnollisen valvonnan lisääminen nähdään siten merkityksellisinä toimenpiteinä (Esim. Mäkeläinen ym. 2019).

Kysymys epämuodollisesta sosiaalisesta kontrollista on kiinnostava paitsi käytännön turvallisuustyön myös kaupunkitutkimuksen näkökulmasta. Suomalaisia 1960- ja 70-lukujen lähiöitä koskevassa tutkimuksessa havaittiin, että parempiosaisissa lähiöissä odotukset sosiaalisesta kontrollista ovat korkeammalla. Tällöin asukkaiden odotuksena on, että häiriöihin puututaan herkästi (Kempainen 2016, 10). Lisäksi on havaittu, että korkeampi koulutus, työllisyys- ja tulotaso lähiössä merkitsevät myös suurempaa normatiivista yhteisymmärrystä alueen asukkaiden kesken (emt.). Tämä voi ilmetä esimerkiksi asukkaiden välisenä luottamuksena ja yhteishenkenä.

Edeltävän tutkimuksen perusteella voidaan muodostaa oletus, että sosioekonomisesti parempiosaisilla alueilla turvallisuuskyselyssä kysytyihin asioihin (tappelu, kadulla makaava ihminen) puututtaisiin herkemmin kuin huonompiosaisilla alueilla. Tähän palataan luvun lopussa sen jälkeen, kun tuloksia on tarkasteltu ensin eri taustamuuttujien kautta.

Naapureiden uskotaan auttavan kadulla makaavaa – tappeluihin puututtaisiin vähemmän

Turvallisuuskyselyn vastaajista 66 prosenttia arvioi, että oman naapuruston asukkaat puuttuisivat siihen, että kadulla makaa ihminen. Asuintalon edustalla syntyvän tappelun osalta vastaava lukema on 38 prosenttia. Puuttumista ei sen tarkemmin määritelty, sillä erilaisten puuttumisen tapojen, vaikkapa sanallisen väliintulon tai puhelinsoiton poliisille, voidaan nähdä saavan alkunsa paikallisesta toimintavalmiudesta.

Kysytyt asiat ovat kuvitteellisia tilanteita, minkä vuoksi vastaaminen ja vastausten tulkinta ei ole yksinkertaista. Eniten vastauksia tulikin neutraaliin luokkaan ”melko todennäköistä”. Kysymyksen esimerkkitalanteet ovat myös keskenään varsin erilaisia. Kadulla makaavan ihmisen kohdalla voidaan nähdä olevan kyse avunantamisesta ja tietyissä tilanteissa myös

kansalaisvelvollisuudesta, johon lainsäädäntö velvoittaa. Sen sijaan väkivaltatilanteeseen puuttumisen tiedetään altistavan puuttujan itsensä haavoittuvaan asemaan ja jopa vaarantavan puuttujan oman fyysisen koskemattomuuden.

Naiset arvioivat oman naapuruston asukkaiden puuttuvan tappeluun suuremmalla todennäköisyydellä kuin miesvastaajat; naisista 42 prosenttia arvioi naapuruston asukkaiden puuttuvan melko tai hyvin todennäköisesti, miesten osalta vastaava lukema on 33 prosenttia. Ikäryhmien arviot eivät sen sijaan eroa toisistaan.

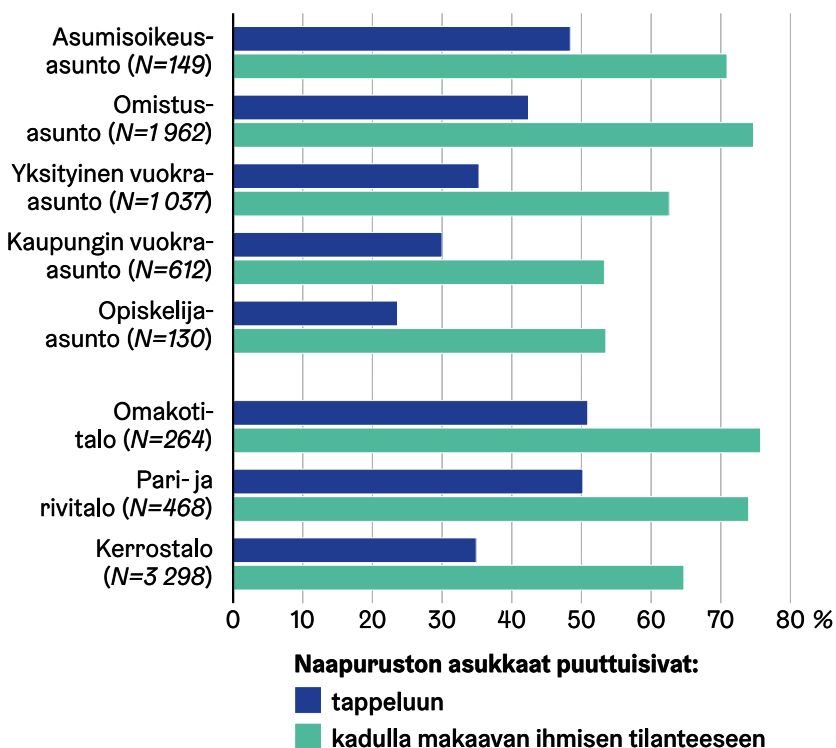
Vieraskieliset arvioivat suomen- ja ruotsinkielisiä harvemmin naapuruston asukkaiden puuttuvan esimerkkitalanteisiin (taulukko 13). Tämä saattaa osittain selittyä sillä, että keskimäärin vieraskieliset asuvat suomen- ja ruotsinkielisiä useammin kerrostalossa ja vuokra-asunnossa, joissa kanssakäymisen naapureiden kanssa tiedetään olevan vähäisempää.

Taulukko 13. Arvio oman naapuruston asukkaiden puuttumisesta kuvitteellisiin tilanteisiin kieliryhmän mukaan vuonna 2018, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat, %

	Naapuruston asukkaat puuttuisivat asiaan						%	Puuttuisi, yhteensä
	Epätodennäköisesti			Todennäköisesti				
	hyvin	melko	ei kumpaakaan	melko	hyvin	ei vastaus-ta		
Kadulla makaa ihminen:								
Kaikki (N=4 090)	9,9	11,2	10,6	34,9	31,4	1,6	100	66,3
Suomen- ja ruotsinkieliset (N=3 108)	6,7	10,2	8,8	37,2	36,1	0,6	100	73,3
Vieraskieliset (N=982)	20,2	14,2	16,3	27,7	16,5	4,7	100	44,2
Asuintalon edustalla tapellaan:								
Kaikki	19,4	21,2	20,0	27,7	9,9	1,9	100	37,7
Suomen- ja ruotsinkieliset	15,2	22,3	19,3	31,7	10,9	0,6	100	42,6
Vieraskieliset	32,7	17,9	22,1	15,3	6,8	4,7	100	22,1

Optimistisimmin naapureiden puuttumisherkkyyteen suhtautuvat omakotitalossa sekä pari- ja rivitaloissa asuvat. Sen sijaan kaupungin vuokra-asunnoissa ja opiskelija-asunnoissa asuvat suhtautuvat epäilevämmiin siihen, että naapurustossa puututtaisiin tappeluun tai kadulla makaavan tilanteeseen (kuviot 8). Jatkopohdinnan kannalta on kiinnostavaa, missä määrin suhtautuminen on yhteydessä asukaspohjan nopeaan vaihtuvuuteen näissä asumismuodoissa.

Kuvio 8. Arvio oman naapuruston asukkaiden puuttumisesta kuvitteellisiin tilanteisiin vastaajan asumismuodon mukaan vuonna 2018, puuttuisi todennäköisesti naapurustossa tapahtuviin tilanteisiin, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat, %

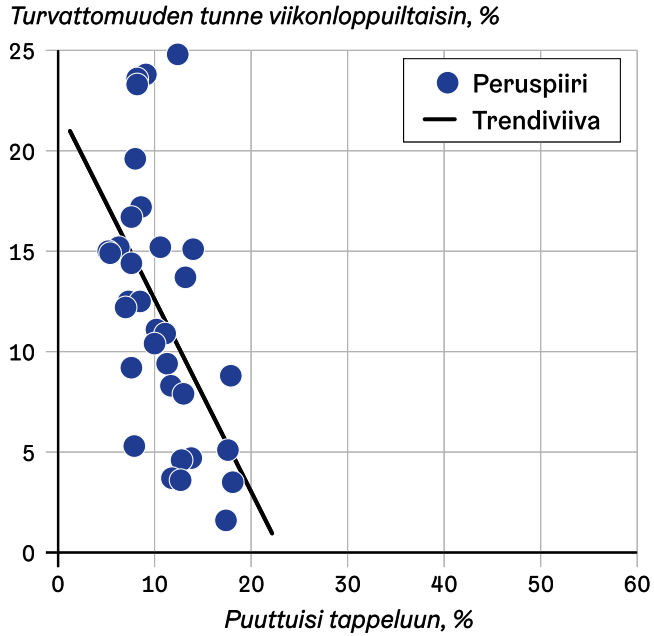

Puuttumisherkkyyys ja asuinalueen koettu turvattomuus

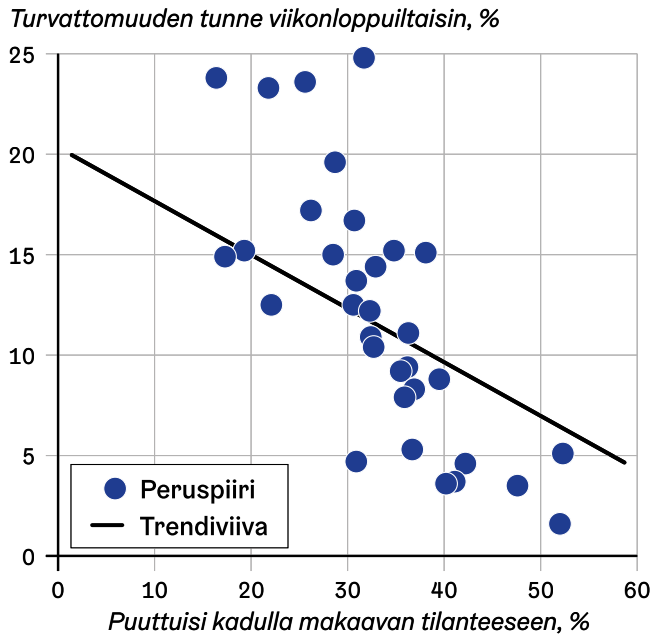
Luvuissa 2.1 ja 2.2 on kerrottu koetun turvattomuuden vähentyneen Helsingin asuinalueilla, joskin turvallisuuden tunteessa on merkittäviä eroja peruspiirien välillä. Seuraavaksi tarkastellaan koetun turvattomuuden yhteyttä puuttumisherkkyyteen, eli toisin sanoen siihen, miten vastaajat arvelevat naapuruston asukkaiden puuttuvan kysytyihin häiriötilanteisiin.

Tappeluun arvioidaan puuttuttavan herkimmin alueilla, joissa turvattomuuskokemukset ovat kaikkein harvinaisimpia (kuvio 9). Yhteys turvattomuuskokemusten vähäisyyden ja tappelutilanteeseen puuttumisen välillä ei ole kuitenkaan kautta linjan kovin vahva, kun katsotaan kaikkia alueita. Sama pätee kadulla makaavan ihmisen tilanteeseen puuttumiseen (kuvio 10). Ilmiöihin liittyy siis paljon alueellista vaihtelua, jota selittävät asuinalueiden väestörakenteiden erot.

Kuvio 9. Oman asuinalueen koetun turvattomuuden ja tappeluihin puuttumisen (puuttuisi hyvin todennäköisesti) yhteys. Kuvion pisteet kuvaavat Helsingin peruspiirejä

Kuvio 10. Oman asuinalueen koetun turvattomuuden ja kadulla makaavan ihmisen tilanteeseen puuttumisen (puuttuisi hyvin todennäköisesti) yhteys. Kuvion pisteet kuvaavat Helsingin peruspiirejä

Regressioanalyysin perusteella naiset luottavat miehiä enemmän siihen, että heidän naapurustonsa asukkaat puuttuisivat mahdolliseen tappe- lutilanteeseen. Korkeakoulututkinnon suorittaneet luottavat vastaavasti enemmän kuin ne vastaajat, joilla on vain perustason tutkinto. Asuinalueen päivittäistä arkea parhaiten tuntevat – eläkeläiset, työttömät ja koto- na lapsiaan hoitavat – ovat tässä suhteessa vähemmän luottavaisia kuin työssäkäyvät. Omakoti-, pari- ja rivitaloasukkaat ovat kerrostaloasukkaita luottavaisempia. Samoin ovat asumisoikeusasukkaat verrattuna omista- jiin, kun taas opiskelija-asuntojen asukkaat ovat vähemmän luottavaisia. Vieraskielisyys on yhteydessä heikompaan luottamukseen. Peruspiirien väliset erot ovat mallissa jälleen varsin pieniä.

Kun tarkastellaan arvioita siitä, miten todennäköisesti naapurustossa puututtaisiin maassa makaavan henkilön tilaan, tulokset ovat osin saman- laisia. Mitä korkeampi koulutus vastaajalla on, sitä enemmän hän luottaa siihen, että naapuruston väki puuttuisi asiaan. Opiskelijat ovat työssäkäy- viä luottavaisempia; tosin opiskelija-asunnoissa asuvat ovat omistusasujia vähemmän luottavaisia. Vieraskielisyys on jälleen yhteydessä heikompaan luottamukseen. Peruspiirien välillä ei ole tilastollisesti merkitseviä eroja, kun muut selittävät tekijät on vakioitu.

2.4 Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen

Turvattomuuskokemusten yleisyys vaikuttaa asuinalueella viihtymi- sessä koettuihin eroihin. Helsinkiläiset ovat kuitenkin pääosin tyyty- väisiä omaan asuinalueeseensa.

Valtaosa helsinkiläisistä on tyytyväisiä omaan asuinalueeseensa. Tämä on itsestään selvää, kukapa myöntäisi asuvansa epätyytyttävällä alueel- la. Vain pieni osa on tyytymätön. Erittäin tyytyväisiä on ollut kaikilla tutki- muskierroksilla hieman vähemmän kuin tyytyväisiä. Helsingin vieraskieli- set eivät ole aivan niin huipputyytyväisiä asuinalueeseensa kuin suomen- ja ruotsinkieliset (taulukko 14).

Alueella asumisaika lisää kaikissa ikäryhmissä tyytyväisyyttä asuinalueeseen. Tämäkin on aika looginen tulos – jos alue ei miellytä, sieltä pyri- tään pääsemään pois.

Taulukko 14. Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen, suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat vuosina 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018 sekä vieraskieliset vastaajat 2015 ja 2018, %

	Erittäin tyytyväinen (1)	Melko tyytyväinen (2)	Yhteensä sarakkeet 1+2	N
Suomen- ja ruotsinkieliset:				
2006	42,2	51,4	93,6	3 402
2009	44,6	50,2	94,8	3 592
2012	46,6	49,3	95,8	3 493
2015	47,0	48,1	95,1	3 256
2018	47,3	47,8	95,1	3 916
Vieraskieliset:				
2015	39,3	49,2	88,5	715
2018	41,8	47,7	89,5	973

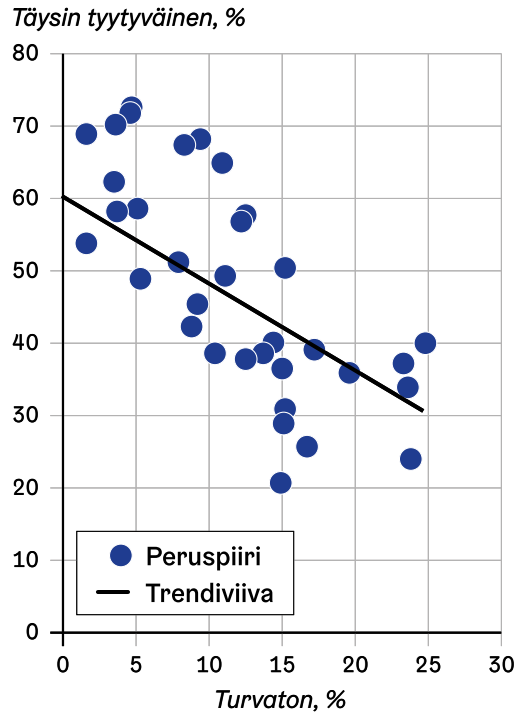
Erittäin tyytyväisten osuus vaihtelee Helsingin peruspiireissä huomattavasti. Mittari onkin erotteluvampi kuin yleensä tyytyväisten osuus (yli 90 %). Helsingiläisten tyytyväisyys omaan asuinalueeseen on vuosien varrella jonkin verran yhdenmukaistunut, eli alueiden välinen hajonta on pienentynyt (taulukko 15).

Taulukko 15. Asuinalueeseensa erittäin tyytyväiset 2006–2018, 15–74-vuotiaat suomen- ja ruotsinkieliset, %

	Erittäin tyytyväinen, %				
	2006	2009	2012	2015	2018
Max.	76	73	76	77	73
Min.	18	18	16	23	20
Hajonta	58	56	60	55	53

Alueiden väliset suuret erot turvattomuustasoissa kertovat alueiden eroista ja luonteesta (ks. luku 2.2). Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen on vahvasti yhteydessä turvattomuuskokemusten yleisyyteen (kuvio 11).

Kuvio 11. Asuinalueeseen tyytyväisyyden (täysin tyytyväinen) yhteys turvattomuuskokemuksiin omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltain 2018, kaikki 15–79-vuotiaat vataajat

Vuodesta 2015 vuoteen 2018 omaan kaupunginosaansa erittäin tyytyväisten osuus on kasvanut eniten Kampinmalmissa ja Maunulassa, molemmissa 13 prosenttiyksikköä, Herttoniemessä lähes yhtä paljon, 12 prosenttiyksikköä. Kulosaarella ja Vallilassa tyytyväisten osuus kasvoi 10 prosenttiyksiköllä. Eniten vähennystä on tapahtunut Laajasalossa (miinus 12 prosenttiyksikköä), Puistolassa -11 prosenttiyksikköä, Vanhakaupungissa ja Alppiharjussa molemmissa vähennystä oli tapahtunut 8 prosenttiyksikköä. Nämä tulokset perustuvat kaikkien 15–74-vuotiaiden vastauksiin.

Osin tulokset ovat helposti selitettävissä. Laajasalossa on meneillään voimakas uudisrakentaminen (Kruunuvuoren ranta), joka todennäköisesti näkyy vastauksissa. Kampinmalmin vuoden 2015 tulos oli poikkeuksellisen huono, vuonna 2018 oli palattu normaaliin tilanteeseen. Herttoniemessä tilanne on mennyt pitkään ”parempaan” suuntaan tällä mittarilla.

Verkkopohjainen karttaesitys⁷ havainnollistaa, miten omaan kaupunginosaan on oltu täysin tyytyväisiä eri peruspiireissä vuosina 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018. Kartat perustuvat kunkin vuoden kaikkien 15–74-vuotiaiden vastaajien tietoihin eli niissä ei ole tehty rajausta kielen mukaan. Karttojen aineisto on liitteessä 2.

7 Karttaesitys löytyy osoitteesta: <https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/visualisoinnit/tyytyvaisuus/>

3 Turvallisuushuolet ja toimenpide-ehdotukset

3.1 Ilmastonmuutos helsinkiläisten suurin huolenaihe

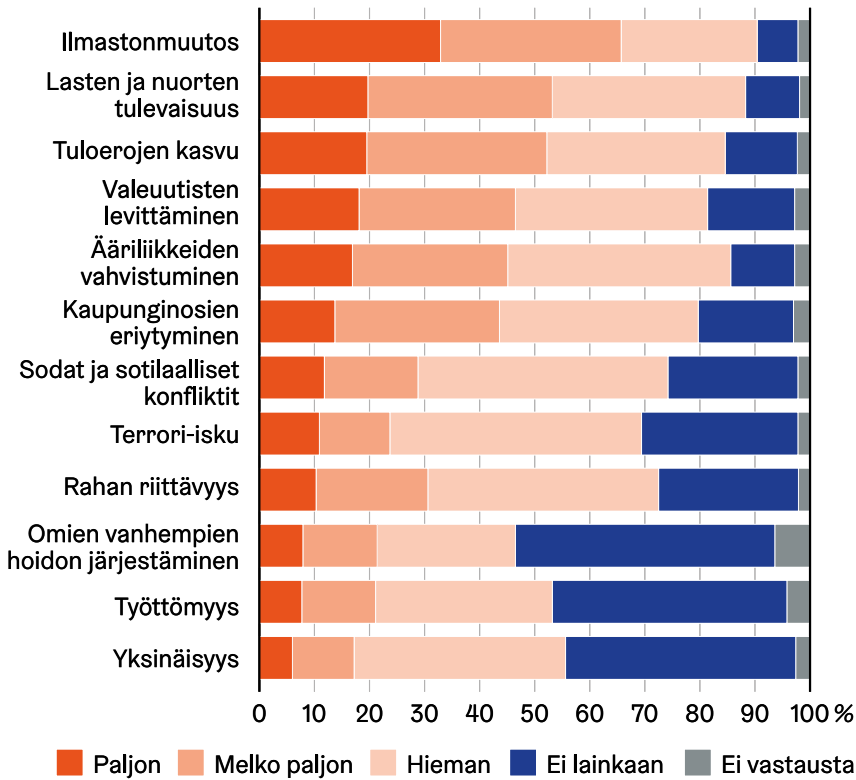
Ilmastonmuutoksen lisäksi helsinkiläisiä huolestuttaa erityisesti lasten ja nuorten tulevaisuus sekä tuloerojen kasvu. Terrorismista ja sotilaallisista konflikteista ollaan aiempaa vähemmän huolissaan.

Helsingin turvallisuuskyselyissä on vuodesta 2003 alkaen selvitetty kaupunkilaisten huolenaiheita. Ensimmäisillä kyselykierroksilla vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 toteutetuissa kyselyissä keskityttiin kaupungissa ja sen asuinalueilla aiheutuneisiin turvallisuuskokemuksiin. Vuoden 2015 kyselyyn liitettiin uusi kymmenen kysymyksen kokonaisuus, joka peilasi vastaajien huolestuneisuutta laajemmin – siis suhteessa muihinkin asioihin kuin kotikaupunkiin. Vuoden 2018 tutkimuksessa tutkittiin 12 kysymyksen kautta, mitkä asiat helsinkiläisiä huolestuttavat. Vuoden 2020 koronapandemia yllätti laajuudessaan. Huolestuneisuutta globaalista pandemiasta ei ole osattu ennakoida Helsingin turvallisuuskyselyissä.

Globaalit ja kaupunginlaajuiset ilmiöt huolestuttavat

Kysytyistä huolenaiheista kolme oli sellaisia, joita yli puolet vastaajista piti vähintäänkin melko huolestuttavina (kuvio 12). Eniten vastaajia huolestutti ilmastonmuutos. Sitä piti huolestuttavana peräti 66 prosenttia vastaajista. Seuraavaksi eniten oltiin huolestuneita lasten ja nuorten tulevaisuudesta sekä tuloerojen kasvusta. On mielenkiintoista, että monet globaalit tai kaupunginlaajuiset huolenaiheet korostuvat vastaajilla enemmän kuin pelkästään omaan elämään liittyvät. Esimerkiksi yksinäisyys tai rahan riittävyys ovat melko alhaalla listalla.

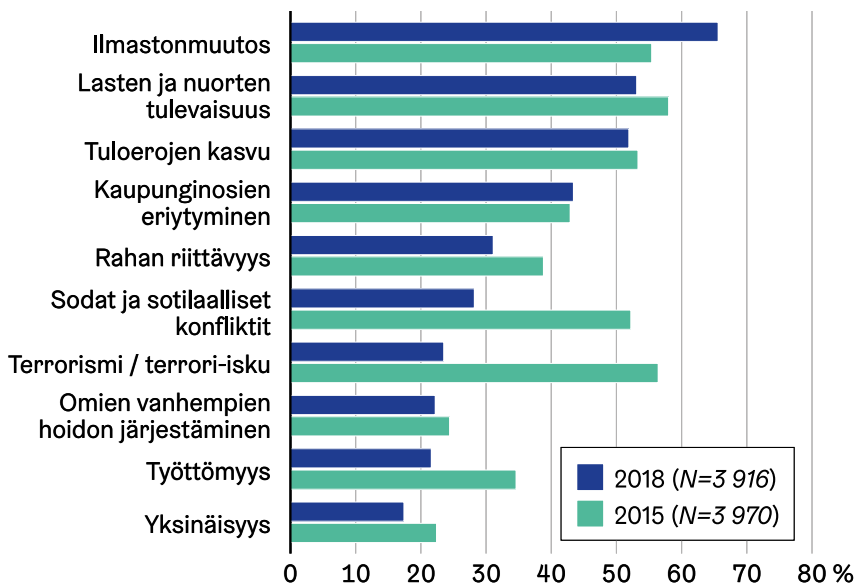
Kuvio 12. Helsinkiläisiä huolestuttavat asiat 2018 (N= 4 090), kaikki 15–79-vuotiaat, %

Kuviossa 13 on verrattu vastaajien huolenaiheita vuoden 2015 ja 2018 kyselyissä. Vertailukelpoisia asioita on kymmenen ja vain kahdessa huolestuneisuus on noussut edelliseltä tutkimuskierrokselta. Näitä asioita ovat kaupunginosien eriytyminen ja ilmastonmuutos. Ilmastonmuutoksesta huolissaan olevien vastaajien osuus on noussut selkeästi edelliseltä tutkimuskierrokselta, jolloin heitä oli noin 55 prosenttia⁸.

8 Otoksen ikäryhmä oli rajattu vuoden 2015 tutkimuksessa 15–74-vuotiaisiin, kun taas vuoden 2018 otoksessa olivat mukana 15–79-vuotiaat. Jos ilmastonmuutoksesta erittäin tai melko huolissaan olevat vastaajat rajataan vuoden 2018 aineistossa 15–74-vuotiaisiin, osuus pysyy kuitenkin samana (noin 66 prosenttia ikäryhmään kuuluvista vastaajista).

Kuvio 13. Helsinkiläisten huolenaiheet 2018 ja 2015, kaikki 15–74-vuotiaat vastaajat, %

Uusimman turvallisuuskyselyn aineisto on kerätty vuoden 2018 loka–marraskuussa. Ilmastonmuutos oli tuona syksynä paljon esillä julkisuudessa, kun hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) raportti julkaistiin. Raportin pääsanoma oli, että ilmastonmuutoksen vaikutukset monien asioiden kohdalla karkeasti ottaen tuplaantuvat, jos maapallon lämpötila nousee kaksi astetta puolentoista asteen sijaan. Voidaankin pohtia, missä määrin raportin vaikutus heijastuu helsinkiläisten mielipiteisiin.

Ilmastonmuutoksesta koetun huolen lisääntyminen näkyy myös esimerkiksi vuoden 2018 Nuorisobarometrissa. Sen mukaan 15–29-vuotiaiden nuorten huoli ilmastonmuutoksesta on kasvanut jyrkästi kymmenessä vuodessa. Vuonna 2008 nuorista 40 prosenttia koki epävarmuutta ja turvattomuutta ihmisen aiheuttamasta ilmastonmuutoksesta. Vuonna 2018 tuo luku oli 67 prosenttia (Pekkarinen & Myllyniemi 2019, 75).

Helsingissä vastaava nuorten huolestuneisuuden lisääntyminen näkyy myös selvästi. Vuoden 2015 turvallisuuskyselyn 15–29-vuotiaista 51 prosenttia oli huolestunut ilmastonmuutoksesta. Syksyllä 2018 ilmastonmuutoksesta huolestuneita helsinkiläisnuoria oli 67 prosenttia eli sama osuus kuin Nuorisobarometrissa koko maan nuorisosta. Muutos on 16 prosenttiyksikköä eli ikäryhmistä ehdottomasti suurin.

Kuten kuviosta 13 käy ilmi, suurimmiksi huolenaiheiksi koettujen asioiden järjestys on muiltakin osin vaihtunut vuoden 2018 syksyn kyselyssä vuoden 2015 kyselyyn nähden. Esimerkiksi terrorismista tai sodista ja konflikteista huolestuneiden osuudet ovat pudonneet selkeästi. Tässä voidaan jälleen pohtia, heijastuvatko edellisen tutkimuskierroksen vastauksiin sil-

loin julkista keskustelua hallinneet puheenaiheet. Muutamaa viikkoa ennen vuoden 2015 tutkimuksen aineistonkeruuta tapahtui Pariisissa 13.11.2015 useita terrori-iskuja, joissa kuoli 130 ihmistä, ja iskut tuntuivat tuovan terrorismin uhan lähelle suomalaisiakin.

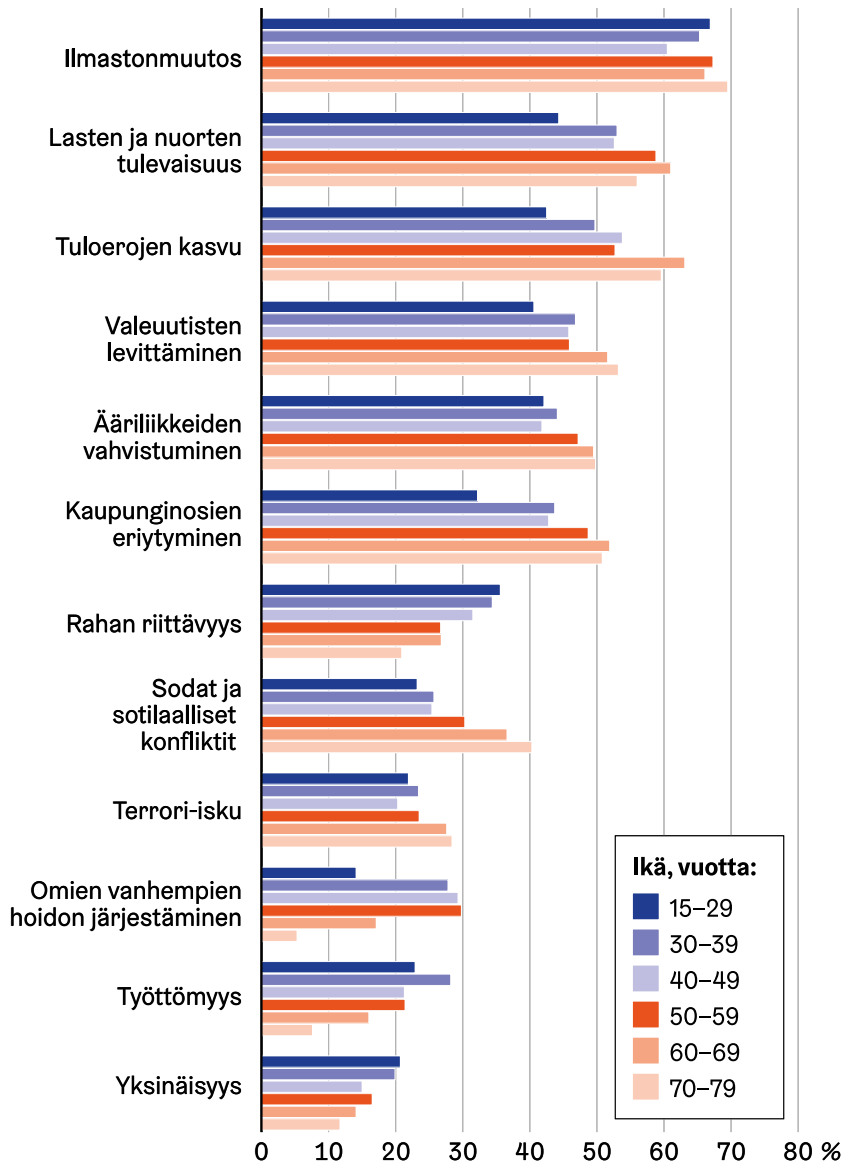
Samaan tapaan voidaan todeta, että turvallisuuskyselyn vastaajat olivat vuonna 2018 vähemmän huolissaan rahojen riittämisestä ja työttömydestä kuin kolme vuotta sitä aiemmin. Suomen taloustilanteen paraneminen pitkän taantuman jälkeen näkyy kenties tuloksissa tällä tavalla.

Elämänvaiheet, sukupuoli ja äidinkieli näkyvät huolestuneisuuden syissä

Oma elämänvaihe näkyy siinä, miten vastaajat painottavat kysytyjä huolenaiheita. läkkäämmät ovat tämän aineiston mukaan muita huolestuneempia maailmanlaajuisista ongelmista kuten sodista ja sotilaallista konflikteista tai ääriliikkeiden vahvistumisesta. Samaan ”yleiseen” huolestuneisuuteen voidaan laskea ehkä myös tuloverojen kasvu, valedutiset tai kaupunginosen eriytyminen (kuvio 14).

Kun asia koskee oman arjen sisältöä, vanhempien ikäryhmien huolestuneisuus on sen sijaan vähäisempää. Eläkeikäisten talous on ehkä kunnossa tai sitten niukkaankin toimeentuloon on jo totuttu, eikä työttömyys voi enää osua ainakaan omalle kohdalle. Nuoret ja nuoret aikuiset ovat huolissaan työ- ja taloustilanteestaan sekä yksinäisyydestä. Omien vanhempien pärjääminen tulee ajankohtaiseksi jo 30–39-vuotiaiden ikäryhmässä, vaikka kaikkein nuorimpia se ei vielä huolestutakaan.

Kuvio 14. Huolenaiheet iän mukaan, huolestuttaa paljon tai melko paljon. Kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat, N=4 090, %

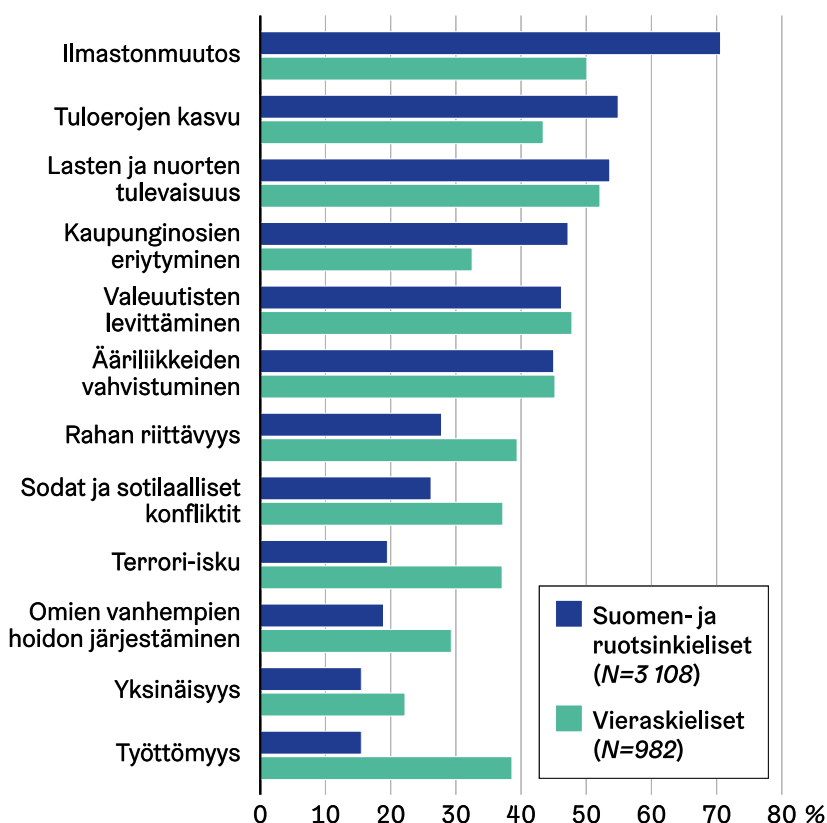
Mies- ja naisvastaajien huolenaiheet olivat pitkälti yhtenevät, mutta lähes kaikki kysytyt asiat huolestuttivat naisia enemmän kuin miehiä. Taulukko 16 osoittaa, että suurimmillaan sukupuolten väliset huolestuneisuuserot olivat tuloerojen kasvussa, ääriilikkeiden vahvistumisessa ja ilmastonmuutoksessa. Näistä asioista naiset olivat selvästi miehiä huolestuneempia.

Taulukko 16. Suurimmat sukupuolten väliset erot huolestuneisuutta aiheuttavissa asioissa, %

	Huolestunut (paljon tai melko paljon), %		
	Mies	Nainen	Erotus
Tuloerojen kasvu	45,0	58,7	13,7
Ääriilikkeiden vahvistuminen	38,5	51,1	12,6
Ilmastonmuutos	59,2	71,6	12,4

Vieraskielisten helsinkiläisten huolenaiheet ovat turvallisuustutkimuksen mukaan selkeästi erilaiset kuin muiden helsinkiläisten. Heillä on huomattavan paljon enemmän huolta omasta taloudestaan, mutta myös sodista ja terrori-iskuista (kuvio 15). Viimeksi mainittu voi selittyä sillä, että monella on sukulaisia konfliktimaissa. Myös valeutiset huolestuttavat vieraskielisiä hieman enemmän kuin kantaväestöön kuuluvia vastaajia.

Kuvio 15. Suomen- ja ruotsinkielisten sekä vieraskielisten huolenaiheet Helsingissä 2018, huolestuttaa erittäin paljon tai melko paljon, 15–79-vuotiaat, %

3.2 Huolenaiheet lähiympäristössä

Syrjäytyminen huolestuttaa helsinkiläisiä kysytyistä asioista eniten. Huolestuneisuus on kuitenkin keskimäärin vähentynyt kyselyä edeltäneen kolmen vuoden aikana. Liikennekäyttäytyminen ja ympäristön epäsiisteys huolestuttavat kaikissa osissa Helsinkiä.

Helsingin turvallisuuskyselyissä on eri tutkimusajankohtina kysytty, mitkä asiat ihmisiä huolestuttavat omalla asuinalueella. Kysytyjä asioita on ollut parikymmentä, joista noin puolet on ollut pitempään vertailukelpoisena mukana. Tutkimusajankohdasta riippumatta syrjäytyminen huolestuttaa helsinkiläisiä kaikkein eniten, joskin yleisesti huolestuneisuus kysytyistä asioista on vähentynyt vuosien saatossa. Kysymyskokonaisuus koetaan ilmeisen tärkeäksi, sillä siihen jätti viimeisimmässä kyselyssä vastaamatta vain noin joka sadas vastaaja.

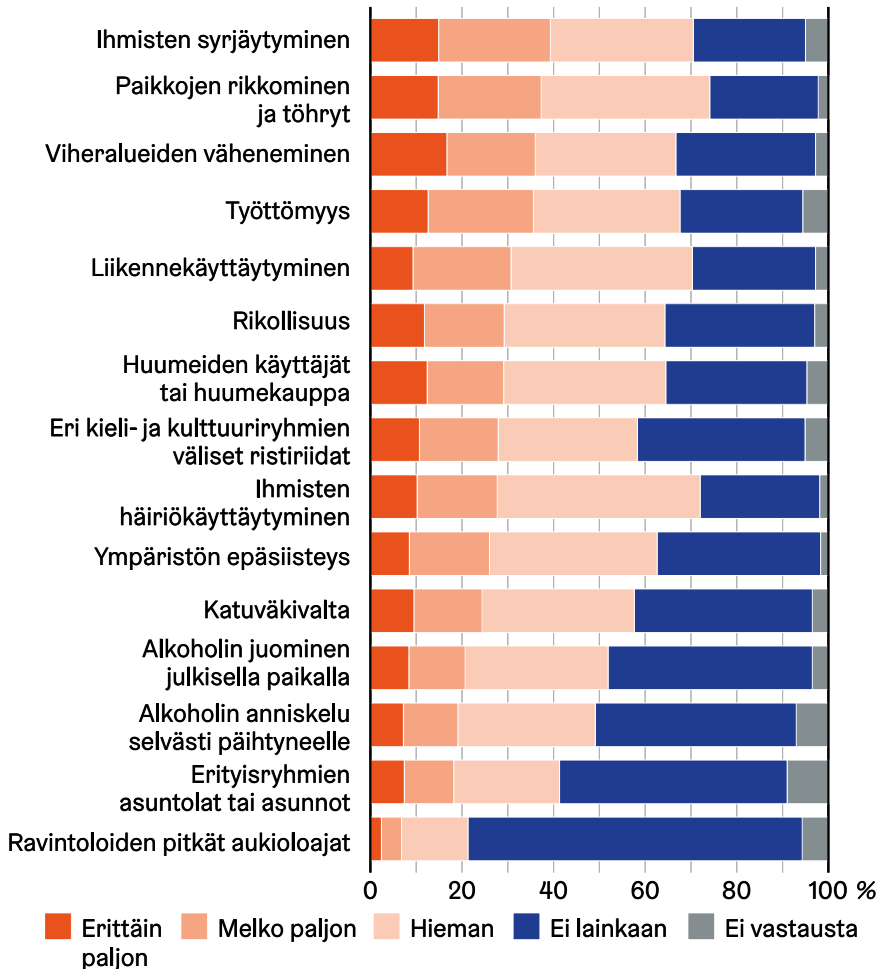
Turvallisuushuolet peilautuvat myös turvattomuuden kokemuksiin. Huolestuneisuuteen liittyvät alueelliset erot ovat edelleen suuria. Turvattomak-

si koetuilla alueilla huolenaiheet ovat toisenlaisia kuin alueilla, joilla turvatomuutta ei juuri koeta. Liikennekäyttäytyminen ja ympäristön epäsiisteys ovat asioita, jotka huolestuttavat kaikilla alueilla koetun turvallisuuden tasosta riippumatta.

Omalla asuinalueella huolestuttaa ihmisten syrjäytyminen ja viihtyisyyden väheneminen

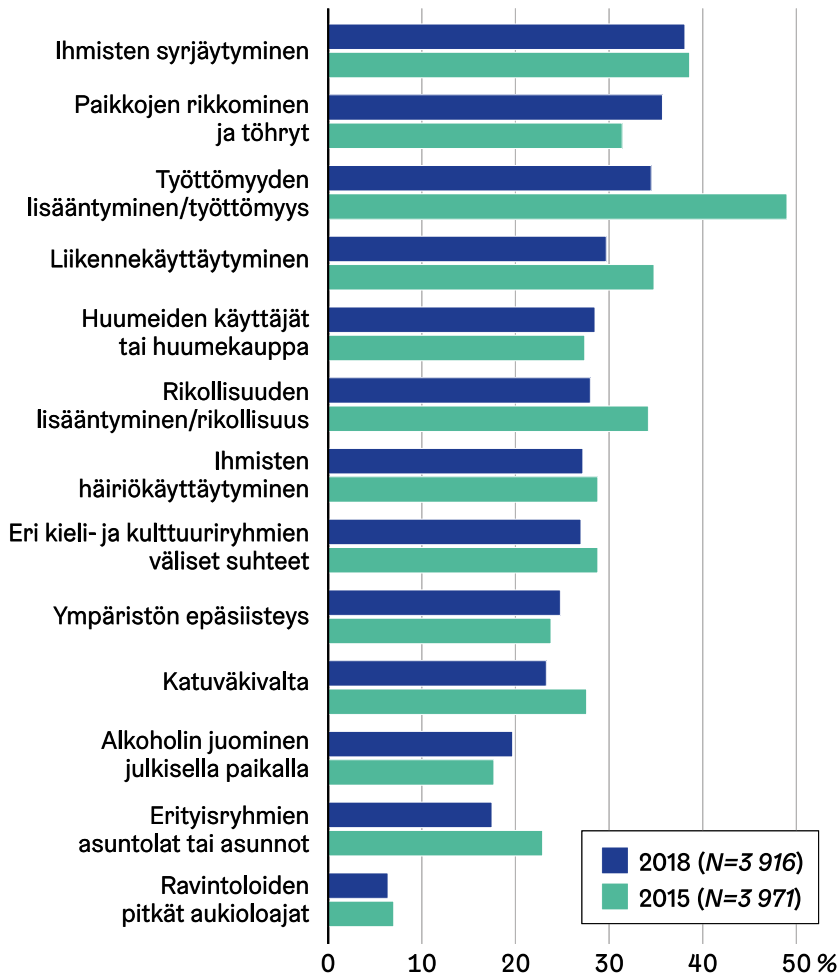
Turvallisuuskyselyssä kysyttiin, mitkä asiat ihmisiä huolestuttavat omalla asuinalueella. Erilaisia huolia oli kyselyssä listattuna 15 vuoden 2018 kyselyssä. Vastauksissa korostui neljä huolenaihetta, jotka huolestuttivat useampaa kuin joka kolmatta 15–79-vuotiasta helsinkiläistä: ihmisten syrjäytyminen, paikkojen rikkominen ja töhryt, viheralueiden väheneminen ja työttömyys (kuvio 16). Kysymys viheralueiden vähenemisestä on uusi, ja se nousikin huolenaiheiden kärkeen kolmanneksi. Kysymys on ajankohtainen kaupungin kasvaessa ja tiivistyessä.

Kuvio 16. Asuinalueella huolestuttavat asiat 2018. Kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat (N=4 090), %

Vuosien 2015 ja 2018 turvallisuuskyselyissä on 13 vertailukelpoista huolenaiheita koskevaa kysymystä. Ainoastaan paikkojen rikkominen ja töhryt huolestuttivat vuonna 2018 jonkin verran (neljä prosenttiyksikköä) enemmän kuin kolme vuotta aiemmin (kuvio 17). Työttömydestä huolestuneiden osuuden suuri väheneminen selittyy työllisyysilanteen paranemisen lisäksi todennäköisesti kysymyksen hieman erilaisella muotoilulla⁹. Huolestuneisuus kysytyistä asioista on siten pääsääntöisesti viimeisten kolmen vuoden aikana vähentynyt, mikä viittaa Helsingin asuinalueiden myönteiseen kehitykseen.

Kuvio 17. Asuinalueella huolestuttavat asiat vuonna 2018 ja 2015, kaikki 15–74-vuotiaat vastaajat (huolestuttaa melko paljon tai erittäin paljon), %

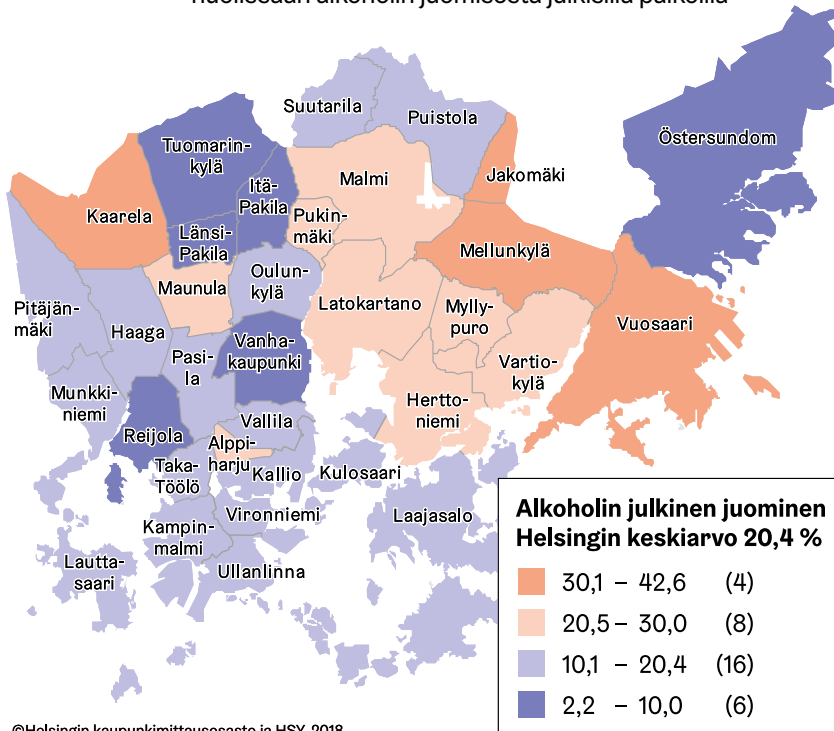
⁹ Vuoden 2018 turvallisuuskyselyssä kysyttiin, miten huolestunut vastaaja on oman asuinalueensa osalta *työttömydestä*, vuoden 2015 kyselyssä puolestaan *työttömyyden lisääntymisestä*.

Kysymys ravintoloiden pitkistä aukioloajoista on ollut mukana Helsingin turvallisuuskyselyssä vuodesta 2003 lähtien. Alkuvuosina asia huolestutti lähes joka viidettä vastaajaa, mutta huolestuneisuus on vuosien saatossa laskenut. Vuoden 2018 kyselyssä asiasta on huolissaan vain kuusi prosenttia vastaajista. Merkille pantavaa on, että huolestuneisuudessa ei ole tapahtunut vuosien 2015–2018 välillä muutosta, vaikka vuoden 2018 alussa ravintoloiden aukioloajat vapautuivat alkoholilain kokonaisuudistuksen myötä.

Alkoholin juominen julkisella paikalla huolestuttaa joka viidettä helsinkiläistä, eli huolestuneisuus on pysynyt lähes ennallaan viimeisten kolmen vuoden aikana. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna huolestuneisuus julkijuomisesta on kuitenkin vähentynyt selvästi; vuonna 2009 asiasta huolestuneita oli 35 prosenttia vastaajista. Huolestuneisuuden vähenemisen syyt voivat olla moninaisia – kenties julkijuominen on vähentynyt yleisillä alueilla tai suhtautuminen siihen on muuttunut sallivammaksi ja arkipäiväisemmäksi.

Vaikka huolestuneisuus on keskimäärin vähentynyt, huolestuttaa julkijuominen erällä asuinalueilla paljonkin (kuvio 18). Julkijuomista koskeva kysymys tuo myös näkyviin eroja suomen- ja ruotsinkielisten ja vieraskielisten (äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi) välille. Vieraskielisiä huolestuttaa selvästi suomen- ja ruotsinkielisiä enemmän alkoholin juominen julkisella paikalla (vieraskieliset 31 %, suomen- ja ruotsinkieliset 17 %) ja alkoholin anniskelu selvästi päihtyneille (27 %/16 %).

Kuvio 18. Niiden vastaajien osuus peruspiireittäin, jotka ovat huolissaan alkoholin juomisesta julkisilla paikoilla

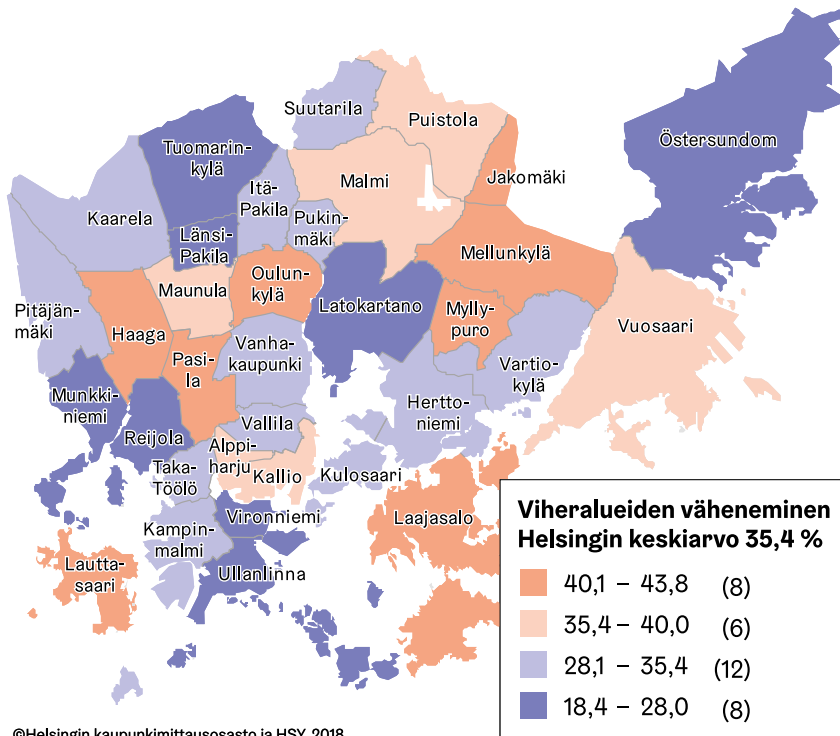

©Helsingin kaupunkimittausosasto ja HSY, 2018

Kysymys viheralueiden vähenemisestä on uusi ja asia huolestuttaa hyvin eri tavoin kaupungin eri osissa (kuvio 19). Huolestuneisuus koskettaa etenkin alueita, joihin kohdistuu merkittävää rakentamista (Lauttasaari, Laajasalo) tai joissa on vireillä ajankohtaisia liikennesuunnitelmia (Oulunkylä).

Viheralueiden merkityksellisyys asukkaille tuli esiin esimerkiksi muutama vuosi sitten Myllypuron asukkaille toteutetussa karttakyselyssä, jossa havaittiin, että valtaosa asukkaiden viihtyisiksi ja tärkeiksi kokemista paikoista sijaitsee juuri viheralueilla (Väliniemi-Laurson & Rönnberg, 2019). Myös syksyllä 2018 tehdyssä Helsinkiä koskevassa avoimessa karttakyselyssä saatiin vastaavia tuloksia (Rikas ja rakas Helsingin luonto 2018). Vastajat olivat eniten huolissaan rakentamisen vaikutuksista kaupunkiluontoon (viheralueiden pirstaloituminen, elinympäristöjen tuhoutuminen ja rakennustyömaiden vaikutukset), maaston kulumisesta ja roskaantumisesta.

Kuvio 19. Asuinalueen huolenaiheena viheralueiden väheneminen 2018 (huolestuttaa melko paljon ja erittäin paljon), N=4 090

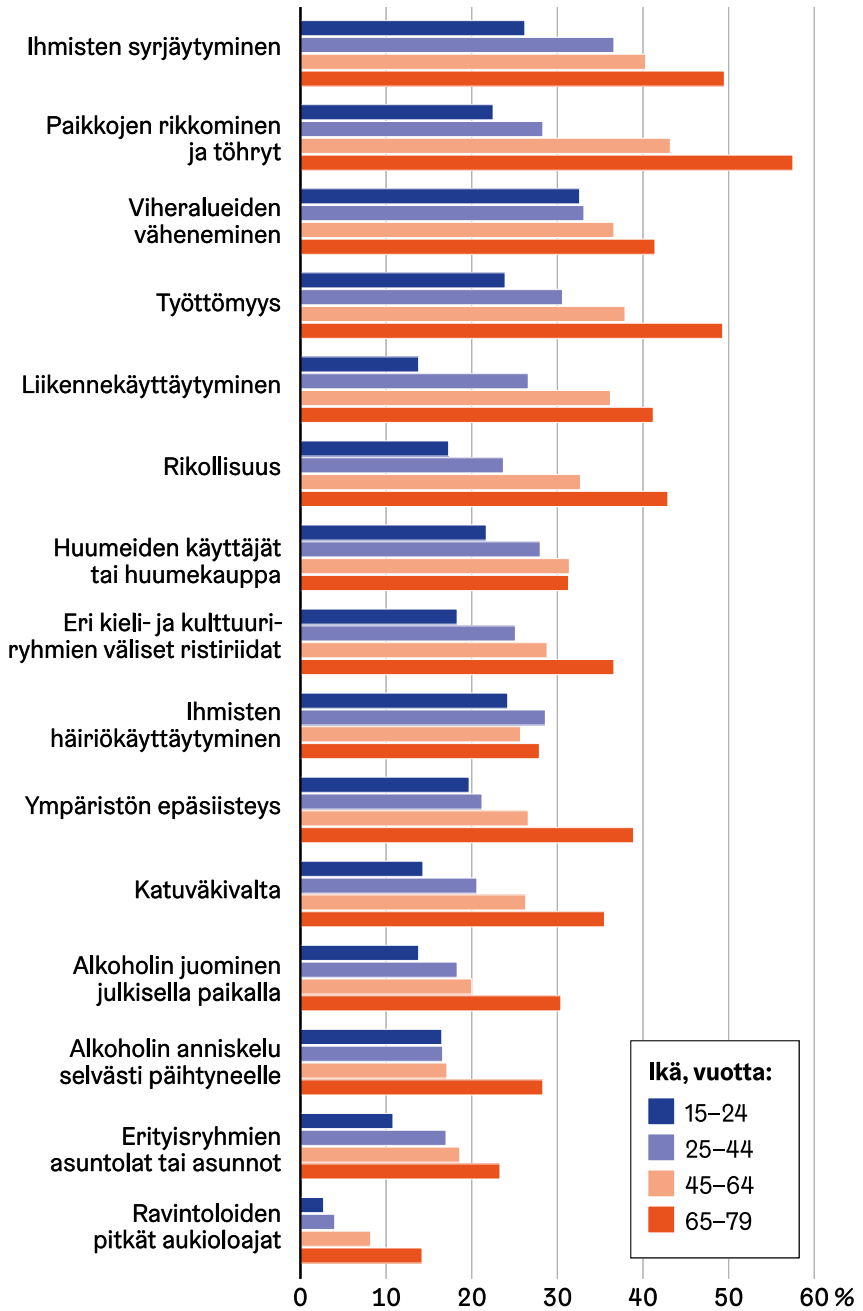
©Helsingin kaupunkimittausosasto ja HSY, 2018

län myötä huolestuneisuus lisääntyy

Huolestuneisuudessa on eroja sekä sukupuolten että ikäryhmien välillä. Naiset ovat miehiä hieman enemmän huolissaan lähes kaikista kysytyistä asioista. Suurimmat erot koskevat viheralueiden vähenemistä (naisista asiaa pitää huolestuttavana 40 prosenttia, miehistä 24 prosenttia), ihmisten häiriökäyttäytymistä (naiset 31 %, miehet 24 %) ja ihmisten syrjäytymistä (42 %/36 %).

Asuinalueen ongelmat koetaan eri elämänvaiheissa eri tavoin. Suurimmat ikäryhmittäiset erot huolestuneiden osuuksissa näkyvät suhtautumisessa paikkojen rikkomiseen ja töhryihin sekä liikennekäyttäytymiseen (kuvio 20). Nuoret ovat kautta linjan ”huolettomampia”. län myötä kasvaa huoli myös laajemmista yhteiskunnallisista ongelmista (työttömyys, rikollisuus) ja niiden näkymisestä asuinalueilla. Muutamat asiat ovat kaikenikäisten yhteisiä huolia. Selkein tällainen asia on ihmisten häiriökäyttäytyminen.

Kuvio 20. Asuinalueella huolestuttavat asiat ikäryhmittäin vuonna 2018, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat (huolestuttaa melko paljon tai erittäin paljon), %

Turvattommaksi koetuilla alueilla enemmän huolta lähiympäristöstä

Kysytyt asiat huolestuttavat vastaajia Helsingin alueilla eri tavoin. Koko kaupunkia koskevissakin huolissa havaittiin, että esimerkiksi kaupunginosien eriytyminen huoletti eniten Myllypuron, Laajasalon ja Mellunkylän peruspiireissä asuvia vastaajia. Vähiten asia huolestutti Tuomarinkylässä ja Kuloosaassa. Vastaavia eroja havaittiin myös asuinalueita koskevissa huolissa.

Taulukossa 17 on kuvattu peruspiirien¹⁰ välistä vaihtelua kysytyjen huolenaiheiden suhteen; esimerkiksi huumeiden käyttäjät tai huumeakauppa huoletti enimmillään 52 prosenttia ja vähimmillään seitsemää prosenttia yksittäisen peruspiirin vastaajista. Pienimmillään huolenaiheiden alueellinen vaihtelu oli suhtautumisessa ravintoloiden pitkiin aukioloaikoihin, liikennekäyttäytymiseen ja ympäristön epäsiisteeseen.

Taulukko 17. Asuinalueeseen liittyvien huolenaiheiden peruspiirikohtaiset erot vuonna 2018 (huolestuttaa melko paljon tai erittäin paljon), %

	Peruspiiri, jossa vähiten huolta asiasta	Peruspiiri, jossa eniten huolta asiasta	Koko kaupunki
Huumeiden käyttäjät tai huumeakauppa	7	52	29
Ihmisten häiriökäyttäytyminen	8	51	27
Ravintoloiden pitkät aukioloajat	0	16	7
Alkoholin anniskelu selvästi päihtyneille	4	38	19
Alkoholin juominen julkisella paikalla	2	43	20
Liikennekäyttäytyminen	19	40	30
Ympäristön epäsiisteys	10	40	26
Viheralueiden väheneminen	11	60	33
Paikkojen rikkominen ja töhryt	18	57	37
Katuväkivalta	8	42	24
Rikollisuus	11	50	29
Ihmisten syrjäytyminen	14	59	39
Työttömyys	10	57	35
Erytisryhmien asunnot tai asunnot	4	35	18
Eri kieli- ja kulttuuriryhmien väliset ristiriidat	11	45	27

10 Helsinki jakautuu 34 peruspiiriin. Peruspiirit ovat osa hallinnollisiin tarkoituksiin luotua piirijärjestelmää. Yhden peruspiirin alueelle voi sijoittua useampia kaupunginosia.

Eräissä Helsingin peruspiireissä asuin ympäristöön liittyvää huolta on kauttaaltaan kaupungin keskiarvoa enemmän. Kun tarkastellaan, millä asuinalueilla esiintyy yli 10 prosenttiyksikön poikkeamia koko kaupungin keskiarvosta negatiiviseen suuntaan, nähdään huolestuneisuuden keskittyvän muutaman peruspiirin alueelle. Nämä peruspiirit ovat Mellunkylä, jossa 10 eri huolenaihetta nousee selvästi kaupungin keskiarvon yläpuolelle, sekä Kaarela (9 huolenaihetta), Jakomäki (6) ja Kallio (5).

Turvallisuuskyselyssä vastaajalla oli myös mahdollisuus kertoa asuinalueeseen liittyvästä huolenaiheesta omin sanoin. Mainintoja saatiin 275 vastaajalta. Vastauksista kymmenesosa koski liikennettä ja liikennekulttuuria ja vastaavasti kymmenesosa maahanmuuttoon liittyviä asioita tai ilmiöitä. Seuraavaksi eniten vastauksissa mainittiin rakentamiseen ja kaupunkisuunnitteluun liittyviä asioita. Muita esiin tulleita aihealueita olivat muun muassa lasten turvallisuus, ympäristön roskaisuus ja saasteet sekä koirien pitämiseen liittyvät asiat.

Turvallisuuden tunne on kohentunut niin asuinalueilla kuin kaupungin keskustassa (ks. luku 2). Koetussa turvallisuudessa on kuitenkin merkittäviä eroja Helsingin eri alueiden välillä. Myös huolenaiheet ovat erilaisia. Alueilla, joilla asukkaat kokevat viikonloppuisin enemmän turvattomuutta, ollaan huolestuneita etenkin ihmisten häiriökäyttäytymisestä, katuväkivaltaasta, rikollisuudesta, huumeiden käytöstä ja huumeikaupasta sekä eri kielijärjestöjen välisistä ristiriidoista.

Se, että näitä huolenaiheita esiintyy samoilla alueilla, joilla myös turvattomuutta koetaan paljon, ei vielä sinänsä kerro asioiden välisestä syy-seuraussuhteesta, vaan ennemminkin kyse on asioiden samanaikaisesta esiintymisestä eli yhteisvaihtelusta. Mahdollisia syy-seuraussuhteita näiden asioiden välillä ei ole tässä tutkimuksessa selvitetty. Tutkimuksessa kysytyjen asioiden joukossa on myös sellaisia asioita, jotka koetaan yhtä huolestuttavaksi riippumatta alueen koetusta turvallisuudesta. Tällaisia ovat liikennekäyttäytyminen ja viheralueiden väheneminen.

3.3 Päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen koetaan merkittävinä kaupungin turvallisuudelle ja viihtyisyydelle

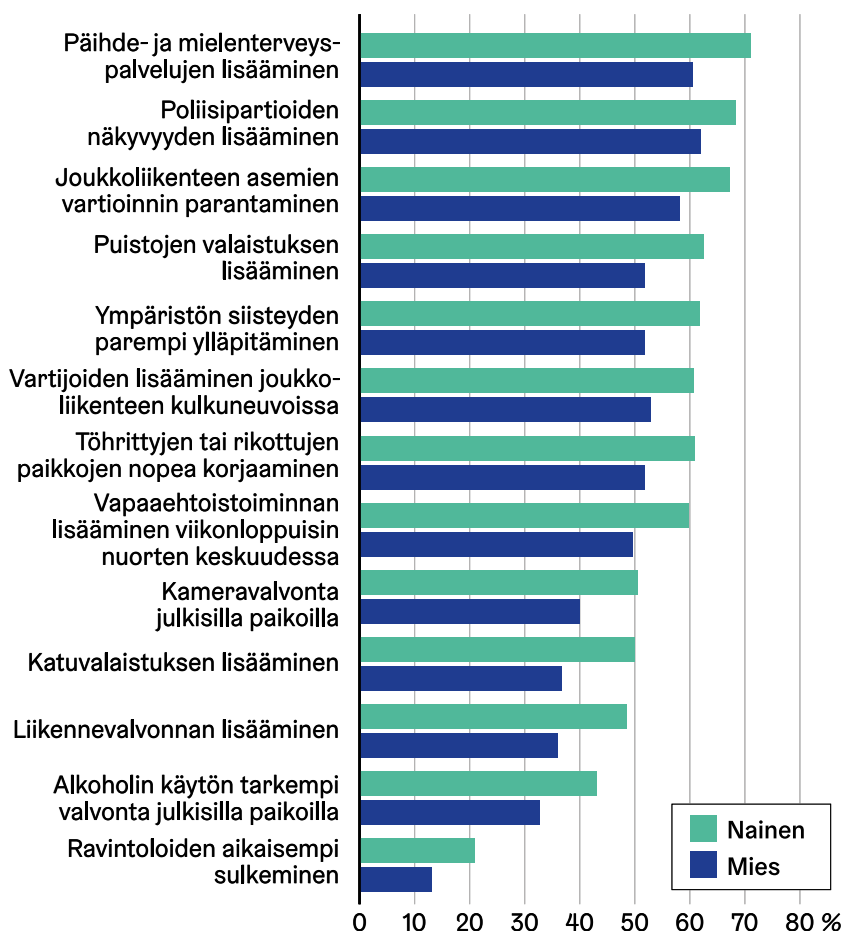
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden, poliisiin näkyvyyden ja asemien vartioinnin lisääminen sekä valaistuksen parantaminen nähdään eniten turvallisuutta parantavina toimenpiteinä. Erityisesti naiset arvioivat, että kyselyssä mainituilla toimenpiteillä on vaikutusta kaupungin viihtyisyyteen ja turvallisuuteen.

Helsingin turvallisuuskyselyssä kysyttiin aiempien tutkimuskertojen tapaan vastaajien näkemyksiä siitä, missä määrin tietyt, ennalta määritellyt toimenpiteet parantaisivat Helsingin turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Osa kysytyistä asioista oli samoja kuin aiempina tutkimusajankohtina, osa täysin uusia.

Palvelujen, vartioinnin ja valaistuksen lisääminen tärkeimpiä toimenpiteitä

Toimenpide-ehdotukset ovat pysyneet melko samanlaisina vuosina 2015 ja 2018, mutta eroja löytyy turvattomaksi ja turvalliseksi olonsa tuntevien vastaajien välillä. Kysymys päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisäämisestä oli ensimmäistä kertaa mukana vuoden 2015 turvallisuustutkimuksessa. Sen merkitys kaupungin turvallisuudelle ja viihtyisyydelle arvioidaan edelleen suureksi etenkin naisvastaajien keskuudessa (kuvio 21).

Kuvio 21. Kaupungin viihtyisyyttä ja turvallisuutta parantavat toimenpiteet sukupuolen mukaan vuonna 2018 (parantaisi melko paljon tai erittäin paljon), N=4 090, %

Naiset ovat vastauksissaan kautta linjan miehiä useammin sitä mieltä, että esitetyt toimet parantavat kaupungin turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Puistojen ja katujen valaistuksen lisääminen näyttäisi olevan etenkin naisten kannalta tärkeää. Samoin liikennevalvonnan lisääminen korostui naisten vastauksissa.

Ravintoloiden aikaisemman sulkemisen ja vapaaehtoistoiminnan lisäämisen viikonloppuisin nuorten keskuudessa vaikutusta turvallisuuteen oli vaikea arvioida. Niissä ”ei osaa sanoa”-vastausten osuudet olivat suurimmat (19 % ja 16 %).

Sukupuolen lisäksi ikä vaikuttaa arvioihin siitä, missä määrin esitetyt toimenpiteet vaikuttaisivat kaupungin turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Läkikäimpään vastaajaryhmään (65–79-vuotiaat) kuuluvat arvioivat ylipäänsä nuoria useammin, että esitetyillä toimenpiteillä voitaisiin lisätä viihty-

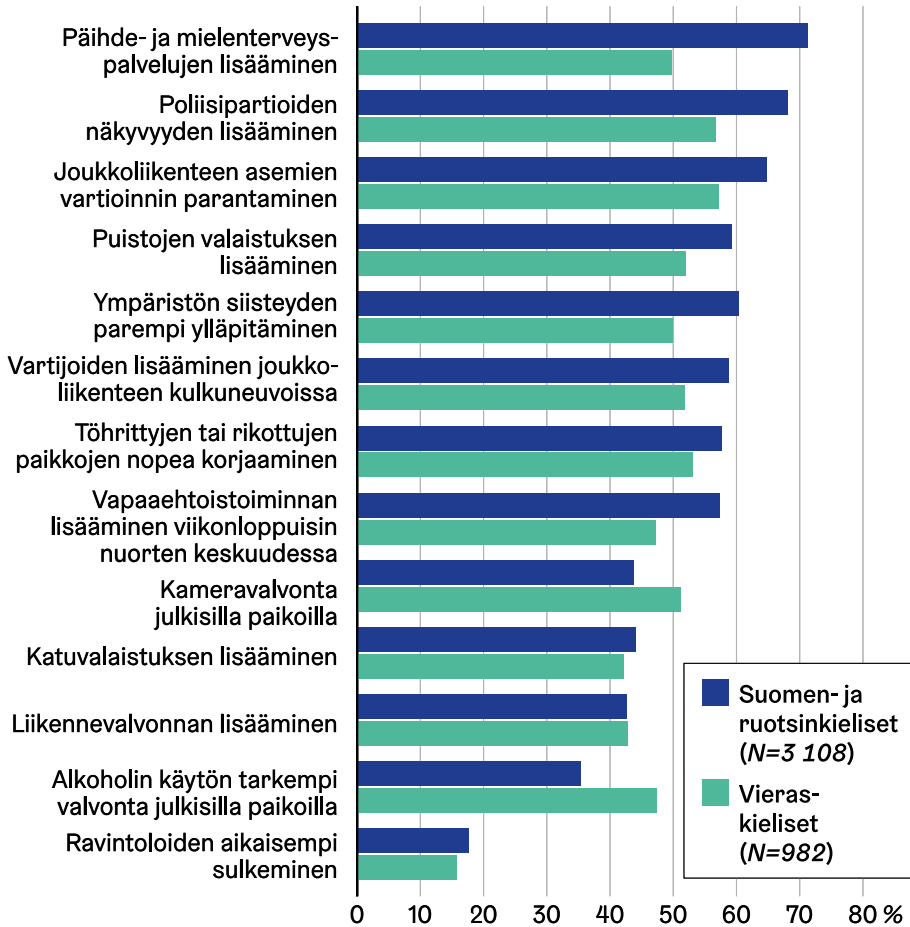
vyyttä ja turvallisuutta. Näin on ollut myös aiempina tutkimusajankohtina (Keskinen & Laihinén 2017, 76). Nuoremmat vastaajat ovat varovaisempia sen suhteen, että esitetyt toimenpiteet toisivat parannusta – tai vaihtoehtoisesti he ovat tyytyväisempiä asioiden nykytilaan. Suurimmat ja pienimmät ikäryhmien väliset erot arvioissa eri toimenpiteiden vaikutuksista ilmenevät taulukosta 18.

Taulukko 18. Nuorempien ja vanhempien ikäryhmien arvioiden erot toimenpiteiden vaikuttavuudesta, %

	Toimenpiteillä voidaan lisätä viihtyisyyttä ja turvallisuutta melko paljon tai erittäin paljon, %		
	15–24-vuotiaat	74–79-vuotiaat	Erotus vanhat/nuoret
Suurimmat erot:			
Kameravalvonta julkisilla paikoilla	36	72	36
Töhrittyjen tai rikottujen paikkojen nopea korjaaminen	43	78	35
Ravintoloiden aikaisempi sulkeminen	7	39	32
Alkoholin käytön tarkempi valvonta julkisilla paikoilla	30	60	30
Pienimmät erot:			
Katuvalaistuksen lisääminen	45	48	3
Puistojen valaistuksen lisääminen	57	62	5
Ympäristön siisteyden parempi ylläpitäminen	59	72	13
Päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen	51	66	15

Helsingin vieraskieliset pitävät lähes kaikkia kysytyjä asioita vähemmän merkityksellisenä kaupungin turvallisuuden ja viihtyisyyden lisäämisessä (kuvio 22). Poikkeuksena ovat alkoholinkäytön tarkempi valvonta julkisilla paikoilla sekä kameravalvonta. Viimeksi mainittu tulos on linjassa sen havainnon kanssa, että vieraskieliset ovat myös suomen- ja ruotsinkielisiä enemmän huolestuneita julkisella paikalla tapahtuvasta alkoholinkäytöstä. Vieraskielisten vastauksista on huomioitava, että heillä oli suomen- ja ruotsinkielisiä enemmän ”ei osaa sanoa”-vastauksia. Erityisen vaikea heidän oli ottaa kantaa päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisäämiseen. Tämän kysymyksen ”ei osaa sanoa”-vastauksia oli vieraskielisillä 22 prosenttia, suomen- ja ruotsinkielisillä kahdeksan prosenttia.

Kuvio 22. Kaupungin viihtyisyyttä ja turvallisuutta parantavat toimenpiteet kielen mukaan vuonna 2018 (parantaisi melko paljon tai erittäin paljon), %

Vastaava kysymyskokonaisuus esitettiin myös vuoden 2015 kyselyssä. Eniten kannatusta saaneet turvallisuutta ja viihtyisyyttä parantavat toimet ovat pysyneet samoina molempina kyselyvuosina. Vuoden 2018 kyselyssä ainoastaan ympäristön siisteyden merkitys korostuu verrattuna edelliseen kierrokseen.

Eniten turvattomuutta kokevat korostavat valvonnan merkitystä

Mitä toimenpiteitä pitävät tärkeänä ne kaupunkilaiset, jotka kokevat eniten turvattomuutta omalla asuinalueellaan? Analyysiä varten kaikista kyselyn vastaajista poimittiin ne henkilöt, jotka olivat kyselyssä ilmoittaneet

kokevansa olonsa melko turvattomaksi tai turvattomaksi, kun he kävelevät omalla asuinalueellaan yksin viikonloppuiltaisina. Heitä oli vuoden kyselyssä 13 prosenttia kaikista vastaajista. Nämä vastaajat arvioivat keskimääräistä useammin valvontatoimenpiteiden, kuten alkoholin käytön valvonnan, asemien ja kulkuneuvojen vartioinnin, poliisipartioinnin sekä kameravalvonnan parantavan kaupungin viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Suhautumisessa vähemmän konkreettisten tai pehmeämpien toimenpiteiden – kuten päihde- ja mielenterveyspalveluiden lisäämiseen tai ympäristön siisteyden parantamiseen – samaa eroa ei ollut havaittavissa.

4 Rikokset, nähty väkivalta ja tapaturmat

4.1 Huumeiden ja väkivallan näkeminen yleisintä itäisessä kantakaupungissa

Omalla asuinalueella tai muualla kaupungilla väkivallan tai huumeisiin liittyvien häiriöiden näkemisen yleisyys on vastaajien havaintojen mukaan pysynyt melko muuttumattomana edelliseen tutkimukseen verrattuna. Omalla asuinalueella nähdään väkivaltaa selvästi vähemmän kuin viime vuosikymmenellä.

Tärkeä näkökulma helsinkiläisten turvallisuuteen on se, kuinka yleisesti omalla asuinalueella nähdään väkivaltaa tai huumeiden käyttöä. Helsingin turvallisuuskyselyn vakiokysymyksiin on kuulunut, onko vastaaja nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn omalla asuinalueellaan kyselyä edeltäneen vuoden aikana. Vuonna 2015 kysymystä laajennettiin siten, että vastaajilta kysyttiin oman asuinalueen lisäksi kaupungin keskustassa ja muualla kaupungilla nähdystä väkivallasta. Tutkimuksessa on kysytty myös huumeiden käytön tai myynnin tai käytettyjen huumeruiskujen näkemisestä. Huumeisiin liittyviä ongelmia nähdään huomattavasti useammin kuin väkivaltaa. Tässä luvussa verrataan vuoden 2018 vastauksia erityisesti kolme vuotta aikaisemman tutkimuksen tuloksiin sekä osin myös vanhempiin, vuosina 2003–2012 toteutettuihin tutkimuksiin.

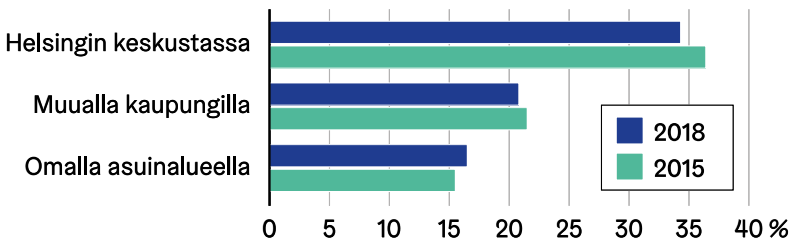
Väkivallan näkemisen määrä pysynyt ennallaan

Reilu kolmasosa helsinkiläisistä oli nähnyt vuonna 2018 tappelun tai pahoinpitelyn Helsingin keskustassa kuluneen 12 kuukauden aikana (taulukko 19). Yleisimmin väkivaltaa nähdään kaupungin keskustassa. Muualla kaupungilla väkivaltaa oli nähnyt joka viides ja omalla asuinalueella vieläkin harvempi. Helsingin vieraskieliset kertoivat nähneensä väkivaltaa hieman kantaväestöä enemmän. Ajanjaksolla 2015–2018 väkivallan näkemisessä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia koko kaupungin tasolla (kuvio 23).

Taulukko 19. Väkivallan näkeminen eri alueilla vuonna 2018, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat kieliryhmän mukaan (N=4 090), %

	Ei	Kerran	Usein	Ei vastausta	%	Nähty
Omalla asuinalueella	82,4	14,3	2,2	1,1	100	16,5
Suomen- ja ruotsinkieliset (N=3 108)	83,7	13,7	2,0	0,6	100	15,7
Vieraskieliset (N=982)	78,2	16,1	3,0	2,7	100	19,1
Helsingin keskustassa	64,4	29,2	5,1	1,4	100	34,3
Suomen- ja ruotsinkieliset	65,4	29,7	4,3	0,7	100	33,9
Vieraskieliset	61,2	27,8	7,6	3,4	100	35,4
Muulla kaupungilla	77,7	18,2	2,6	1,5	100	20,8
Suomen- ja ruotsinkieliset	59,9	13,9	1,6	0,5	100	15,5
Vieraskieliset	74,1	17,8	4,0	4,0	100	21,8

Kuvio 23. Pahoinpitelyn tai tappelun Helsingin keskustassa, muualla kaupungilla tai omalla asuinalueella 12 kuukauden aikana nähneet 2018 ja 2015, kaikki 15–74-vuotiaat vastaajat (suomen- ja ruotsinkieliset sekä vieraskieliset), %

Nuoret olivat nähneet enemmän väkivaltaa kaupungilla kuin muut. Näin oli myös vuonna 2015. Tulos on looginen. Sitä saattaa selittää se, että nuoret viettävät aikaa julkisessa tilassa, liikkuvat Helsingin yöelämässä ja oletettavasti myös käyttävät yöaikaan enemmän julkisia liikennevälineitä.

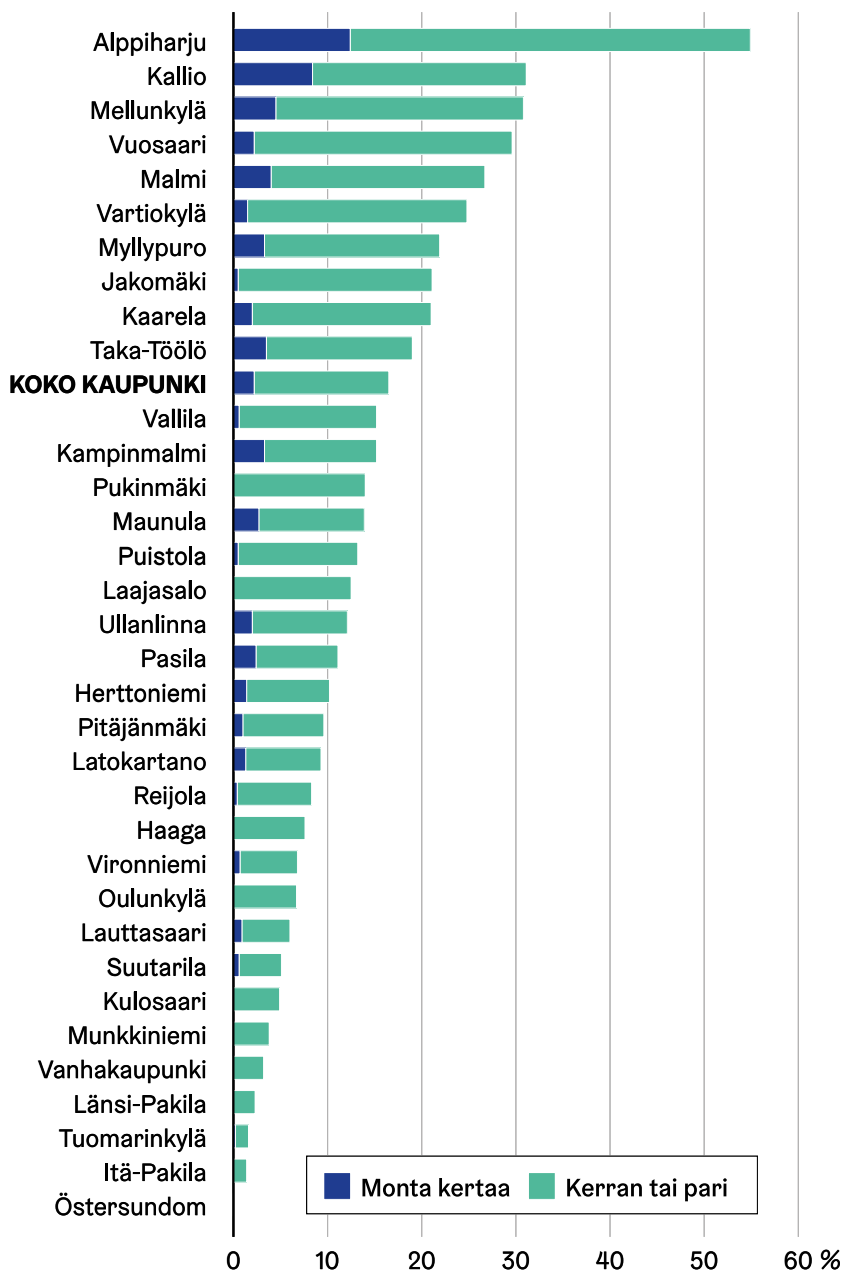
Pitkä aikasarja osoittaa asuinalueellaan väkivaltaa nähneiden määrän vähentymistä (taulukko 20). Osin pudotusta selittää väkivallan näkemistä koskevan kysymyksen laajennus vuonna 2015 kahdella lisäkysymyksellä eli koskemaan oman asuinalueen lisäksi myös muualla kaupungilla ja kaupungin keskustassa nähtyä väkivaltaa. On mahdollista, että aiempien vuosien vastaajat ovat saattaneet kertoa nähneensä väkivaltaa omalla asuinalueella, vaikka tämä tosiasia olisi tapahtunut sen ulkopuolella. Tästä saattaa johtua, että omalla asuinalueella väkivaltaa nähneiden määrä väheni, kun paikkavalikoimaa laajennettiin.

Taulukko 20. Nähty väkivaltaa (tappelun tai pahoinpitelyn) omalla asuinalueella 12 kuukauden aikana 2003, 2006, 2009, 2012, 2015 suomen- ja ruotsinkieliset 15–74-vuotiaat, 2015 ja 2018 myös vieraskieliset 15–74-vuotiaat, %

	Ei	Kerran tai pari	Monta kertaa	Ei vastausta	%	N	Nähty
Suomen- ja ruotsinkieliset:							
2003	67,8	25,4	6,1	0,7	100	3 612	31,5
2006	69,9	23,4	4,9	1,8	100	3 402	28,3
2009	72,4	20,4	6,1	1,1	100	3 592	26,5
2012	75,8	19,6	3,8	0,7	100	3 493	23,4
2015	82,8	13,4	2,0	1,7	100	3 256	15,5
2018	83,6	13,9	1,9	0,5	100	2 943	15,8
Vieraskieliset:							
2015	75,6	13,1	2,6	8,7	100	715	15,7
2018	78,0	16,3	3,0	2,8	100	973	19,3

Eniten väkivaltaa nähdään kantakaupungissa Alppiharjussa ja Kalliossa (kuvio 24). Näin oli myös vuonna 2015. Vuodesta 2015 väkivallan näkeminen on lisääntynyt merkittävästi Alppiharjussa (18 prosenttiyksikköä), Vuosaaressa (15 %-yks.), Myllypurossa (11 %-yks.) ja Malmilla (10 %-yks.). Aiempaa vähemmän väkivaltaa on nähty Vallilassa (-11 prosenttiyksikköä), Herttoniemessä (-9 %-yks.) ja Pasilassa (-7 %-yks.).

Kuvio 24. Nähtynyt pahoinpitelyn tai tappelun omalla asuin-
 alueella 12 kuukauden aikana, kaikki 15–79-vuotiaat
 vastaajat 2018 (N=4 090), %

Joka kolmas törmännyt huumeiden käyttöön asuinalueellaan – näin myös ennen

Asuinalueella nähdyt huumeisiin liittyvät ongelmat (huumeiden myynti, huumeiden käyttö tai käytettyjen huumeruiskujen näkeminen) ovat kaupunki-ilmiönä erikoinen: niiden suhteen ei ole tapahtunut ajallista muutosta juuri lainkaan. Noin joka kolmas vastaaja oli törmännyt kysytyihin ongelmiin (ks. taulukko 21), kuten oli myös edellisillä tutkimuskierroksilla 2003–2015. Maahanmuuttajataustaisten näkökulmasta ilmiö on kuitenkin harvinaisempi, heistä vain joka viides on törmännyt Helsingissä huumeiden käyttöön.

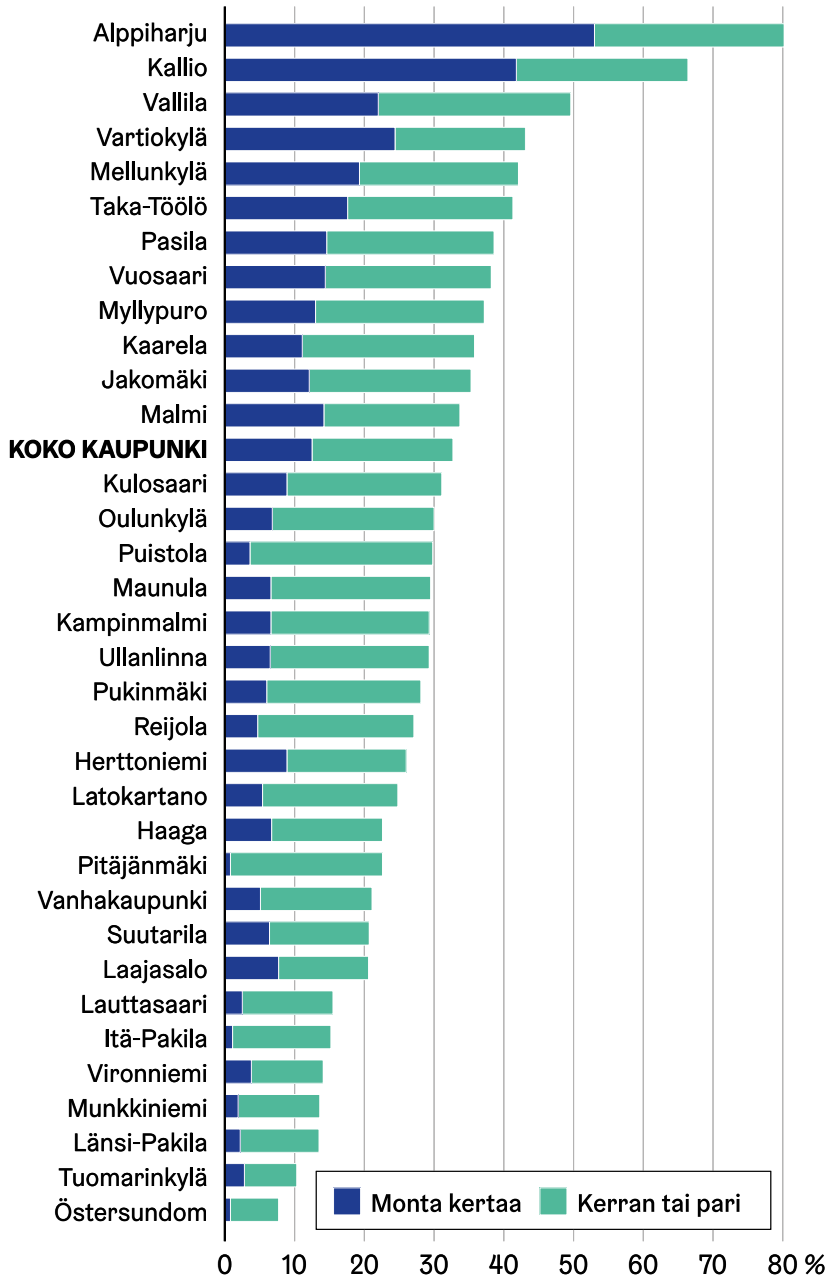
Asuinalueella nähdyt huumeiden käyttöä koskevat arkikokemukset ovat kaksi kertaa yleisempiä kuin asuinalueella nähty väkivalta. Huumeisiin liittyviä ongelmia on nähnyt asuinalueellaan 33 prosenttia vastaajista, ja väkivaltaa 16 prosenttia.

Taulukko 21. Vuoden aikana omalla asuinalueella kohdatut huumeisiin liittyvät ongelmat (huumeiden myynti, huumeidenkäyttö, nähnyt käytettyjä huumeruiskuja) vuosina 2015 ja 2018, 15–74-vuotiaat vastaajat, %

	Ei ole nähnyt	Kerran tai pari	Monta kertaa	Ei vastausta	%	N	Nähnyt
Kaikki:							
2015	64,8	23,5	10,7	1,0	100	3 970	34,1
2018	66,0	20,3	12,6	1,0	100	3 916	33,0
Suomen- ja ruotsinkieliset:							
2015	62,0	25,9	11,6	0,5	100	3 255	37,5
2018	62,9	22,8	13,8	0,4	100	2 943	36,6
Vieraskieliset:							
2015	77,6	12,5	6,3	3,5	100	715	18,8
2018	75,3	12,9	9,2	2,6	100	973	22,0

Huumeiden käyttöön liittyvät henkilökohtaiset havainnot kasautuvat vahvasti tietyille alueille, kuten kuvio 25 osoittaa. Alppiharjun, Kallion ja Vallilan asukkaille huumehavainnot ovat jo hyvin arkipäiväisiä.

Kuvio 25. Kohdannut huumeiden käyttöön liittyviä ongelmia asuin-
alueellaan, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat 2018 (N=4 090),
%

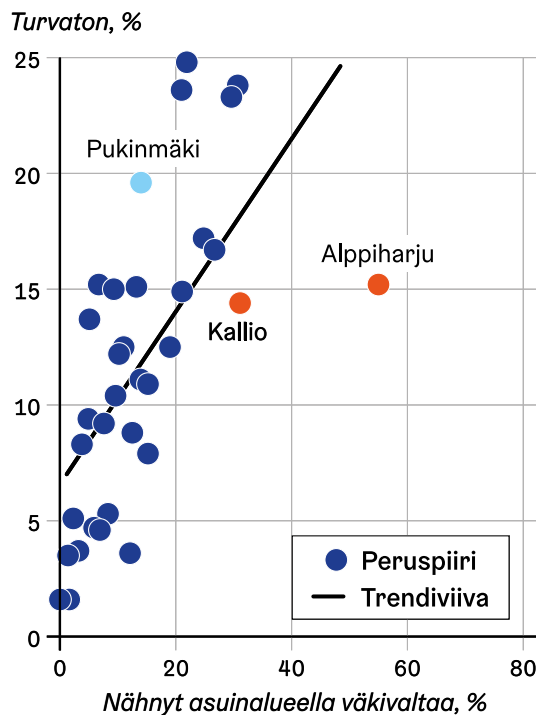

Väkivallan ja huumeiden näkemisen yhteys turvattomuuden tunteeseen

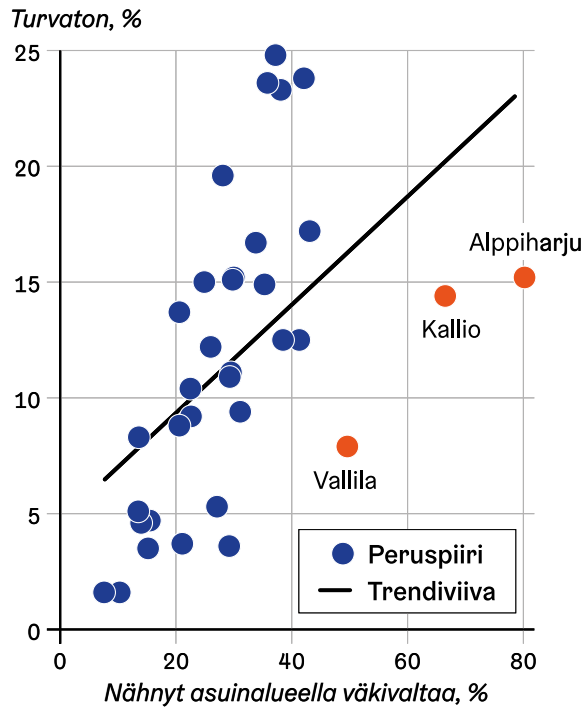
Omalla asuinalueella nähdyn väkivallan tai huumeiden ja asuinalueella koetun turvattomuuden välillä on selvä yhteys. Väkivallan näkemisen ja asuinalueella koetun turvattomuuden korrelaatio on 0,209, <.0001, eli se on suurempi kuin huumeiden näkemisen ja turvattomuuskokemusten korrelaatio 0,143, <.0001 (muuttujien arvot on muunnettu dikotomioiksi 0/1). Väkivallan näkemisen ja huumeiden käytön näkemisen keskinäinen korrelaatio on varsin suuri (0,341, <.0001) eli molempia ilmiöitä nähdään samoilla alueilla.

Muutama Helsingin asuinalue käyttäytyy näiden korrelaatioiden suhteen eri tavoin kuin muut. Kalliossa ja Alppiharjussa väkivaltaa nähdään yleisesti, mutta siellä viikonloppuiltoina koettu turvattomuus on varsin alhaisella tasolla. Pukinmäessä tilanne on jossain määrin käänteinen (kuvio 26). Samoin huumeisiin liittyvien ongelmien näkeminen on yleistä Kalliossa, Alppiharjussa ja Vallilassa, mutta näillä alueilla ei silti koeta erityisen paljon turvattomuutta (kuvio 27).

Kuvio 26. Asuinalueella nähdyn väkivallan ja asuinalueen turvattomuuden välinen yhteys

Kuvio 27. Asuinalueella kohdattujen huumeongelmien ja asuinalueen turvattomuuden välinen yhteys

Miksi yhteys väkivalta- ja huumehavaintojen ja koetun turvattomuuden välillä näyttää rakentuvan itäisessä kantakaupungissa toisin kuin muualla? Kantakaupungissa rauhattomuus rajautuu jollekin tietylle urbaanille alueelle, jota pystyy myös välttämään arjessa tai paikan pystyy kiertämään. Siksi rauhattomuus ei välttämättä heikennä merkittävästi omaa turvallisuuden tunnetta. Oma asuinalue voidaan ymmärtää myös melko suppeana, jopa pelkän korttelin kokoisena alueena. Lisäksi turvattomuutta ei tule ehkä koettua iltaisinkaan erityisesti siksi, että ympärillä on aina muitakin ihmisiä kuin mahdollisia häiriöiden aiheuttajia.

4.2 Helsinkiläiset hieman aiempaa harvemmin omaisuusrikosten, uhkailun tai väkivallan uhreina

Omaisuusrikokset ovat hieman vähentyneet Helsingissä. Pyörävarkaus ja auton vahingoittaminen olivat näistä yleisimpiä kyselyä edeltäneen vuoden aikana. Väkivalta- ja uhkailukokemukset ovat vähentyneet jonkin verran vuodesta 2015. Naiset kokevat häirintää useammin kuin miehet.

Yksi Helsingin turvallisuuskyselyn keskeisimmistä tehtävistä on selvittää, kuinka yleistä Helsingissä on joutua rikoksen uhriksi. Kyselytutkimuksilla hankittu tieto täydentää poliisin tilastoja rikollisuuden kehittymisestä, sillä etenkin osa lievemmistä rikoksista jää ilmoittamatta poliisille eikä tule siten tilastoiduksi. Tässä luvussa tarkastellaan helsinkiläisten kokemuksia omaisuusrikosten sekä väkivallan, uhkailun ja häirinnän kohteeksi joutumisesta.

Omaisuusrikokset ovat vähentyneet

Helsingin turvallisuuskyselyissä on selvitetty säännöllisesti 2000-luvun alusta lähtien omaisuusrikosten kohteeksi joutumista. Vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 vastausvaihtoehtoina oli ”[minulle] ei ole tapahtunut / on tapahtunut [omaisuusrikos]”. Vuoden 2015 kyselyssä vastaajat saivat lisäksi ilmaista, jos kysytty asia ei heitä koskettanut. Esimerkiksi jos vastaaja ei omista autoa, kysymykset jotka koskivat ajoneuvoihin kohdistuneita rikoksia, eivät häntä koskettaisi. Näin meneteltiin myös vuoden 2018 kyselyssä.

On jossain määrin yllättävää, että kysyttäessä myös sellaisten asioiden kuin varkauden, identiteettivarkauden ja asuntomurron kohteeksi joutumista, joka viides vastaaja ilmoitti, että asiat eivät häntä koske. Kyseessä saattaa olla se, että ”ei koske minua” on vastaajalle ehkä hankala hahmotettava ja osa ”ei”-vastauksista päättyy sen alle. Mainittakoon, että 70–79-vuotiaista joka kolmas vastasi edellä mainittuihin rikoksiin, että asiat eivät häntä koske.

Vuoden 2015 kyselyssä otettiin ensimmäistä kertaa huomioon myös perheenjäseniä kohdanneet omaisuusrikokset. Esimerkiksi lapselle tai puolisolle tapahtunut rikos koskettaa usein koko kotitaloutta ja kaikkia perheenjäseniä.

Yleisimmin helsinkiläiset joutuvat pyörävarkauksien uhriksi: näin oli käynyt vastaajista noin 15 prosentille viimeksi kuluneen vuoden aikana (joko vastaajalle itselleen tai perheenjäsenelle). Auton vahingoittamisesta kertoi 13 prosenttia vastaajista ja muun henkilökohtaisen omaisuuden varastamisesta 10 prosenttia. Kahdeksan prosenttia oli ollut vintti- tai kellari-omeroon murtautumisen kohteena. Muut kysytyt rikokset olivat selvästi harvinaisempia (taulukko 22).

Taulukko 22. Omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen vuonna 2018 viimeisten 12 kuukauden aikana, kaikki vastaajat (N=4 090), %

	Joutunut omaisuusrikosten kohteeksi 12 kk aikana				
	Ei	Itse (1)	Perheenjäsen (2)	Ei koske vastaajaa	Joutunut kohteeksi (1+2)
Varastettu polkupyörä	57,6	7,2	7,3	24,4	14,5
Vahingoitettu autoa	50,6	7,9	5,0	33,6	13,0
Varastettu muuta henkilökohtaista omaisuutta	66,8	7,1	3,7	19,0	10,8
Murtauduttu vintti- tai kellari-komeroon tai muuhun lukittuun varastoon	70,4	5,9	2,3	18,6	8,2
Varastettu autosta jotain omaisuutta	58,3	1,8	3,1	34,2	4,9
Joutunut identiteettivarkauden kohteeksi (esim. varastetuilla henkilötiedoilla tehty ostoksia)	73,3	2,5	1,9	19,9	4,5
Murtauduttu asuntoon	75,8	0,9	1,0	19,9	1,8
Varastettu mopo, skootteri tai moottoripyörä	50,0	0,5	0,7	45,9	1,2

Helsingin vieraskielisten ryhmässä omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen oli yhtä yleistä tai harvinaista kuin suomen- ja ruotsinkielisten ryhmässä. Poikkeuksena olivat kuitenkin polkupyörävarkaudet, joiden kohteeksi vieraskielisistä (joko itse tai perheenjäsen) oli joutunut 19 prosenttia, muista 13 prosenttia.

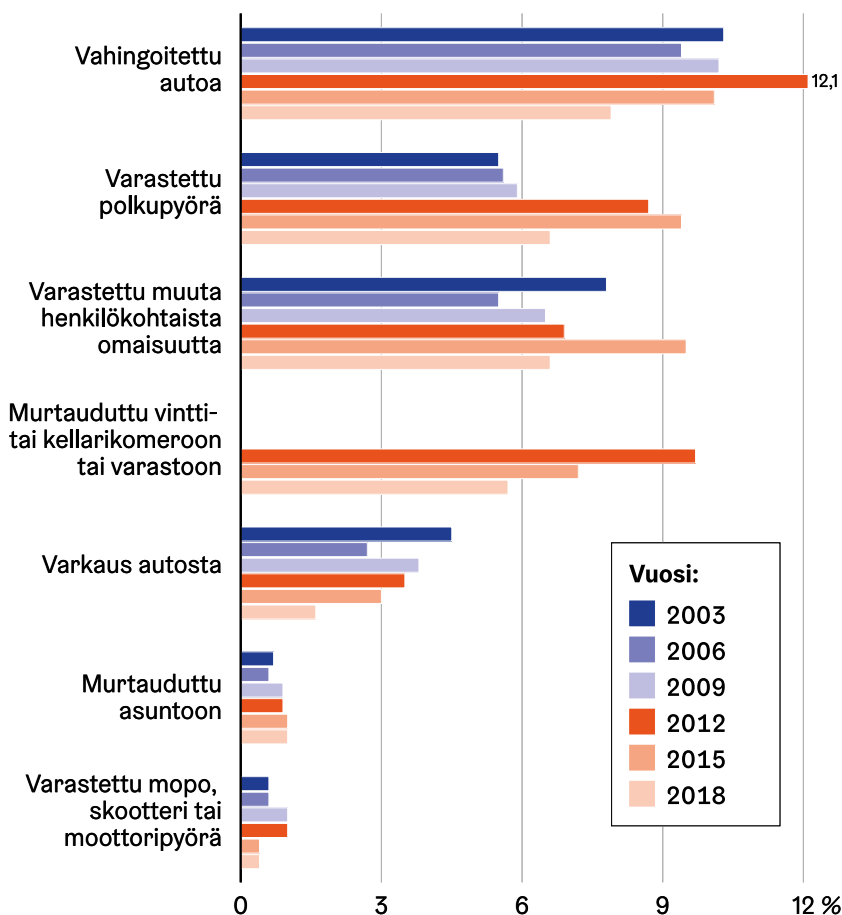
Omaisuusrikosten voidaan nähdä tulleen selkeästi entistä harvinaisemmiksi, kun vuoden 2018 kyselyn tuloksia verrataan aiempaan tutkimukseen. Vuoden 2018 kyselyn vastaajat olivat joutuneet harvemmin omaisuusrikosten kohteeksi kuin vuonna 2015 (taulukko 23). Tosin asuntomurtojen yleisyydessä ei näyttäisi tapahtuneen samankaltaista muutosta. Taulukossa on huomioitu vain ne vastaajat, joita kysytyt asiat koskivat (eli esimerkiksi auton tai polkupyörän omistavat vastaajat).

Taulukko 23. Eräiden omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen vuosina 2015 ja 2018 (huomioitu vain ne vastaajat, joita kysytyt asiat koskivat), 15–74-vuotiaat vastaajat, %

	Joutunut omaisuusrikosten kohteeksi 12 kk aikana, %				
	Ei	Itse (1)	Perheen- jäsen (2)	Joutunut kohteeksi (1+2)	N
Vahingoitettu autoa:					
2015	71,2	14,3	11,3	25,6	2 691
2018	76,4	11,8	7,6	19,4	2 617
Varastettu polkupyörä:					
2015	71,3	12,4	13,0	25,4	3 174
2018	76,4	9,6	9,5	19,1	2 993
Varastettu muuta henkilökohtaista omaisuutta:					
2015	79,8	10,9	6,9	17,8	3 381
2018	82,5	8,8	4,7	13,5	3 198
Murtauduttu vintti- tai kellarikomeroon tai muuhun lukittuun varastoon:					
2015	85,1	8,1	4,7	12,8	3 344
2018	87,2	6,8	2,8	9,6	3 200
Varastettu autosta jotain omaisuutta:					
2015	85,7	4,9	6,6	11,5	2 645
2018	88,8	2,6	4,6	7,2	2 595
Murtauduttu asuntoon:					
2015	95,3	1,1	1,4	2,5	3 326
2018	94,6	1,1	1,2	2,4	3 165
Varastettu mopo, skootteri tai moottoripyörä:					
2015	92,1	0,8	2,3	3,1	2 122
2018	92,8	0,9	1,3	2,2	2 142

Edellä käsitellyistä asioista voidaan esittää pitkä aikasarja suomen- ja ruotsinkielisistä vastaajista (kuviot 28). Vieraskieliset vastaajat eivät ole mukana tässä kuviossa, sillä heitä koskeva erillinen otos lisättiin tutkimukseen vasta vuonna 2015. Luvut kertovat itseä koskeneista omaisuusrikoksista. Trendi on positiivinen eli omaisuusrikosten uhriksi joudutaan nykyään harvemmin kuin 2000-luvun alussa. Poikkeuksena ovat asuntomurrot, joihin liittyvien kokemusten määrä on kehittynyt eri tavalla kuin muiden omaisuusrikosten. Myös poliisin rikostilastot kertovat omaisuusrikosten määrän olevan yleisesti ottaen Helsingissä laskussa (ks. liite 1, kuviot 1).

Kuvio 28. Eräiden omaisuusrikosten kohteeksi 12 kuukauden aikana joutuneiden osuudet vuosina 2003, 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018, 15–74-vuotiaat suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat, %

Auton vahingoittaminen ja polkupyörävarkaudet yhtä yleisiä

Seuraavissa tarkasteluissa rajaudutaan vain niihin vastaajiin, joita kysytyt asiat koskivat eli jotka ovat vuoden aikana joutuneet omaisuusrikoksen uhriksi (itse tai perheenjäsen). Kyselyn tulosten valossa helsinkiläiset kokevat suhteellisen usein autoihin kohdistuvia vahingontekoja. Auton vahingoittamiset ovat yhtä yleisiä kuin pyörävarkaudet. Niistä helsinkiläisistä, jotka oletettavasti auton omistavat, vahingonteon kohteeksi oli joutunut 12 prosenttia.

Auton vahingoittamiset ja polkupyörävarkaudet ovat koskettaneet joka viidettä vastaajaa joko henkilökohtaisesti tai perheenjäsenen kautta (taulukko 24). Koko Helsingin 15–79-vuotiaaseen väestöön suhteutettuna osuudet merkitsevät noin 73 000 ihmistä.

Taulukko 24. Kulkuneuvoihin kohdistuneet omaisuusrikokset vuonna 2018 viimeisten 12 kuukauden aikana (huomioitu vain ne vastaajat, joita kysytyt asiat koskivat), %

	Joutunut omaisuusrikosten kohteeksi 12 kk aikana, %				
	Ei	Itse (1)	Perheenjäsen (2)	Joutunut kohteeksi (1+2)	N
Vahingoitettu autoa	76,2	12,0	7,6	19,5	2 716
Varastettu polkupyörä	76,2	9,6	9,6	19,2	3 030
Varastettu autosta jotain omaisuutta	88,6	2,7	4,6	7,4	2 693
Varastettu mopo, skootteri tai moottoripyörä	92,6	0,9	1,3	2,2	2 210

Tutkimuksessa kysytyjen omaisuusrikosten yleisyys vaihtelee Helsingin eri alueiden välillä. Autojen vahingoittamisia on koettu koko kaupungin tasoon nähden lähes kaksi kertaa yleisemmin Jakomäessä ja Laajasalossa. Polkupyörävarkauksien kärjessä ovat puolestaan Reijola ja Malmi. Aineistosta tosin käyvät ilmi vain vastaajien kotikaupunginosat, ei sitä, tapahtuivatko autoihin tai pyöriin kohdistuneet teot heidän asuintalojensa luona vai muualla, vaikkapa rautatieasemilla. Vintti- ja kellarikomeroihin murtautumisista ilmoitettiin eniten Taka-Töölössä ja Alppiharjussa.

Asuntomurrot harvinaisia Helsingissä

Kysymys vintti- ja kellarikomeroon tai muuhun lukittuun varastoon kohdistuvista murroista on ollut mukana vuoden 2012 turvallisuuskyselystä lähtien. Näiden murtojen määrä on kyselyjen perusteella koko ajan vähentynyt (ks. kuvio 28 edellä).

Asuntomurron kohteeksi joutuminen on Helsingissä harvinaista, ja murtojen määrällinen kehitys näyttäisi kyselyn tulosten perusteella pysyneen melko tasaisena. Noin kahdella prosentilla helsinkiläisistä on kokemus vuoden ajalta, jossa itse tai perheenjäsen on joutunut asuntomurron uhriksi (taulukko 25). Vuoden 2018 kyselyssä kerrostalossa ja omakotitalossa asuvat olivat joutuneet asuntomurron kohteeksi keskimääräistä useammin, kun taas pari- tai rivitaloasujien keskuudessa asuntomurron kohteeksi joutuminen on erittäin harvinaista.

Taulukko 25. Eräiden omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen vuonna 2018 viimeisten 12 kuukauden aikana (huomioitu vain ne vastaajat, joita kysytyt asiat koskivat), %

	Joutunut omaisuusrikosten kohteeksi 12 kk aikana, %				
	Ei	Itse (1)	Perheenjäsen (2)	Joutunut kohteeksi (1+2)	N
Varastettu muuta henkilökohtaista omaisuutta	83,2	8,3	4,6	12,9	3 328
Murtauduttu vintti- tai kellarikomeroon tai muuhun lukittuun varastoon	87,1	7,2	2,8	10,0	3 314
Joutunut identiteettivarkauden kohteeksi (esim. varastetuilla henkilötiedoilla tehty ostoksia)	92,0	3,1	2,3	5,4	3 277
Murtauduttu asuntoon	95,0	1,1	1,2	2,3	3 275

Identiteettivarkaudet saatetaan usein jättää ilmoittamatta

Vuoden 2018 kyselyn omaisuusrikoksia koskevan osion uusi kysymys koski identiteettivarkauksia. Kun vastaukset suhteutetaan koko Helsingin väestöön, identiteettivarkauksien kohteeksi olisi joutunut 23 000 helsinkiläistä joko henkilökohtaisesti (13 000) tai heidän perheenjäsenensä. Luvut näyttävät suurilta, kun tiedetään, että poliisin tulostietojärjestelmän mukaan Helsingissä on kirjattu vuonna 2018 identiteettivarkauksista 833 rikosilmoitusta. Näistä valtaosassa (65 prosenttia) oli taustalla jokin petosrikos ja noin kymmenessä prosentissa mukana oli väärennys. (PolStat 2019.) Eroa voi selittää esimerkiksi se, että ilmoituskynnys on koettu liian korkeaksi tai asiasta ei ole nähty tarpeelliseksi tehdä rikosilmoitusta.

Naisten ja miesten väkivalta- ja uhkailukokemukset yhdenmukaistuneet

Omaisuusrikosten lisäksi kyselyssä selvitettiin väkivaltakokemusten, uhkailun, nettikiusaamisen ja seksuaalisen ahdistelun yleisyyttä ja ilmenemistä eri ympäristössä. Kyselytutkimuksilla hankittu tieto rikollisuudesta täydentää rikostilastoja, sillä osa etenkin lievemmistä rikoksista jää ilmoittamatta poliisille ja siten myös tilastoimatta.

Vuoden 2015 turvallisuuskyselyssä väkivallan kohteeksi joutumisesta kysyttiin hieman laajemmin kuin aikaisemmin; huomioon otettiin myös perheenjäseniä kohdanneet väkivallan uhkat ja teot (ks. taulukko 26). Perheenjäsenen joutuminen väkivallan kohteeksi voi olla yhtä traumaattista kuin oma kokemus väkivallasta. Lisäksi kyselyä uudistettiin siten, että vastaaja sai ilmaista, jos asia ei häntä mitenkään koskettanut. Esimerkiksi henkilö, joka ei ole työelämässä, saattoi työpaikalla tapahtuvaa väkivaltaa koskevassa kysymyksessä valita vaihtoehdon "ei koske minua".

Taulukko 26. Väkivallan ja uhkailun kohteeksi joutuminen viimeisten 12 kuukauden aikana 2018, kaikki vastaajat (N=4 090), %

	Kohdannut väkivaltaa ja uhkailua 12 kk aikana, %					On kokenut (1+2)
	Ei	Itse (1)	Perheenjäsen (2)	Ei koske vastaajaa	Ei vastausta	
Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	74,5	7,0	2,4	13,1	1,0	9,4
Kokenut väkivaltaa julkisella paikalla	79,2	3,3	1,7	13,7	1,4	5,1
Uhkailtu väkivallalla työpaikalla	74,3	2,9	0,5	19,9	1,3	3,4
Kokenut lähisuhdeväkivaltaa	80,4	2,4	0,8	14,1	1,5	3,2
Kokenut väkivaltaa työpaikalla	75,3	1,6	0,4	20,5	1,4	2,0
Joutunut ryöstön uhriksi	82,2	1,1	0,7	13,9	1,5	1,8
Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi	82,1	0,6	0,3	15,1	1,2	0,9

Kansallisessa rikosuhritutkimuksessa on todettu miesten kohtaavan tyypillisimmin väkivaltaa julkisissa paikoissa ja ravintoloissa (Kääriäinen ym. 2016a, 61). Tämä pätee myös Helsingissä. Noin joka viides 15–24-vuotias helsinkiläismies kertoi kokeneensa väkivallalla uhkailua julkisella paikalla kuluneen vuoden aikana (taulukko 27). Naisten kokemuksissa taas korostuu lähisuhdeväkivalta. Naisten pelkoa seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta tarkastellaan myöhemmin tässä luvussa.

Taulukko 27. Väkivallan ja uhkailun kohteeksi joutuminen viimeisten 12 kuukauden aikana, **on tapahtunut itselle**, miehet ja naiset 2018 (N=4 090), %

	Mies	Nainen	Kaikki
Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	9,2	5,0	7,0
Kokenut väkivaltaa julkisella paikalla	3,7	3,0	3,3
Uhkailtu väkivallalla työpaikalla	2,4	3,4	2,9
Kokenut lähisuhdeväkivaltaa	1,0	3,7	2,4
Kokenut väkivaltaa työpaikalla	1,3	1,9	1,6
Joutunut ryöstön uhriksi	1,5	0,8	1,1
Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi	0,1	1,0	0,6

Suomen- ja ruotsinkieliset sekä vieraskieliset olivat kohdanneet väkivaltaa tai sillä uhkaamista hyvin yhtäläisesti. Vieraskieliset olivat kuitenkin kohdanneet väkivaltaa julkisella paikalla muita enemmän (heillä osuus on noin 5 %, muilla noin 3 %).

Väkivalta- ja uhkailukokemusten yleisyyttä voidaan kuvata summamuuttujalla, joka tiivistää väkivalta- ja uhkailukokemuksia yhden muuttujan alle (taulukko 28). Vuosien 2015 ja 2018 tutkimuksissa summamuuttujassa on seitsemän vertailukelpoista osiota.

Taulukko 28. Summamuuttujan osiot ja väkivallan tai väkivallan uhan omakohtainen kokeminen 2015 ja 2018, kaikki vastaajat, %

2015 (N=3 971)	Tapah- tunut itselle, %	2018 (N=4 090)	Tapah- tunut itselle, %
Joutunut ryöstön uhriksi (varkaus väkivaltaa tai sillä uhkailua käyttäen)	1,8	Joutunut ryöstön uhriksi (varkaus väkivaltaa tai sillä uhkailua käyttäen)	1,1
Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi	0,9	Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi	0,6
Uhkaltu väkivallalla työpaikalla	4,8	Uhkaltu väkivallalla työpaikalla	2,9
Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	10,2	Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	7,0
Kokenut lähisuhdeväkivaltaa	2,4	Kokenut lähisuhdeväkivaltaa	2,4
Aiheutettu väkivaltaa työpaikalla	2,1	Kokenut väkivaltaa työpaikalla	1,6
Aiheutettu väkivaltaa julkisella paikalla	3,1	Kokenut väkivaltaa julkisella paikalla	1,7
Kokenut jotakin väkivaltaa ja uhkaa yhteensä	17,3	Kokenut jotakin väkivaltaa ja uhkaa yhteensä	13,3

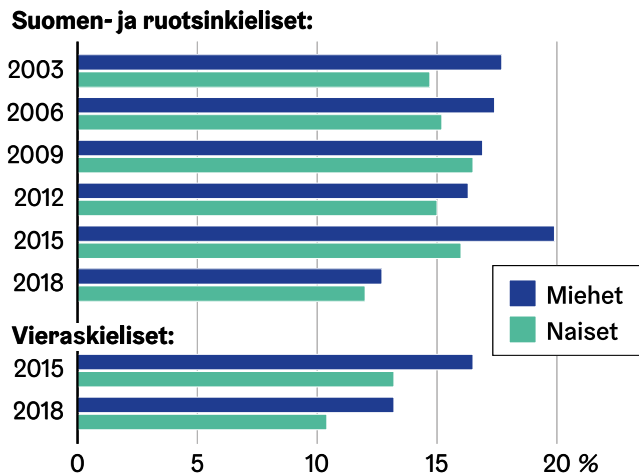
Summamuuttuja osoittaa, että väkivalta- ja uhkailukokemukset ovat vähentyneet jonkin verran vuodesta 2015. Vuoden 2018 kyselyssä 13 prosenttia vastaajista kertoi kokeneensa jotakin väkivaltaa tai uhkaa viimeisen vuoden aikana.

Kokemusten yleisyyteen vaikuttaa myös vastaajien ikä. Iän myötä väkivalta- ja uhkailukokemukset vähentyvät sekä naisilla että miehillä, joskin naisten kohdalla muutos ei ole yhtä suuri. Sukupuolten välillä on ollut aiemmissa tutkimuksissa huomattavia eroja väkivalta- ja uhkailukokemusten osalta. Aikaisempina tutkimusvuosina miehet olivat kokeneet naisia enemmän kysytyjä väkivallan ja uhkailun muotoja. Etenkin vuoden 2015 tutkimuksessa miesten 19 prosentin piikki oli poikkeuksellisen korkea (kuvio 29). Sukupuolten välinen ero on uusimman tutkimuksen mukaan kaventunut.

Vuoden 2018 kyselyssä vastaajan oli sukupuolta kysyttäessä mahdollista vastata myös vaihtoehdolla ”En halua määrittellä”. Näistä 40 vastaajasta joka viides oli kokenut jotakin väkivaltaa tai uhkaa viimeisen vuoden aikana. Osuus on selvästi suurempi kuin muilla vastaajilla.

Summamuuttujan pitkä aikasarja tiivistää edellä esitetyn - väkivaltaa kokeneiden määrä on vähentynyt.

Kuvio 29. Väkivallan tai väkivaltaisen uhkailun kohteeksi 12 kuukauden aikana joutuneet sukupuolen mukaan vuosina 2003, 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018, suomen- ja ruotsin kieliset, sekä vuosina 2015 ja 2018 myös vieraskieliset, %

Häirinnän kohteeksi joutuminen

Turvallisuustutkimuksessa selvitettiin myös sitä, olivatko vastaajat joutuneet edeltävän vuoden aikana häirinnän tai ahdistelun kohteeksi. Seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä, ehdottelua tai ahdistelua oli tapahtunut naisille enemmän kuin miehille. Sama koski julkisella paikalla koettua häirintää tai ahdistelua. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvan kiusaamisen kohteeksi joutuminen oli sen sijaan harvinaista ja se kosketti yhtäläisesti sekä miehiä että naisia.

Seksuaalista häirintää ilmoittivat kokeneensa etenkin nuoret naiset. Peräti joka kolmas 15–34-vuotias naisvastaaja kertoi kokeneensa seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä, ehdottelua ja ahdistelua. Kysymyksen sanamuodosta johtuen emme voi varmuudella tietää, koskeeko tällainen häirintä myös sosiaalisessa mediassa tapahtunutta ahdistelua. Joka viides 25–34-vuotias naisvastaaja ilmoitti joutuneensa julkisella paikalla tapahtuvan häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi.

Internetissä tapahtuvan häirinnän osalta vertailukohtaksi voidaan ottaa valtakunnallinen tutkimus, Tilastokeskuksen Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö 2019. Sen mukaan joka kolmas suomalainen 16–24-vuotias nainen oli joutunut joskus internetissä tapahtuvan häirinnän kohteeksi (Lehtinen 2019)¹¹. Helsingin turvallisuustutkimuksessa vastaava osuus samassa ikäryhmässä oli huomattavasti pienempi, kuusi prosenttia. Ero selittynee erilaisilla aikarajauksilla: Helsingissä kysyttiin yhden vuoden sisällä koettuja tapauksia. Myös kysymykset olivat hieman erilaisia. Tilastokeskuksen kysymys kuului: ”Oletko joskus joutunut internetissä tapahtuvan häirinnän kohteeksi?”

Taulukko 29. Häirinnän kohteeksi joutuminen viimeisten 12 kuukauden aikana 2018, kaikki vastaajat (N=4 090), %

	Kohdannut häirintää 12 kk aikana, %					
	Ei	Itse (1)	Perheenjäsen (2)	Ei koske vastaajaa	Ei vastausta	On kokenut (1+2)
Kokenut seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä, ehdottelua tai ahdistelua	73,5	9,0	2,1	12,8	1,2	11,2
Mies	80,0	2,3	2,8	12,6	1,5	5,1
Nainen	67,5	15,2	1,5	13,0	1,0	16,7
Joutunut häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi julkisella paikalla	73,8	8,9	2,2	13,0	1,1	11,1
Mies	77,4	5,7	2,5	12,4	1,5	8,2
Nainen	70,5	11,8	2,0	13,6	0,8	13,8
Joutunut häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi sosiaalisessa mediassa	77,3	3,3	1,2	16,4	1,0	4,5
Mies	78,0	3,4	1,1	15,3	1,3	4,5
Nainen	76,7	3,2	1,3	17,4	0,7	4,5

Kieliryhmien välillä ei turvallisuustutkimuksessa tullut esiin merkittäviä eroja häirintäkokemusten yleisyydessä. Suomen- ja ruotsinkieliset sekä vieraskieliset kokivat kysytyjä häirinnän muotoja yhtä yleisesti.

11 Itse julkaisusta lukuja ei löydy iän ja sukupuolen mukaan. Lähde: Tilastokeskus, Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö 2019, liitetäulukko 26. Vihamielisten viestien näkeminen, häirinnän kokeminen ja epäasiallisen lähestymisen kohteeksi joutuminen sosiaalisessa mediassa 2019, %-osuus väestöstä. http://www.stat.fi/til/sutivi/2019/sutivi_2019_2019-11-07_fi.pdf

Ajallista vertailua häirintäkokemusten yleisyydestä ei tässä tarkemmin esitetä. Vuoden 2015 kyselyssä häirinnän kohteeksi joutumista kysyttiin sen verran eri tavalla, että vertailu jää suuntaa-antavaksi. Yleisellä tasolla näyttää kuitenkin siltä, että tilanne on pysynyt hyvin samanlaisena aiempaan verrattuna.

4.3 Yleisimpiä tapaturmia ovat talvikeleillä liukastumiset

Joka kolmas helsinkiläinen on liukastunut kyselyä edeltäneen vuoden aikana ulkona talvikeleillä. Useimmiten näistä ei kuitenkaan ole aiheutunut vastaajille vammoja. Kaatumisten ja kotitapaturmien jälkeen yleisimpiä ovat vapaa-ajan liikuntaan liittyvät tapaturmat, joita tapahtuu eniten nuorille miehille.

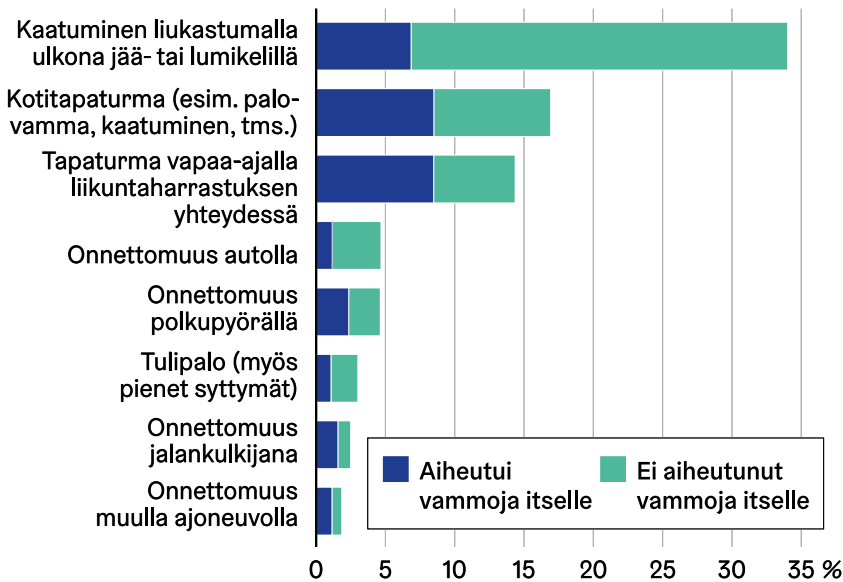
Turvallisuuskyselyissä on perinteisesti selvitetty helsinkiläisten turvallisuuden tunnetta, rikosten kohteeksi joutumista ja erilaisiin rikoksiin ja häiriöihin liittyvää huolestuneisuutta. Vuonna 2015 tehtyyn turvallisuuskyselyyn sisällytettiin ensimmäistä kertaa tapaturmiin ja onnettomuuksiin liittyviä kysymyksiä. Viimeisimmässä, vuoden 2018 kyselyssä niitä entisestään lisättiin ja tarkennettiin. Terveystieteiden ja viranomaisrekistereihin päätyy tieto vain vakavimmista tapaturmista ja onnettomuuksista, kun taas kyselytutkimuksella voidaan saada tietoa myös lievemmistä tapaturmista ja niiden yleisyydestä.

Turvallisuuskyselyssä selvitettiin 15–79-vuotiaiden helsinkiläisten osalta kotitapaturmien, liikuntatapaturmien, liukastumisten ja liikenneonnettomuuksien uhriksi joutumista viimeisten 12 kuukauden aikana. Lisäksi kysyttiin kokemuksia tulipaloista, myös pienistä syttymistä. Tapaturman tai onnettomuuden vakavuutta selvitettiin kysymällä, aiheutuiko tapahtuneesta vammaa itselle. Lisäksi kyselyssä kartoitettiin tapaturmiin ja liikenneonnettomuuksiin liittyvää huolta sekä suhtautumista eräiden turvavälineiden, kuten liukuesteiden ja nastakenkien sekä pyöräilykypärän käyttöön.

Liukastumiset yleisiä kaikenikäisten vastaajien keskuudessa

Kysytyistä tapaturmatyypeistä selkeästi yleisin oli kaatuminen liukastumalla ulkona jää- tai lumikelillä; näin oli tapahtunut joka kolmannelle vastaajalle kuluneen 12 kuukauden aikana. Kotitapaturma (esim. kaatuminen, palovamma) oli tapahtunut noin joka kuudennelle 15–79-vuotiaalle vastaajalle ja liikuntatapaturma hieman tätä harvemmalle (kuvio 30). Liikenteessä tapahtuneesta onnettomuudesta tai tulipalosta raportoi vain harva vastaaja.

Kuvio 30. Viimeisten 12 kuukauden aikana sattuneet tapaturmat ja onnettomuudet ja niistä aiheutuneet vammat, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat, %

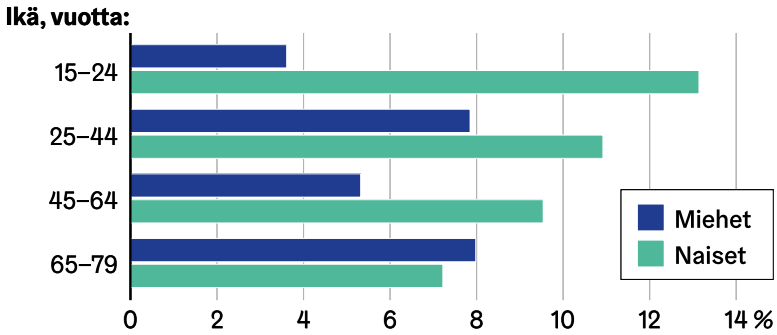

Vaikka liukastumiset näyttävät olevan varsin yleisiä, eivät ne useimmiten ole aiheuttaneet vammaa vastaajalle. Kotitapaturmista ja liikuntatapaturmista on sen sijaan useammin aiheutunut vamma, vaikka niiden kokonaismäärä jää liukastumisia vähäisemmäksi. Liukastumisten määrän arvioimiseksi kyselyn toteutusajankohta oli haasteellinen. Kysely toteutettiin vuoden 2018 lokakuun ja joulukuun alun välisenä ajanjaksona, jolloin liukkaat kelit olivat vasta alkaneet. Vastaajat joutuivat siten muistelevaan edellistalvea (2017–2018). Onkin mahdollista, että kyselyyn on raportoitu myös vanhempia liukastumisia kuin viimeisimmän vuoden aikana tapahtuneita. Seuraavaksi tarkastelu rajataan pääosin vain vamman aiheuttaneisiin tapaturmiin ja tarkastellaan niiden yleisyyttä eräiden keskeisten taustamuuttujien (sukupuoli, ikä) valossa.

Kotitapaturmat ja liukastumiset yleisempiä naisten keskuudessa

Kotitapaturmia, joita kyselyssä mainittiin olevan esimerkiksi kaatumiset ja palovammat, oli sattunut enemmän naisille kuin miehille iäkkäintä vastaajaryhmää (65–79-vuotiaat) lukuun ottamatta (kuvio 31). Nuorille miesvastaajille oli tapahtunut kaikkein vähiten vammoja aiheuttaneita kotitapaturmia.

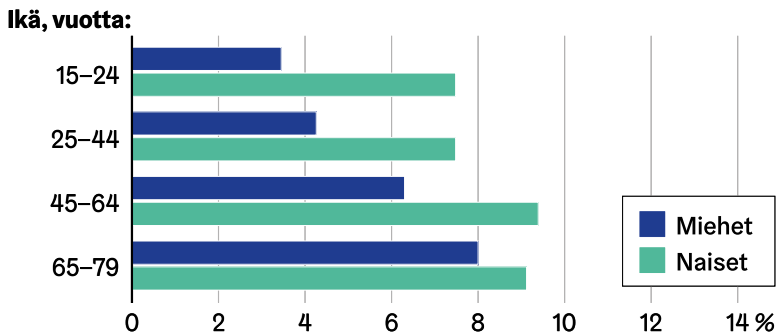
Kuvio 31. Vamman aiheuttanut kotitapaturma viimeisten 12 kuukauden aikana eri vastaajaryhmissä, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat, %

Liukastumiset määritellään usein kotitapaturmiin sisältyväksi tapaturma-mekanismiksi, mutta Helsingin turvallisuuskyselyssä liukastumisten yleisyyttä haluttiin tarkastella erikseen. Liukastumisten tiedetään aiheuttavan monesti talvikuukausina ruuhkapiikkejä terveydenhuollon toimipisteissä, mutta niiden kokonaismäärästä ei kuitenkaan nykyisellään ole helposti saatavilla tietoa (Pyyhtiä 2019).

Eniten liukastumisista kokonaisuudessaan (sekä vammoja aiheuttaneet, että muut liukastumiset) raportoivat nuorimpaan vastaajaryhmään kuuluvat. Vamman aiheuttaneita liukastumiset yleistyvät iän myötä ja eniten niistä raportoivat 45–79-vuotiaat naisvastaajat (kuvio 32). Vamman luonnetta ei selvitetty kyselyssä tarkemmin, mutta oletettavasti tapaukset ovat sellaisia, jotka ovat esimerkiksi vaatineet käyntiä sairaanhoitajalla tai lääkärillä tai vakavimmillaan sairaalahoitoa.

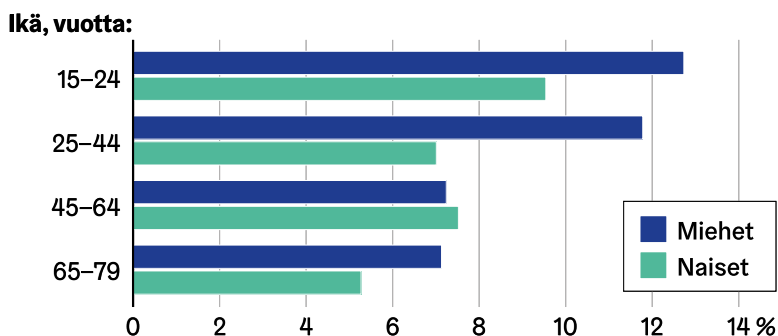
Kuvio 32. Vamman aiheuttanut liukastuminen ulkona jää- tai lumikelillä viimeisten 12 kuukauden aikana eri vastaajaryhmissä, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat, %

Liikuntatapaturmia tapahtuu etenkin nuorille miehille

Liikuntaharrastuksen yhteydessä sattuneita tapaturmia oli sattunut hieman enemmän miehille kuin naisille. Myös ikäryhmien välisiä eroja on; liikuntatapaturmat ovat yleisimpiä nuorimmissa vastaajaryhmissä ja harvinaisimpia iäkkäimpien keskuudessa (kuvio 33).

Kuvio 33. Vamman aiheuttanut tapaturma vapaa-ajalla liikuntaharrastuksen yhteydessä viimeisten 12 kuukauden aikana eri vastaajaryhmissä, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat, %

Myös kansallisessa tapaturmia koskevassa uhritutkimuksessa on havaittu, että liikuntatapaturmia sattuu useammin nuorille kuin iäkkäille (Haikonen ym. 2017). Miesten korostuminen tilastoissa johtuu arvioiden mukaan siitä, että miehet harrastavat liikuntaa naisia enemmän ja usein vammat sattuvat miesten suosimissa joukkuelajeissa kuten salibandyssä tai jääkiekossa (Liikuntatapaturmat Suomessa 2019). Sukupuolten välinen ero on kuitenkin kaventunut viime vuosikymmeninä (Haikonen ym. 2017, 19).

Liikenneonnettomuudet yleisempiä autoilijoilla ja pyöräilijöillä

Vastaajille kuluneen vuoden aikana tapahtuneet liikenneonnettomuudet olivat odotetusti harvinaisia. Viisi prosenttia vastaajista oli joutunut onnettomuuteen pyörällä ja heistä hieman yli puolelle oli aiheutunut tapahtuneesta vammoja. Suunnilleen yhtä yleisiä olivat onnettomuudet autolla, joskin tällöin vammat olivat harvinaisempia (taulukko 30). Liikenneonnettomuudet jalankulkijana tai muulla ajoneuvoilla olivat edellä mainittuja harvinaisempia. Erot sukupuolten ja ikäryhmien välillä jäivät varsin vähäisiksi.

Turvallisuuskyselyssä kysyttiin myös tapahtuman vastapuolesta, mikäli vastaaja oli joutunut onnettomuuteen kuluneen vuoden aikana. Kaikista onnettomuuteen joutuneista 73 prosenttia ilmoitti jonkin vastapuolen. Autoilla tapahtuneissa onnettomuuksissa vastapuolena oli tyypillisesti toinen auto. Vastaajat saivat kertoa vastapuolesta myös omin sanoin. Varsin monessa vastauksessa todettiin, ettei vastapuolta ollut, vaan onnettomuus aiheutui ympäristön olosuhteista (esim. liukas katu).

Taulukko 30. Liikenneonnettomuudet viimeisten 12 kuukauden aikana ja onnettomuuden ilmoitettu vastapuoli, kaikki 15–79 -vuotiaat vastaajat, %

Onnettomuustyyppi	Onnettomuudet yhteensä, lkm	Itselle vamman aiheuttaneet onnettomuudet, lkm (osuus %)	Vastapuolena auto (%)	Vastapuolena polkupyöräilijä (%)	Vastapuolena jalankulkija (%)	Vastapuolena jokin muu (%)
Onnettomuus (N=4 155):						
Jalankulkijana	99	62 (63)	6	17	5	24
Polkupyörällä	187	109 (58)	14	16	6	26
Autolla	185	46 (25)	55	2	2	16
Muulla ajoneuvolla	81	47 (58)	19	4	5	28

Ikäryhmien välillä eroja suhtautumisessa turvavälineiden käyttöön

Vuoden 2018 Helsingin turvallisuuskyselyssä kysyttiin ensimmäistä kertaa, millaisia turvallisuutta parantavia toimenpiteitä vastaajat ovat tehneet itse tai millaisia he voisivat ajatella tekevänsä. Kysyttäviä asioita olivat muun muassa heijastimen, pyöräilykypärän, liukuesteiden ja nastakenkien käyttö sekä suhtautuminen kännykän käyttöön ajon aikana.

Liukastumiset ovat edellä kuvatusti varsin yleisiä, mutta kaikista 15–79-vuotiaista vastaajista vain vajaa kolmannes (31 %) ilmoitti käyttäneensä nasta- tai kitkakenkiä tai liukuesteitä liukkaalla kelillä (taulukko 31). Heijastimen ja pyöräilykypärän käyttö on yleisempää: vastaajista 57 prosenttia kertoi käyttäneensä pimeällä liikkeussaan heijastinta ja 42 prosenttia käyttäneensä pyöräilykypärää ajaessaan.

Kysymysmuotoilu ei paljasta, onko edellä mainittujen välineiden käyttö säännöllistä arjessa, vaan kertoo ennemminkin vastaajan suhtautumisen erilaisten turvavälineiden käyttöön.

Taulukko 31. Suhtautuminen pyöräilykypärän, heijastimen, nasta- tai kitkakenkien tai liukusteiden käyttöön ja kännykän käyttöön ajaessa eri ikäryhmissä vuonna 2018, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat, %

Oletko tehnyt tai tulisiko sinun mielestäsi tehdä seuraavia turvallisuutta parantavia toimenpiteitä itse?, %						
Ikäryhmät	Olen jo tehnyt	Voisin tehdä	En näe tarpeelliseksi	Ei koske minua	Ei vastausta	Yhteensä, %
Käytän pyöräilykypärää pyöräillessäni:						
15–24	24,1	37,4	17,7	19,2	1,6	100
25–44	46,9	25,3	7,8	18,6	1,5	100
45–64	44,8	17,3	8,5	27,1	2,3	100
65–79	34,4	10,1	5,4	46,3	3,8	100
Kaikki vastaajat	41,6	21,9	8,7	25,8	2,1	100
Käytän pimeällä liikkeessäni heijastinta:						
15–24	44,7	42,0	9,8	2,3	1,2	100
25–44	58,6	33,1	3,1	3,9	1,3	100
45–64	60,1	29,9	3,1	5,2	1,7	100
65–79	58,0	26,6	3,3	8,3	3,8	100
Kaikki vastaajat	57,3	32,1	3,9	4,8	1,8	100
Käytän nasta- tai kitkakenkiä tai liukusteitä liukkaalla kelillä:						
15–24	15,7	21,5	48,3	12,6	1,8	100
25–44	22,0	30,2	36,6	10,1	1,2	100
45–64	37,1	34,7	18,1	8,3	1,8	100
65–79	53,4	26,4	9,8	7,4	3,1	100
Kaikki vastaajat	30,7	29,7	28,4	9,4	1,8	100
En käytä kännykkää ajaessani:						
15–24	45,3	10,7	4,8	37,4	1,8	100
25–44	44,5	22,6	5,0	25,1	2,8	100
45–64	48,8	16,9	5,5	26,4	2,4	100
65–79	42,3	7,8	7,4	38,4	4,2	100
Kaikki vastaajat	45,3	17,2	5,5	29,2	2,8	100

Pyöräilykypärän ja heijastimen käytöstä kertovat luvut ovat samansuuntaisia Liikenneturvan toteuttaman liikennekäyttäytymisen seurannan tulosten kanssa. Seurannassa tietoa kerätään liikennettä tarkkailemalla. Liikenneturvan mukaan Suomessa 43 prosenttia pyöräilijöistä käyttää pyöräilykypärää (vuosi 2018) ja jalankulkijoista 47 prosenttia käyttää heijastinta pimeään aikaan valaistussa ympäristössä (vuosi 2017) (Liikennekäyttäytymisen seuranta 2019). Uudellamaalla vastaavat lukemat ovat pyöräilykypärän osalta 57 prosenttia ja heijastimen osalta 47 prosenttia (Pöysti 2019).

Kaupunkipyörällä ajavien keskuudessa kypärän käyttö on kuitenkin huomattavasti vähäisempää Helsingissä (emt.).

Nasta- ja kitkakenkien sekä liukuesteiden käyttö ja pyöräilykypärän käyttö jakavat enemmän eri-ikäisten mielipiteitä kuin heijastimen käyttö. Iäkimmässä vastaajaryhmässä yli puolet kertoi nasta- ja kitkakenkien tai liukuesteiden käytöstä, nuorimmasta ikäryhmästä vain 16 prosenttia. Lähes puolet (48 prosenttia) nuorimmista 15–24-vuotiaista vastaajista ei näe nastakenkien ja liukuesteiden käyttöä omalla kohdallaan tarpeelliseksi. Myös pyöräilykypärän kohdalla näin vastanneiden osuus on korkea, 18 prosenttia.

Naiset kertovat käyttävänsä niin nasta- tai kitkakenkiä tai liukesteitä kuin heijastinta ja pyöräilykypärääkin useammin kuin miehet. Miesten keskuudessa vastausvaihtoehto ”ei koske minua” on yleisempi – esimerkiksi 12 prosenttia miehistä ei näe pyöräilykypärän käyttöä tarpeellisena, kun vastaava lukema naisvastaajien kohdalla on 6 prosenttia.

Edellä mainittujen turvavälineiden käyttöä voidaan tarkastella myös kieliryhmien mukaan. Suomen- ja ruotsinkielisten ja vieraskielisten (äidinkieli jokin muu kuin suomi tai ruotsi) vastaajien vastaukset poikkeavat toisistaan etenkin pyöräilykypärän käytön ja heijastimen käytön kohdalla. Ensin mainitussa kieliryhmässä pyöräilykypärää kertoo käyttävänsä 44 prosenttia vastaajista ja viimeksi mainitussa ryhmässä 33 prosenttia. Heijastimen käytön osalta vastaavat lukemat ovat 60 prosenttia (suomen- ja ruotsinkieliset) ja 50 prosenttia (vieraskieliset). Runsas kolmannes (36 prosenttia) vieraskielisistä vastaajista valitsi pyöräilykypärän käytön kohdalla vastausvaihtoehdon ”ei koske minua”, mikä viitanee siihen, että pyörä ei ole käytössä kulkuvälineenä.

Lopuksi tarkastellaan vielä vastaajien suhtautumista kännykän käyttöön ajon aikana. Kaikista 15–79-vuotiaista vastaajista lähes puolet (45 prosenttia) kertoi, ettei käytä kännykkää ajaessaan. Tämän väittämän kohdalla oli eniten myös niitä vastaajia, jotka katsoivat, ettei kysymys koske heitä. Toisin sanoen he eivät oletettavasti käytä autoa säännöllisesti liikkumisvälineenä.

4.4 Rikoksiin, tapaturmiin ja onnettomuuksiin liittyvä huolestuneisuus vähentynyt

Vastaajien huolestuneisuus tapaturmista ja onnettomuuksista oli vuonna 2018 vähäisempää kuin edellisessä tutkimuksessa kolme vuotta aiemmin. Vieraskieliset vastaajat ovat selvästi suomea ja ruotsia äidinkielenään puhuvia enemmän huolissaan rikosten ja tapaturmien kohteeksi joutumisesta. Huolestuneisuus myös kasvaa iän myötä.

Helsingin turvallisuustutkimuksissa on aina kysytty, missä määrin vastaajat ovat huolestuneita rikosten ja muiden ikävien tapahtumien kohteeksi joutumisesta seuraavien 12 kuukauden aikana. Itse tapahtumien kohteeksi joutumista käsitellään luvussa 4.2 ja 4.3.

Liikenneonnettomuudet ja omaisuusvarkaudet huolestuttavat eniten

Noin joka seitsemäs vastaaja kertoo olevansa huolissaan liikenneonnettomuuden uhriksi joutumisesta (taulukko 32). Yhtä yleistä oli pelätä omaisuutensa puolesta. Hieman harvempi oli huolissaan väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi joutumisesta. Kotitapaturman ja tulipalon sattuminen omalle kohdalle aiheutti vähemmän huolta.

Turvallisuuskyselyn perusteella tiedämme, että kotitapaturmat (palo- vamma, kaatuminen) ovat varsin yleisiä verrattuna esimerkiksi liikenneonnettomuuksiin (ks. luku 4.3). Kuluneen 12 kuukauden aikana vastaajista viidelle prosentille oli tapahtunut liikenneonnettomuus ja 16 prosentille kotitapaturma. Yleisyydestään huolimatta tapaturmat aiheuttavat suhteellisen vähän huolta vastaajissa. Syy piilee ehkä siinä, että kotitapaturman seurausten helposti ajatellaan olevan varsin vähäisiä verrattuna esimerkiksi liikenneonnettomuuteen. Toisin sanoen ihmisillä on taipumus kiinnittää enemmän huomiota tapahtuman seurausten vakavuuteen kuin itse tapahtuman todennäköisyyteen.

Taulukko 32. Helsingiläisten huolestuneisuus eräiden rikosten ja tapahtumien kohteeksi joutumisesta 12 kuukauden aikana vuonna 2018, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat (N=4 090), %

	Ei lain- kaan	Hiukan	Melko paljon	Erittäin paljon	Ei osaa sanoa, ei vastausta	%	Huoles- tuttua
Joudut liikenneonnetto- muuden uhriksi	29,2	49,7	9,8	5,1	6,2	100	14,9
Omaisuttasi varaste- taan tai vahingoitetaan	32,6	47,6	10,0	4,6	5,2	100	14,5
Joudut väkivallan tai väkivallalla uhkailun kohteeksi	42,1	38,4	8,0	4,7	6,7	100	12,7
Asuntoosi yritetään murtautua	46,3	36,1	7,1	4,9	5,7	100	12,0
Joudut muunlaisen häirinnän kohteeksi	49,3	32,3	7,2	3,9	7,2	100	11,1
Kotonasi tapahtuu tulipalo	45,9	38,4	5,3	4,5	5,8	100	9,8
Joudut seksuaalisen häirinnän kohteeksi	63,8	18,4	5,7	4,0	7,9	100	9,7
Sinulle tapahtuu kotitapaturma	48,7	37,2	5,1	3,2	5,7	100	8,3
Joudut seksuaalirikoksen (esim. raiskaus) uhriksi	65,5	18,2	4,3	3,9	8,1	100	8,1

Miehet ja naiset olivat kutakuinkin yhtä huolestuneita viidestä asiasta yhdeksästä. Selvästi enemmän naisia huolestutti seksuaalirikosten (raiskaus, seksuaalinen häirintä) kohteeksi joutuminen sekä muu häirintä. Pienemmässä määrin tämä koski myös kotitapaturmia.

Ikä sinällään näkyi huolenaiheissa vain muutamassa asiassa. Iän myötä huoli asuntoon murtautumisesta kasvaa lineaarisesti. Vanhin ikäryhmä oli myös muita huolestuneempi kotitapaturmista ja tulipalon mahdollisuudesta. Tulos on looginen, iän tuoma toimintakyvyn heikkeneminen ja / tai yksin asumisen lisääntyminen selittää tulosta.

Vieraskieliset vastaajat olivat kantaväestöä enemmän huolestuneita kysytyistä asioista. Näin oli myös vuonna 2015. Vuoden 2018 aineistossa suuret erot selittyvät etenkin vieraskielisten naisten muita suuremmalla huolestuneisuudella. Monessa kysytyssä asiassa huolestuneiden osuus oli vieraskielisillä naisilla kymmenkunta prosenttiyksikköä suurempi kuin kantaväestön naisilla. Vuoden 2015 tutkimuksen raportissa (Keskinen & Laihininen 2017, 103) pohdimme tulosta seuraavasti: ”Tässä saattaa olla kyse kulttuurisista tekijöistä: siitä, miten hyväksyttävää huolen tai pelon ilmaiseminen on. Vieraskieliset olivat kantaväestöä huolestuneempia myös muun muassa terrorismista ja sotien uhkasta (vrt. myös vuoden 2018 tulokset,

luku 3.1). Lisäksi vastaajien tietopohjassa saattaa olla eroja. Onko kantävä-estö tietoisempi rikosten määrästä, ja siksi he ovat vähemmän niistä myös huolissaan? Kielitaidolla on varmasti myös merkitystä, toisin sanoen sillä, miten hyvin pystyy seuraamaan uutisointia.”

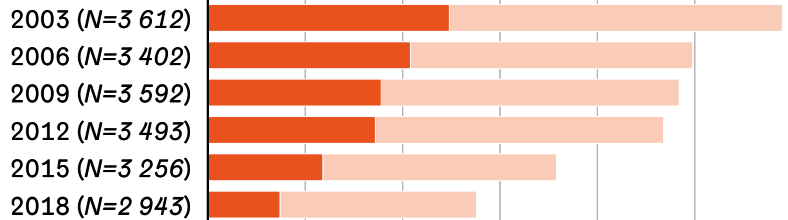
Kotitapaturmat, liikenneonnettomuudet ja rikokset huolestuttavat aiempaa vähemmän

Huolestuneisuus kotitapaturmista, tulipaloista ja liikenneonnettomuuksista on vähentynyt viimeisten kolmen vuoden aikana. Liikenneonnettomuuteen liittyvää huolta on kartoitettu jo pitkään, vuodesta 2003 lähtien, ja viimeisten 15 vuoden aikana huolestuneisuus on vähentynyt tasaisesti. Huolestuneisuuden vähentyminen näyttäisi olevan linjassa sen kanssa, että myös liikenneturvallisuus on viime vuosikymmeninä kehittynyt myönteisesti ja liikenteessä tapahtuneet kuolemantapaukset ja henkilövahingot ovat vähentyneet selvästi (Liikenneonnettomuudet 2019). Viimeisten 20 vuoden aikana uhrimäärät (kuolleet ja loukkaantuneet) ovat vähentyneet kaikissa liikkujaryhmissä mopoja ja moottoripyörän kuljettajia lukuun ottamatta. Mopojen ja moottoripyörän kuljettajien osalta uhrimäärä on nykyisin samalla tasolla kuin 20 vuotta sitten, joskin samaan aikaan näiden kulkuneuvojen määrä Helsingissä on moninkertaistunut (emt.).

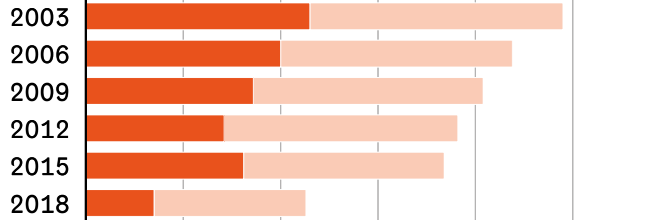
Pitkä aikasarja kertoo, että kysytyjen asioiden kohteeksi joutuminen herättää vastaajissa aiempaa vähemmän huolta (kuvio 34). Uusimmat hyvät tulokset ovat osin jopa vaikeasti selitettävissä.

Kuvio 34. Huolestuneisuus eräiden rikosten ja liikenneonnettomuuden kohteeksi joutumisesta vuosina 2003, 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018, 15–74-vuotiaat suomen- ja ruotsinkieliset, %

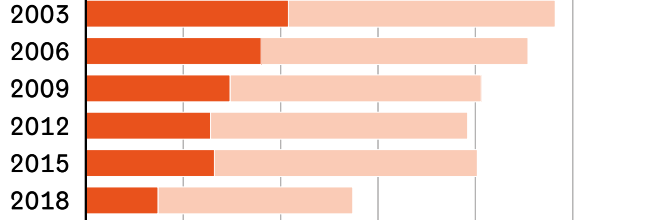
Varkaus, vahingonteko:

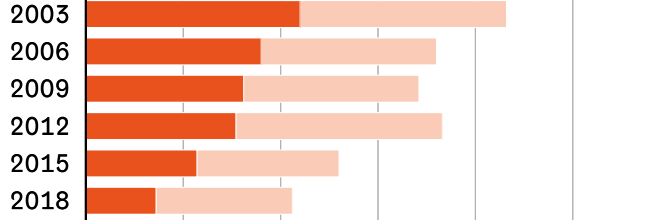
Väkivalta, uhkaus:

Liikenneonnettomuus:

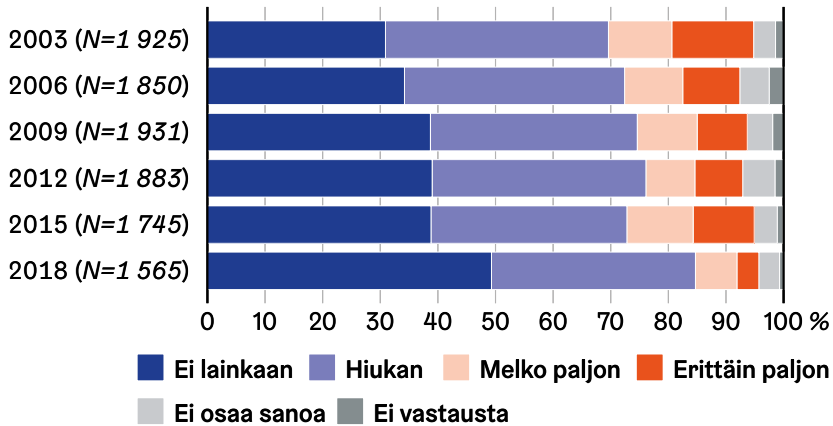
Asuntomurto:

0 5 10 15 20 25 30 %
■ Erittäin huolestunut ■ Melko huolestunut

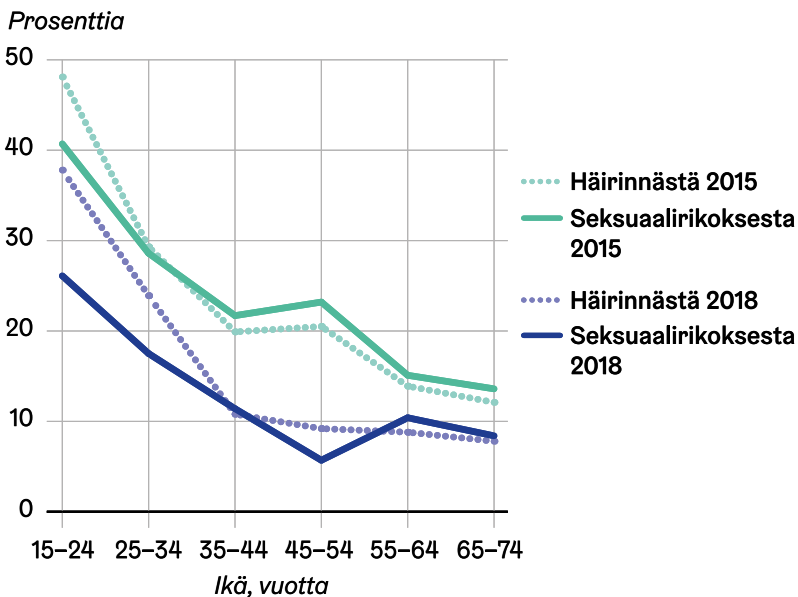
Naisten huolestuneisuus seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta väheni vuodesta 2003 vuoteen 2012. Vuoden 2015 kyselyssä tilanne heikkeni vuoden 2003 tasolle, eli useampi kuin joka viides oli asiasta melko tai erittäin paljon huolestunut. Vuosi 2015 näyttää olleen poikkeus, sillä vuoden 2018 tilanne on entistään parempi eli vain joka kymmenes on asiasta huolissaan (kuvio 35). Muiden kuin suomen- ja ruotsinkielisten naisvas- taajien keskuudessa tilanne on huonompi – heistä 21 prosenttia oli huolis- saan koskemattomuudestaan.

Kuvio 35. Naisten huolestuneisuus seksuaalirikoksen (esimerkiksi raiskaus) kohteeksi joutumisesta Helsingissä vuosina 2003, 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018, 15–74-vuotiaat suomen- ja ruotsinkieliset, %

Seksuaalisen häirinnän kohteeksi joutumista pelkäsi hieman useampi nainen kuin seksuaalirikoksen kohteeksi joutumista (kuvio 36). Seksuaalirikokset ja häirintä ovat selvästi enemmän nuorten naisten huolenaiheina.

Kuvio 36. Naisten huolestuneisuus (melko tai erittäin paljon) seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta sekä seksuaalisesta häirinnästä ikäryhmittäin vuosina 2018 (N=2 030) ja 2015 (N=2 093), kaikki 15–74-vuotiaat, %

5 Kaupunkilaisten kokemuksia poliisin ja pelastuslaitoksen toiminnasta

5.1 Luottamus Helsingin poliisiin ei ole järkkynyt

Helsinkiäisten luottamus poliisiin on vahva kaikissa vastaajaryhmissä riippumatta sukupuolesta, iästä, koulutus- tai kielitaustasta.

Kaupunkilaisilla on vankka luottamus poliisiin. Kyselyyn syksyllä 2018 vastanneista 86 prosenttia luottaa Helsingin poliisin toimintaan paljon tai melko paljon (taulukko 33). Koko valtakunnan tasolla vastaava luku on peräti 95 prosenttia¹² (Vuorensyrjä & Fagerlund 2018, 33). Tämä tarkoittaa samalla sitä, että suomalaisten luottamus poliisiin on suurinta Euroopassa (Tilastokeskus 2018).

Helsingin poliisilaitos on ollut jo muutaman vuoden esillä julkisuudessa huumeepoliisin toimintaan liittyvien rikosepäilyjen vuoksi. Syytteitä on luettu muun muassa Helsingin korkeimpaan poliisijohtoon kuuluneille henkilöille.

Uusimman turvallisuustutkimuksen valossa ei voi sanoa näiden tapahtumien heikentäneen kaupunkilaisten luottamusta poliisiin ainakaan pitkäkestoisesti. Voidaan siis olettaa, että vastaajien arviot poliisin toiminnasta perustuvat enemmän arkikokemukseen kuin esimerkiksi median uutisointiin oikeusprosesseista.

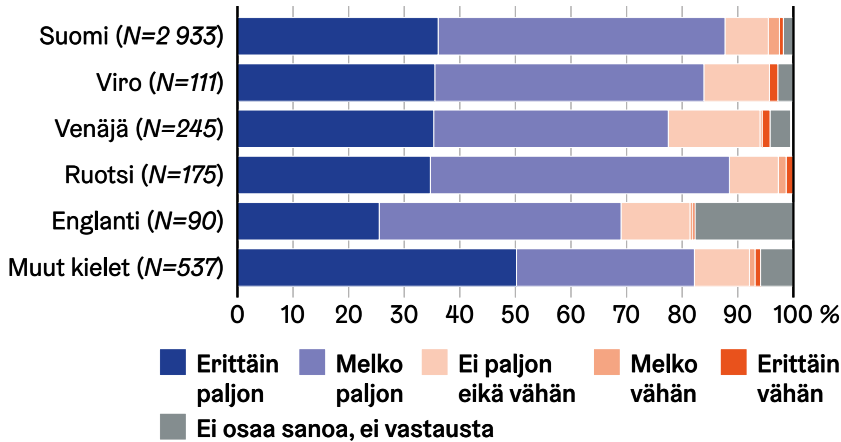
Taulukko 33. Luottamus Helsingin poliisiin 2018, kaikki 15–79-vuotiaat vastaajat, %

	Erittäin paljon	Melko paljon	Ei paljon eikä vähän	Melko vähän	Erittäin vähän	EOS, ei vastausta	%	N	Luottaa, yhteensä	Ei luota, yhteensä
Kaikki	37,6	48,3	8,9	1,6	0,8	2,8	100	4 089	85,9	2,4
Suomen- ja ruotsinkieliset	36,0	51,8	7,9	1,9	0,7	1,7	100	3 107	87,8	2,6
Vieraskieliset	42,6	37,5	12,0	0,7	1,1	6,1	100	982	80,0	1,8

12 Kahden eri tutkimuksen vastausasteikot eivät ole identtiset. Helsingin kaupungin turvallisuus-tutkimuksessa on myös vaihtoehto "ei paljon eikä vähän", jota ei ole Poliisibarometrissa.

Helsingissä luottamus poliisiin on vahvaa myös kaupungin vieraskielisten keskuudessa (kuvio 37). Heidän vastauksissaan kiinnittää huomioita erittäin paljon luottavien suuri osuus sekä toisaalta epävarmuus eli ”ei osaa sanoa” sekä ”ei paljon eikä vähän” -vastausten muita vastaajia suurempi osuus. Läheskään kaikilla vieraskielisillä ei ole välttämättä omakohtaista kokemusta Helsingin poliisin toiminnasta ja palveluista, jo siitäkin syystä, että kyselyyn vastanneet vieraskieliset ovat keskimäärin asuneet Helsingissä lyhyemmän aikaa kuin kantaväestön edustajat.

Kuvio 37. Luottamus Helsingin poliisiin 2018 eri otos-/kieliryhmissä, 15–79-vuotiaat vastaajat, %

Turvallisuustutkimuksessa on kysytty kaupunkilaisten luottamuksesta poliisiin kaikilla tutkimuskierroksilla vuodesta 2003 alkaen¹³. Pitkä aikasarja kertoo, että poliisin nauttima luottamus on noussut jatkuvasti lukuun ottamatta vuoden 2015 pientä notkahdusta, jonka jälkeen luottamus on palautunut vuoden 2012 huipulukeman tasolle (taulukko 34).

13 Edelliseltä tutkimuskierrokselta 2015 laadittuun artikkeliin (<https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/luottamus-helsingin-poliisiin-sailynt-vahvana>) on koottu vastaajien perusteluja näkemyksilleen myös silloin, kun he eivät luottaneet poliisin toimintaan.

Taulukko 34. Luottamus Helsingin poliisiin 2003, 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018, suomen- ja ruotsinkieliset sekä vieraskieliset 2015 ja 2018, 15–74-vuotiaat, %

	Erittäin paljon	Melko paljon	Ei paljon eikä vähän	Melko vähän	Erittäin vähän	EOS, ei vastausta	%	N	Luottaa, yhteensä	Ei luota, yhteensä
Suomen- ja ruotsinkieliset:										
2003	19,2	64,8	10,1	1,4	0,4	4,1	100	3 611	84,0	1,8
2006	21,9	64,2	8,7	1,2	0,7	3,3	100	3 402	86,2	1,8
2009	23,8	62,6	8,7	1,3	0,3	3,3	100	3 592	86,4	1,7
2012	27,1	60,8	9,7	1,5	0,2	0,7	100	3 434	87,9	1,7
2015	32,3	52,6	9,8	2,2	0,8	2,4	100	3 255	84,9	3,0
2018	36,1	51,7	7,8	2,0	0,7	1,6	100	2 943	87,8	2,8
Vieraskieliset:										
2015	37,0	42,0	11,1	1,3	1,6	6,7	100	715	79,0	2,9
2018	42,8	37,4	11,8	0,7	1,1	6,1	100	973	80,2	1,8

Kuten aikaisemmilla kyselykiertoilla, helsinkiläisten luottamus poliisiin on vahva kaikissa vastaajaryhmissä. Tämä koski niin sukupuolta, ikää kuin koulutustaustaa. Jos luottamus oli jossakin vastaajaryhmässä hieman muita vähäisempää, oli silloin samassa vastaajaryhmässä myös neutraali luokka ”ei paljon eikä vähän” ylikorostuneena.

Esimerkiksi ilman perusasteen jälkeistä koulutusta olevista naisista poliisiin luotti 75 prosenttia, mutta neutraalin luokan osuus oli lisäksi heillä suuri, 18 prosenttia.

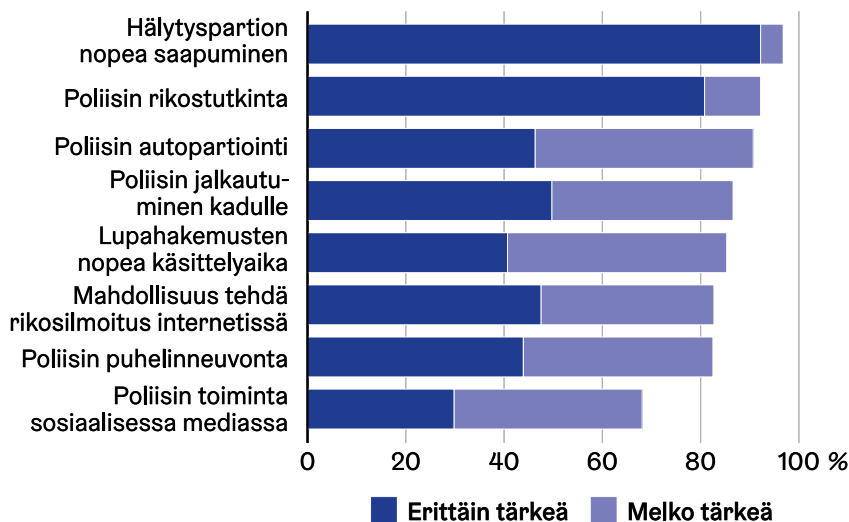
Vuoden 2018 kyselyyn oli mahdollista vastata sukupuolta koskevaan kysymykseen myös vaihtoehdolla en halua määritellä. Näitä vastaajia oli 40. Heistä poliisiin luotti muita vastaajia matalampi osuus, 68 prosenttia (23 % erittäin paljon, 45 % paljon). Neutraaleja ”ei paljon eikä vähän”-vastauksia oli tässä ryhmässä 18 prosenttia, eli verrattain paljon.

5.2 Poliisin nopea paikalle saapuminen ja rikosten tutkinta tärkeimpiä poliisin palveluista

Poliisin peruspalveluita – hätätilanteessa hälytyspartion nopeaa saapumista ja rikostutkintaa – pidetään tärkeimpinä poliisin tehtävinä. Yhdeksän vastaajaa kymmenestä pitää poliisin nopeaa saapumista paikalle erittäin tärkeänä. Rikostutkinta arvioitiin lähes yhtä tärkeäksi tehtäväksi. Poliisin autopartioita tai jalkautumista kaduille pitää erittäin tärkeänä joka toinen vastaaja.

Helsingin kaupungin ja poliisin turvallisuustutkimuksessa selvitettiin, mitä poliisin palveluja kaupunkilaiset pitävät tärkeänä. Kuten aiempinakin tutkimusajankohtina, kaupunkilaiset pitävät poliisin palveluista tärkeimpänä hälytyspartion nopeaa saapumista (kuvio 38). Toisin sanoen yksilön kannalta on olennaista, että poliisin apuun voi luottaa hätätilanteessa. Vastaa- jista 92 prosenttia pitää hälytyspartion nopeaa saapumista erittäin tärkeänä ja viisi prosenttia melko tärkeänä palveluna.

Kuvio 38. Poliisin palvelujen tärkeys vuonna 2018, kaikki 15–79 -vuotiaat vastaajat (N=4 090), %

Lähes yhtä tärkeäksi nousi poliisin toinen perustehtävä eli rikosten tutkinta. Tätä asiaa ei ole aikaisemmilla tutkimuskierroksilla kysytty. Poliisin palveluista korkealla sijalla on myös poliisipartioiden näkyvyys, joko autopartion tai kadulla jalan liikkuen. Näitä palveluja pitää erittäin tärkeänä joka toinen vastaaja.

Vastaajan ikä ei enää näkynyt siinä määrin poliisin palveluja arvotettaessa kuin vuonna 2015. Vuonna 2018 myös sähköiset palvelut alkoivat olla tuttuja kaikille. Vanhemmista ikäryhmistä tosin löytyi nuoria enemmän nii-

tä vastaajia, jotka eivät osanneet ottaa kantaa niin puhelinneuvontaan kuin netin kautta tapahtuvaan palveluun.

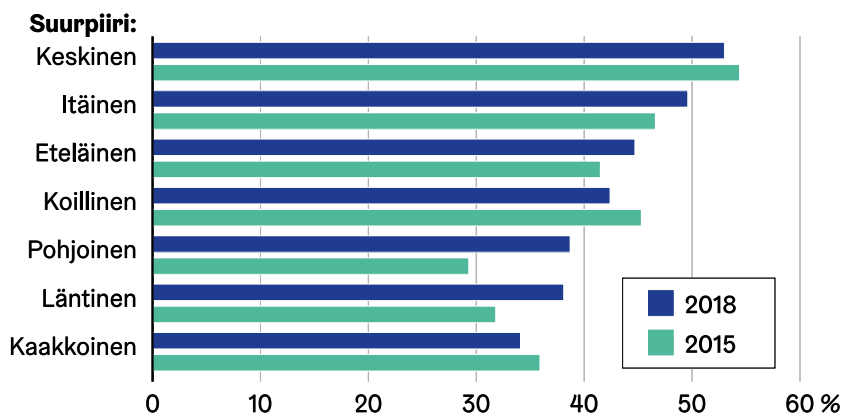
Helsingin turvallisuuskyselyissä on perinteisesti kysytty myös poliisin partioinnin näkyvyydestä lähiympäristössä. Näkyvyyden on nähty vaikuttavan positiivisesti kaupunkilaisten turvallisuuden tunteeseen ja ehkäisevän rikoksia ja häiriöitä. Kuten luvussa 3.3 on todettu, valtaosa kaupunkilaisista myös arvioi, että juuri poliisipartioinnin näkyvyyden lisääminen parantaisi Helsingin turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Poliisin näkyvyys näyttäisi Helsingissä säilyneen kyselyä edeltäneet kolme vuotta hyvin samalla tasolla (taulukko 35).

Taulukko 35. Poliisin partioinnin näkyvyys asuinalueilla vuosina 2015 ja 2018, kaikki 15–74-vuotiaat vastaajat, %

	Päivittäin	Viikoittain	Kerran tai pari kuukaudessa	Harvemmin	Ei koskaan	Ei vastausta	N
2015	12,0	30,0	26,7	24,1	6,6	0,7	3 970
2018	11,7	32,2	26,6	22,2	6,5	0,9	3 916

Poliisin näkyvyys on suurinta keskisen suurpiirin alueella (kuvio 39). Näin oli myös vuonna 2015 ja 2012. Pohjoisen ja läntisen suurpiirin alueella poliisin näkyvyys on yleistynyt vuodesta 2015, mutta muilla alueilla tilanne on ollut melko muuttumaton.

Kuvio 39. Poliisin näkyvyys asuinalueella suurpiireittäin vuonna 2015 ja 2018 (nähty poliisin partioivan vähintään viikoittain kaikki 15–74-vuotiaat vastaajat, %)

Peruspiireistä Alppiharju, Kallio, Pasila, Kaarela, Taka-Töölö, Jakomäki ja Malmi olivat sellaisia, joissa asuvista reilusti yli puolet oli nähnyt poliisin partion viikon sisällä. Tuomarinkylässä, Munkkiniemessä, Laajasalossa ja Vanhassakaupungissa vastaava osuus oli 25 prosenttia. Tulos on looginen, siellä niissä peruspiireissä, joissa sattuu ja tapahtuu, myös poliisi on usein läsnä (ks. luku 4.1). Pohdinnassa lienee syytä ottaa huomioon myös se vaihtoehto, että poliisin näkyvää partiointia on kohdennettu aiempaa enemmän sekä alueellisesti että ajallisesti.

5.3 Poliisin kanssa asioineet ovat tyytyväisiä palveluun

Yleisimmin poliisin kanssa asioidaan erilaisissa lupa-asioissa. Liikennevalvontaan liittyvissä asioissa poliisin kanssa oli ollut tekemisissä joka viides vastaaja. Vuonna 2018 poliisin arvioitiin onnistuneen tehtävissään edellistä kyselykierrosta paremmin.

Vastaajilta kysyttiin, olivatko he olleet tekemisissä poliisin kanssa eräissä asioissa viimeisten kolmen vuoden aikana. Samalla kysyttiin myös tyytyväisyyttä saatuun palveluun. Vuoden 2018 kyselyssä poliisin kanssa asioimista kysyttiin aiempaa monipuolisemmin kuuden asian kautta, kun vuonna 2015 kysytyjä asioita oli kaksi (ja näistäkin asioista vain lupa-asiat on vertailukelpoinen tutkimusvuosien välillä).

Yleisimmin poliisin kanssa oli asioitu lupa-asioissa. Näin oli myös vuonna 2015. Muihin asioihin voivat kuulua muun muassa seuraavat asiat:

- ollut töiden puolesta tekemisissä poliisin kanssa (esim. opettajat, sote-ala)
- ollut yleisötapahtumassa tms., jossa poliisi ollut läsnä
- omainen ollut rikoksen kohteena, mutta ei itse

Miehet ja naiset olivat olleet hyvin yhtäläisesti tekemisissä kysytyjen asioiden kanssa. Poliisin kanssa liikenneasioissa miehistä oli ollut kuitenkin tekemisissä joka neljäs (25 %), naisista joka seitsemäs (15 %). Vieraskieliset vastaajat olivat asioineet poliisin kanssa kantaväestöä useammin (taulukko 36).

Taulukko 36. Poliisin kanssa asiointi kyselyä edeltäneen kolmen vuoden aikana kieliryhmittäin vuonna 2018, %

	Ollut tekemisissä 3 vuoden aikana, %		
	Kaikki (N=4 090)	Suomen- ja ruotsinkieliset (N=3 108)	Vieras-kieliset (N=982)
Lupa-asioissa (ajokortti, passi, ulkomaalaisasiat)	72	73	71
Liikennevalvonta (rikkomuksen tai onnettomuuden yhteydessä)	20	18	26
Muissa asioissa	13	15	22
Rikoksen kohteena (asianosaisena)	12	11	14
Tietoverkossa (neuvonta, nettipoliisitoiminta)	11	7	20
Rikoksen todistajana tai silminnäkijänä	8	6	12

Valtaosa poliisin kanssa asioineista oli tyytyväisiä saamaansa palveluun (taulukko 37). Vähiten tyytyväisiä oltiin poliisin kanssa rikosasioissa asioidessa. Tulosta voi selittää se, etteivät rikosasiat aina selviä tai etene asiakkaan toivomalla tavalla. Suhtautuminen voi olla negatiivista myös esimerkiksi tapauksessa, jossa vastaaja on itse ollut epäiltyä rikoksesta.

Taulukko 37. Tyytyväisyys poliisin palveluihin vuonna 2018, vain palveluja käyttäneet, %

	Ollut tekemisissä		Tyytyväinen palveluun, %
	%	N	
Lupa-asioissa (ajokortti, passi, ulkomaalaisasiat)	72	2 926	93
Liikennevalvonta (rikkomuksen tai onnettomuuden yhteydessä)	20	736	85
Muissa asioissa	13	518	84
Rikoksen kohteena (asianosaisena)	12	407	69
Tietoverkossa (neuvonta, nettipoliisitoiminta)	11	370	80
Rikoksen todistajana tai silminnäkijänä	8	233	76

Tyytyväisyyden lisäksi Helsingin poliisin onnistumista tehtävissään kysyttiin viiden asian suhteen. Kysytyistä asioista oli onnistuttu vähintäänkin melko hyvin 52 prosentista 88 prosenttiin (taulukko 38). Mitä tutumpi ja arkisempi asia on, sitä paremman arvosanan se sai. Poliisin tehtävistä rikosten selvittämisen arviointi oli vaikeinta. Kun vastauksia tarkastellaan vain niiden osalta, joilla oli jokin kanta asiaan ("en osaa sanoa"-vastaukset poistettu), kysytystä palvelusta riippuen 66–95 prosenttia vastaajista arvioi poliisin onnistuneen melko hyvin tai hyvin. Tulosten perusteella poliisin näkyvyyttä katukuvassa voisi vielä lisätä.

Taulukko 38. Vastaajien arviot Helsingin poliisin onnistumisesta eräissä tehtävissään vuonna 2018 (N=4 090), %

	Hyvin	Melko hyvin	Melko huonosti	Huonosti	Ei osaa sanoa	%	Hyvin ja melko hyvin	Hyvin ja melko hyvin, pl. EOS
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito	35,4	52,3	4,1	1,1	6,1	100	88	95
Liikenteenvalvonta	30,1	46,8	10,1	2,4	9,7	100	77	86
Lupapalvelut	40,6	34,9	3,1	1,1	19,2	100	76	95
Poliisin jalkautuminen kadulle	17,3	37,4	21,6	6,3	16,3	100	55	66
Rikosten selvittäminen	15,5	36,3	9,1	2,3	35,6	100	52	82

Helsingin vieraskieliset eivät arvioineet poliisin toimintaa aivan niin hyväksi kuin kantaväestön vastaajat. Tästä on kuitenkin yksi poikkeus, vieraskieliset arvostivat poliisin jalkautumista huomattavasti muita enemmän (65 % / 51 %). Tässä asiassa myös "ei osaa sanoa"-vastausten osuus oli molemmissa ryhmissä samaa luokkaa, kun muutoin vieraskielisten oli vaikeampi ottaa kantaa kysytyihin asioihin.

Vuoden 2018 vastaajat arvioivat poliisin onnistuneen hieman paremmin tehtävissään kuin vuoden 2015 vastaajat.

5.4 Pelastuslaitoksen toiminnan arviointia

Pelastuslaitoksen palveluja käyttäneistä valtaosa on tyytyväinen saamaansa palveluun. Yleisimpänä tarpeena ovat hätänumeron kautta saatavat palvelut. Pelastuslaitoksen toiminnan arviointi osoittautui vaikeaksi, koska palvelut eivät ole vastaajille kovin tuttuja tai näkyviä.

Vastaajilta kysyttiin, olivatko he olleet tekemisissä Helsingin pelastuslaitoksen kanssa eräissä asioissa viimeisten kolmen vuoden aikana. Samalla kysyttiin myös tyytyväisyyttä saatuun palveluun.

Pelastustoimen palveluista käytetyin on hätänumeroon 112 soittaminen (taulukko 39). Hätäkeskuslaitoksen hätäkeskukset (6 kpl) eivät ole osa Helsingin pelastuslaitosta tai poliisin organisaatiota. Hieman harvinaisempaa on asiointi pelastuslaitoksen kanssa onnettomuuden, tapaturman tai sairaskohtauksen vuoksi. Kysymyksessä ei eritelty, oliko kyseinen onnettomuus, tapaturma tai sairaskohtaus sattunut vastaajalle itselleen vai oliko vastaaja ollut tilanteessa esimerkiksi silminnäkijä, apua hälyttänyt sivullinen tai muuten osallinen.

Taulukko 39. Helsingin pelastuslaitoksen kanssa asiointi kyselyä edeltäneen kolmen vuoden aikana kieliryhmittäin vuonna 2018, %

	Ollut tekemisissä 3 vuoden aikana, %		
	Kaikki (N=4 090)	Suomen- ja ruotsinkieliset (N=3 108)	Vieras-kieliset (N=982)
Soittanut numeroon 112	35	36	31
Onnettomuuden, tapaturman tai sairaskohtauksen vuoksi	28	28	27
Muussa asiassa (esim. palotarkastustoiminta tai turvallisuuskoulutus)	14	13	17

Kun vastauksia tarkasteltiin vain niiden vastaajien osalta, joilla oli jokin kanta asiaan ("en osaa sanoa"-vastaukset poistettu), kysytystä palvelusta riippuen 88–94 prosenttia vastaajista arvioi pelastuslaitoksen onnistuneen melko hyvin tai hyvin (taulukko 40).

Taulukko 40. Tyytyväisyys pelastuslaitoksen palveluihin vuonna 2018, vain palveluja käyttäneet, %

	Ollut tekemisissä		Tyytyväinen palveluun, %
	%	N	
Soittanut numeroon 112	27	1 066	89
Onnettomuuden, tapaturman tai sairauskohtauksen vuoksi	14	492	94
Muussa asiassa (esim. palotarkastustoiminta tai turvallisuuskoulutus)	13	518	84

Tyytyväisyyden lisäksi Helsingin pelastuslaitoksen onnistumista tehtävissään kysyttiin kuuden asian suhteen. Mitä tutumpi ja arkisempi asia on, sitä paremman arvosanan se sai. Pelastuslaitoksen tehtävistä väestönsuojeluun liittyvät tehtävät olivat vähiten tuttuja.

Pelastuslaitoksen onnistumisen arvioiminen osoittautui vastaajille suhteellisen vaikeaksi, mistä seurauksena oli suuri ”en osaa sanoa”-vastausten osuus (taulukko 41). Poliisin tehtävistä taas ainoastaan rikosten selvittämisen onnistumisen arviointi oli yhtä vaikeaa (vrt. luku 5.3). Tämä pätee erityisesti pelastuslaitoksen väestönsuojelun varautumiseen. Pelastuslaitoksen palvelut eivät ole kuntalaisille välttämättä sisällöltään yhtä tuttuja, arkipäiväisiä tai näkyviä kuin poliisin palvelut.

Kun vastauksia tarkastellaan vain niiden osalta, joilla oli jokin kanta asiaan (”en osaa sanoa”-vastaukset poistettu), kysytystä palvelusta riippuen 78–95 prosenttia vastaajista arvioi pelastuslaitoksen onnistuneet vähintäänkin melko hyvin. Parhaiten pelastuslaitoksen katsottiin onnistuneen ”ydintehtävissään” eli ensihoidossa ja pelastustehtävissä.

Taulukko 41. Vastaajien arviot Helsingin pelastuslaitoksen onnistumisesta eräissä tehtävissään vuonna 2018 (N=4 090), %

	Onnistuminen tehtävässä, %						Hyvin ja melko hyvin
	Hyvin	Melko hyvin	Melko huonosti	Huonosti	Ei osaa sanoa	%	
Ensihoitopalvelu (ensihoito tapahtumapaikalla ja ambulanssikuljetus)	43,4	27,4	1,3	0,8	25,3	100	70,8
Ihmisten pelastaminen tulipalo- ja onnettomuustilanteissa	43,1	26,3	1,2	0,4	27,0	100	69,4
Riskeistä viestiminen mediassa	15,6	38,7	11,5	2,4	30,0	100	54,3
Onnettomuusriskien vähentäminen valvonnan ja palotarkastustoiminnan avulla	16,6	35,2	4,0	1,0	41,6	100	51,8
Ihmisten opastaminen ja kouluttaminen turvallisuusasioissa	17,5	34,1	5,0	1,0	40,8	100	51,6
Väestönsuojeluun varautuminen ja asukkaiden turvallisuudesta huolehtiminen poikkeuksellisissa tilanteissa	16,5	26,0	4,8	2,0	48,8	100	42,5

Miehet ja naiset olivat arvioinneissaan hyvin yhteneväisiä. Ainoastaan väestönsuojelua miehet arvoivat positiivisemmin kuin naiset (miehet 46 % / naiset 39 %). Miehillä on todennäköisesti armeijan kautta paremmin tuntumaa aiheeseen, sillä myös ”ei osaa sanoa” -vastausten osuus oli tässä asiassa miehillä pienempi kuin naisilla.

Helsingin vieraskieliset arvioivat pelastuslaitoksen toimintaa negatiivisemmin kuin kantaväestö. Osin tämä johtuu siitä, että vieraskielisten oli kantaväestöäkin vaikeampi arvioida kysytyissä asioissa onnistumista.

Muutamaa kysyttyä asiaa voidaan karkealla tasolla verrata vuoden 2015 kyselyn tuloksiin. Havaitaan, että mitä konkreettisempi kysymys on, sitä paremmin siihen osataan ottaa kantaa. Tämä selittää osin myös vuoden 2018 paremmat arvoinnit (taulukko 42).

Taulukko 42. Pelastuslaitoksen toiminnan arviointia 2018 (N=3 916) ja 2015 (N=3 971), kaikki 15–74-vuotiaat vastaajat, %

	Onnistuminen tehtävässä, %					Hyvin ja melko hyvin
	Hyvin	Melko hyvin	Melko huonosti	Huonosti	Ei osaa sanoa	
2018						
Onnettomuusriskien vähentäminen valvonnan ja palotarkastustoiminnan avulla	16,8	34,8	3,9	1,1	42,0	52
2015						
Onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen (esim. palotarkastus, turvallisuusviestintä)	17,7	31,5	4,6	0,7	44,3	49
2018						
Ihmisten pelastaminen tulipalo- ja onnettomuus-tilanteissa	43,1	26,2	1,1	0,5	27,2	69
2015						
Pelastustoiminta erilaisissa onnettomuuksissa (esim. tulipalot, liikenneonnettomuudet)	31,8	27,6	0,8	0,2	38,3	59
2018						
Ensihoitopalvelu (ensihoido tapahtumapaikalla ja ambulanssikuljetus)	43,1	27,5	1,3	0,7	25,6	71
2015						
Ensihoito	33,1	25,5	1,8	0,5	37,7	59

6 Tutkimuksen toteutus

6.1 Näin tutkittiin

Helsingissä on tehty asukkaille suunnattuja turvallisuuskyselyjä kolmen vuoden välein vuodesta 2003 lähtien (2003, 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018). Kyselyt on toteutettu eri vuosina mahdollisimman samalla tavalla satunnaisotantaan perustuvina väestökyselyinä.

Uuden tutkimuksen suunnittelu aloitettiin alkuvuodesta 2018. Suunnitteluun osallistuivat kaupunginkanslian kaupunkitutkimus- ja tilastot yksikkö ja turvallisuus- ja valmiusyksikkö sekä kaupungin pelastuslaitos ja Helsingin poliisilaitos. Näissä tapaamisissa nousi esiin tutkimuksen kohderyhmän laajentaminen viidellä vuodella 18–74-vuotiaista 79-vuotiaisiin. Myös lomaketta kehitettiin etenkin pelastuslaitoksen kysymysten osalta.

Vuoden 2018 kyselyn uusia avauksia ovat: huolestuneisuus ääriilikkeistä ja vale uutisista, yleisötapahutumien turvallisuus ja liikenteessä sattuneet tapaturmat. Myös naapurikontakteja kysyttiin aiempaa monipuolisemmin.

Kyselylomakkeen loppuun oli varattu tila kertoa kyselyn aihepiiriin liittyvistä asioista. Tätä tilaisuutta käytti hyväkseen 944 vastaajaa eli joka neljäs (23 prosenttia). Kommenteissa oli 1 470 asiaa tai teemaa eli 1,6 per kirjoittaja. Itse tutkimusta ja kyselylomaketta koskevia kommentteja oli 194 lomakkeessa. Näistä yli puolessa (110) kiiteltiin kyselyä ja sen tärkeyttä. Muutamissa vastauksissa kritiikkiä tuli vastaajille lähetetystä ”vääränkielisestä” lomakkeesta, nettivastaamisen toimimattomuudesta, joistakin vaikeista kysymyksistä (kysymys 18) ja lomakkeen lähettämisestä poliisiin kuoresa. Tämä on jatkossa helppo korjata siten, että lisätään kuoreen merkintä ”Sisältää kyselylomakkeen”.

Vuosien 2015 ja 2018 kyselylomakkeet ovat saman mittaisia eli osa vanhoista kysymyksistä poistettiin uusien tieltä. Vuoden 2015 kyselyn aineistossa on 205 muuttujaa, kun niitä uusimmassa on 194.

Tallennettu aineisto saatiin käyttöön maanantaina 17.12.2018. Koska otanta tehtiin siten, että kaikista peruspiireistä valittiin yhtä monta vastaajaa, ei aineisto sellaisenaan ole perusjoukon suhteen edustava. Tämän vuoksi aineistoon laskettiin painokertoimet osittamalla se jälkikäteen peruspiirin, kahden ikäluokan (15–44- ja 45–79-vuotiaat) ja sukupuolen mukaan kahdessa kieliryhmässä (suomen- ja ruotsinkieliset, vieraskieliset). Painokertoimet laski Seppo Laakso Kaupunkitutkimus TA Oy:stä. Painotettu aineisto saatiin käyttöön 16.1.2019.

6.2 Otos ja vastausten palautuminen

Vuoden 2018 turvallisuuskyselyn otos oli 7 818 henkilöä Helsingin 15–79-vuotiaista (N= 525 090). Aikaisempina tutkimusvuosina 2003, 2009, 2012 ja 2015 kohderyhmänä ovat olleet 15–74-vuotiaat. Vuosi 2015 oli ensimmäinen, jolloin tutkimuksen kohderyhmänä olivat muutkin kuin suomen- ja ruotsinkieliset. Vuoden 2018 tutkimuksessa vieraskielisten otosta kasvatettiin aiemmasta 50:stä 70 henkilöön¹⁴.

Vastaajien osoitetiedot saatiin Helsingin kuntarekisteristä. Otos tehtiin syyskuun 21. päivän tilanteesta. Osoitetiedosto lähetettiin Tutkimustie Oy:lle Tampereelle 1.10.2018. Kyselyyn oli mahdollista vastata sekä paperilomakkeella että internetin kautta. Vastauskielinä olivat suomi, ruotsi, venäjä, viro ja englanti.

Helsingin vuoden 2018 turvallisuustutkimuksen kysely toteutettiin syysyllä 2018 loka–joulukuussa seuraavasti:

- Ensimmäinen kyselykierros (4.10.–17.10.)
- Muistutuskortti (18.10.–8.11.)
- Toinen kyselykierros (9.11.–7.12.)

Kyselyn internetsivut suljettiin 7.12.2018. Vuoden 2018 aineistoon lisättiin tieto siitä, miten eri kyselyn vaiheet (ensimmäinen kyselykierros, muistutuskortti, karhukierros) toivat vastauksia. Vastaava tieto voitiin laskea myös vuoden 2015 aineistosta. Kahden tutkimusvuoden perusteella voidaan todeta, että noin puolet vastauksista saadaan ensimmäisen kyselykierroksen kautta (taulukko 43). Muistutuskortti ja karhukierros tuovat toisen puolen vastauksista.

Taulukko 43. Vastaaminen vastaamisajankohdan mukaan vuonna 2015 ja 2018

	Vastauksia:			
	1. kierros	Muistutus-kortti	2. kierros	Yhteensä
2015				
Lukumäärä	1 948	1 178	905	4 031
(%)	48,3	29,2	22,5	100,0
2018				
Lukumäärä	2 138	1 065	952	4 155
(%)	51,5	25,6	22,9	100,0

¹⁴ Kustakin 34 peruspiiristä poimittiin 162 suomen- ja ruotsinkielistä sekä 33 peruspiiristä (ei Östersundom) 70 muun kielistä eli 33 peruspiiristä 232 henkilöä, yhdestä 162 henkilöä (N=7 818).

Tutkimuksen lopullinen vastaajamäärä oli 4 155. Vastauksista palautui paperilomakkeella 74 prosenttia (77 % vuonna 2015) ja internetin kautta 26 prosenttia (23 %).

Tutkimuksen vastausprosentiksi tuli ylipeitto (väärä osoite, osoite muuttunut) ja tuplavastaukset huomioiden 54 (57 % vuonna 2015). Suomen- ja ruotsinkielisen kantaväestön vastausprosentti oli 58 (59 %) ja vieraskielisten 45 (44 %). Kun vuoden 2018 vastaajat rajataan 15–74-vuotiaisiin (N=3 929), vastausprosentiksi tulee 53. Vuoden 2018 tutkimuksen kohde-ryhmän laajennus 75–79-vuotiaisiin lisäsi siten osaltaan vastausmäärää.

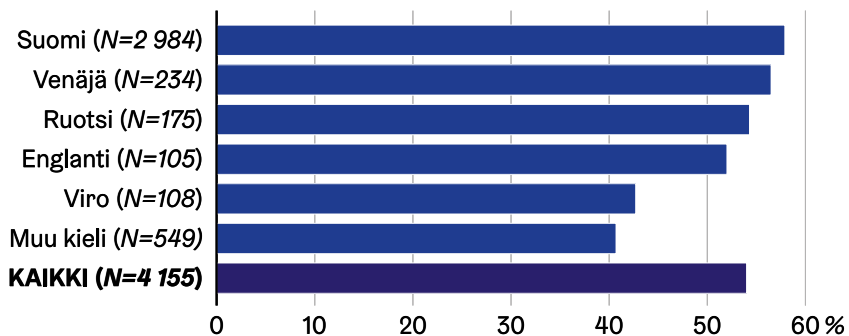
Taulukko 44. Vuoden 2018 tutkimuksen vastaajamäärät ja vastausprosentit eri vastaajaryhmissä

Lukumäärä	Suomen- ja ruotsinkieliset	Vieraskieliset	Yhteensä
Otos	5 508	2 310	7 818
Ylipeitto	34	93	127
Otos miinus ylipeitto	5 474	2 217	7 691
Vastauksia*	3 159	996	4 155
%	57,7	44,9	54,0

*Poislukien tuplavastaukset 9 kpl ja yksi 84-vuotiaan vastaus.

Vironkieliset sekä vastaajaryhmään ”muun kieliset” kuuluvat vastasivat muita passiivisemmin (kuvio 40). Suomen- ja venäjänkielisten vastausprosentit puolestaan olivat kieliryhmien korkeimmat.

Kuvio 40. Vuoden 2018 kyselyyn vastaaminen eri otos-/kieliryhmissä, %

6.3 Aineiston edustavuus

Vuoden 2018 kyselyssä sukupuolta koskevassa kysymyksessä oli myös vastausvaihtoehto ”en halua määritellä”. Tällaisia vastaajia oli 40. Painokertoimia laskettaessa näitä vastauksia ei voitu huomioida. Sama koski asuinpaikaltaan tuntemattomia. Sekä perusjoukossa että painotetussa aineistossa on lievä nuorimpien vastaajien aliedustus (taulukko 45).

Taulukko 45. Perusjoukon ja aineiston ikä- ja sukupuolijakaumat kahdessa vastaajaryhmässä (Helsingin väestörakenne 1.1.2018), %

	Helsingin 15–79-vuotiaat		
	Perusjoukko (N=525 090)	Kaikki vastaajat (N=4 155)	Painotettu aineisto,% (N=4 090)
Ikäryhmä:			
15–24	14	9	11
25–44	41	36	46
45–64	29	33	25
65–79	16	22	18
Sukupuoli*:			
Miehet	48	43	48
Naiset	52	56	52

	Suomen- ja ruotsinkieliset		
	Perusjoukko (N=444 988)	Kaikki vastaajat (N=3 160)	Painotettu aineisto,% (N=3 108)
Ikäryhmä:			
15–24	14	9	12
25–44	39	31	41
45–64	30	34	26
65–79	18	27	21
Sukupuoli*:			
Miehet	47	42	46
Naiset	53	59	54

	Muun kieliset		
	Perusjoukko (N=80 102)	Kaikki vastaajat (N=996)	Painotettu aineisto,% (N=982)
Ikäryhmä:			
15–24	15	10	10
25–44	55	52	60
45–64	25	31	23
65–79	4	7	7
Sukupuoli*:			
Miehet	53	50	52
Naiset	47	49	48

*Vuoden 2018 kyselyssä sukupuolikysymyksessä oli myös vaihtoehto ”En halua määritellä”. Näitä vastaajia oli yhteensä 40 eli yksi prosentti. Siksi aineistossa miesten ja naisten määrä ei ole yhteensä 100 prosenttia. Tämän vuoksi myös aineiston painotettu N on pienempi kuin painottamattomassa aineistossa.

6.4 Vastanneissa eroja vastaamisajankohdan mukaan

Kyselytutkimuksissa joudutaan lähes poikkeuksetta lähestymään otokseen valikoituneita useaan kertaan. Siksi onkin syytä välillä katsoa, miten vastaajat mahdollisesti poikkeavat toisistaan kyselyn eri vaiheissa.

Vuoden 2018 aineistoon lisättiin tieto siitä, miten eri kyselyn vaiheet (ensimmäinen kyselykierros, muistutuskortti, karhukierros) toivat vastauksia. Vastaava tieto voitiin laskea myös vuoden 2015 aineistosta. Kahden tutkimusvuoden perusteella voidaan todeta, että noin puolet vastauksista saadaan ensimmäisen kyselykierroksen kautta (ks. luku 6.2, taulukko 43).

Tutkimusvuosien välillä oli pieniä eroja ”vastaamisnopeudessa”. Uusimpaan kyselyyn vastattiin hieman enemmän heti ensimmäisen lomakkeen saapumisen jälkeen, vuonna 2015 enemmän muistutuskortin saamisen jälkeen.

Suomen- ja ruotsinkieliset vastasivat yleisemmin heti lomakkeen saatuaan, vieraskieliset enemmän vasta ”karhujen” jälkeen (taulukko 46). Sama käyttäytyminen näkyy myös ikäryhmittäisessä tarkastelussa – vanhimmat vastaajat täyttivät tunnollisesti ensimmäisen kierroksen lomakkeen, muut enemmän houkuttelujen jälkeen. Mitä koulutetumpi vastaaja oli, sitä useammin hän vastasi ennen karhukierrosta. Edellä esitetyt ”lainalaisuudet” pätevät myös vuonna 2015.

Taulukko 46. Turvallisuuskyselyyn vastaaminen vastaamisajankohdan mukaan vuonna 2018 eri vastaajaryhmissä, %

	1. kierros	Muistutus-kortti	2. kierros	N
Kaikki	51,5	25,6	22,9	4 155
Mies	50,5	25,8	23,8	1 771
Nainen	52,4	25,3	22,4	2 344
Ei halua määritellä	42,5	40,0	17,5	40
Suomen- ja ruotsinkieliset	55,3	24,1	20,6	3 168
Vieraskieliset	39,1	30,6	30,3	997
Paperilomake	51,8	24,3	23,9	3 073
Vastaus internetin kautta	50,4	29,4	20,2	1 082
Ikäryhmä:				
15–24	41,7	29,8	28,5	369
25–34	44,9	29,2	25,9	730
35–44	42,2	28,3	29,5	760
45–64	52,3	26,0	21,7	1 376
65–79	67,0	18,4	14,7	920
Perusasteen jälkeinen koulutus:				
Ei ole	52,0	19,4	28,6	465
Ammatillinen koulutus	48,8	24,5	26,7	666
Ylioppilastutkinto	42,9	27,9	29,2	480
Opistoaste	58,4	23,5	18,1	574
Ammattikorkeakoulu	51,5	26,4	22,1	565
Korkea-aste	52,9	28,0	19,1	1 362

Voisi olettaa, että mitä enemmän turvallisuuskyselyn aihepiiri itseä koskee, sitä valmiimpia kyselyyn oltaisiin vastaamaan heti ensimmäisellä kyselykierroksella. Näin ei kuitenkaan ollut, sillä asuinalueensa turvalliseksi tai turvattomaksi kokeneiden vastausajankohta ei poikennut tilastollisesti merkittävästi toisistaan (taulukko 47).

Taulukko 47. Turvattomuuden kokeminen ja vastaamisen ”nopeus”

	Vastauksia, painottamaton jakauma, %			
	1. kierros	Muistutus-kortti	2. kierros	N
Kokee asuinalueensa viikonloppuiltoina:				
Turvalliseksi	50,7	26,6	22,7	3 341
Turvattomaksi	54,7	24,7	20,7	503
Ei liiku viikonloppuisin ulkona	58,0	16,4	25,6	219
Kokee asuinalueensa viikonloppuiltoina (painotettu):				
Turvalliseksi	49,2	26,9	24,0	
Turvattomaksi	52,7	29,4	17,8	
Ei liiku viikonloppuisin ulkona	57,9	15,0	27,2	

7 Keskeiset tulokset

Vuoden 2018 turvallisuustutkimus: turvallinen ja rauhallinen kaupunki

Turvalliseksi koettu kaupunki edistää asukkaiden hyvinvointia ja mahdollisuuksia toimia arjessaan. Kaupungin turvallisuudella on vaikutusta ihmisten päivittäisiin liikkumisvalintoihin ja muuttopäätösten kautta myös kaupunkikehitykseen. Tähän julkaisuun on koottu yksiin kansiin viimeisimmän, vuonna 2018 toteutetun Helsingin turvallisuuskyselyn tulokset. Keskiössä ovat asukkaiden kokemukset ja näkemykset kaupunkinsa turvallisuudesta. Tuloksia peilataan myös aiempiin kyselykierroksiin ja pohditaan kehityksen suuntaa.

Pääosan julkaisusta muodostavat Helsingin kaupungin Kvartti-verkko-lehdessä julkaistun artikkelisarjan turvallisuuden eri osa-alueita käsittelevät kokonaisuudet. Raporttia on niiden lisäksi täydennetty muutamilla aiemmin julkaisemattomilla osilla.

Raportissa on käsitelty neljää turvallisuuden osa-aluetta: 1) koettu turvallisuus asuinalueilla ja kaupungin keskustassa, 2) turvallisuutta koskevat huolenaiheet, 3) rikoksen uhriksi joutuminen, onnettomuudet ja tapaturmat sekä 4) poliisin ja pelastuslaitoksen toimintaa koskevat näkemykset. Näiden tarkastelujen tuloksena välittyy kuva Helsingistä asukkailleen turvallisena ja rauhallisena kaupunkina.

Helsingiläiset kokevat kaupunkinsa ja asuinalueensa entistäkin turvallisemmaksi

Vuonna 2018 helsinkiläiset kokivat oman asuinalueensa, kaupungin keskustan ja joukkoliikenteen turvallisemmiksi kuin koskaan aiemmin. Taloudellinen ja yhteiskunnallinen tilanne oli tutkimusvuonna vakaa ja ajankohtaan osui monia positiivisia uutisia esimerkiksi työllisyyden kasvusta ja palkkojen noususta. Vuoteen ei ajoittunut suuria yhteiskunnallisia heilauksia puoleen tai toiseen.

Turvallisuuskokemuksissa on kuitenkin edelleen eroja vastaajaryhmien välillä. Naisista joka kolmas piti kaupungin keskustaa turvattomana. Miehistä näin ajatteli huomattavasti harvempi. Miehet pitivät myös asuinalueitaan täysin turvallisena kaksi kertaa useammin kuin naiset. Myönteistä kehitystä on se, että naistenkin turvattomuuskokemukset ovat jonkin verran vähentyneet edellisistä tutkimuserroista. Vieraskieliset eivät kokeneet Helsinkiä ja asuinalueitaan aivan yhtä turvallisiksi kuin suomen- ja ruotsinkieliset. Myös iän karttuminen lisäsi turvattomuuden tunnetta.

Vaikka joukkoliikenteen arvioitiin olevan aiempaa turvallisempi liikkumis-
muoto, edelleen joka neljäs helsinkiläinen piti metroa ja paikallisjunaa ilta-
aikaan turvattomana. Joka kymmenes koki turvattomuutta asemien, pysäkö-
kien ja lähimmän ostoskeskuksen seuduilla. Naiset ja iäkkäämmät helsin-
kiläiset kokivat tässäkin kysymyksessä olonsa miehiä turvattommaksi.
Eniten turvattomuutta koettiin liikennelinjojen päissä sijaitsevilla asuinalue-
illa. Paikallisten ostoskeskusten läheisyydessä turvattomuuskokemuksia
selitti huolestuneisuus alkoholin nauttimisesta julkisilla paikoilla.

Keskusta näyttöytyi omaa asuinalueutta arvaamattomampana paikkana.
Joka neljättä pelotti liikkua viikonloppuiltaisin yksin keskustassa. Omalla
asuinalueella pelko oli harvinaisempaa.

Helsinkiläiset ovat pääosin tyytyväisiä omaan asuinalueeseensa. Asuin-
alueiden väliset erot asukastyytyväisyydessä ovat jonkin verran pienenty-
neet aiemmista vuosista. Turvattomuuskokemusten yleisyys on yhteydes-
sä alueella viihtymiseen. Myönteisenä kehityksenä voidaan pitää sitä, että
turvattomuuskokemusten alueelliset erot ovat pienentyneet aiemmista
kyselyistä. Eri asuinalueiden välille muodostuneet erot ovat kuitenkin jää-
neet melko pysyviksi. Vuodesta toiseen samat alueet näyttöytyvät asuk-
kailleen turvallisimpina.

Asuinalueilla koetun turvattomuuden alueellisen vaihtelun ymmärtämi-
seksi asuinalueita tarkasteltiin tutkimuksessa aiempaa laajemmin myös
naapurisuhteiden ja häiriötilanteisiin puuttumisen näkökulmasta. Puut-
tuminen oli jonkin verran yleisempää alueilla, joilla turvattomuutta koeti-
tiin vähiten. Erot näyttävät kuitenkin selittyvän alueiden asukasrakenteen
välisillä eroilla. Naapuriensa kanssa enemmän tekemisissä olevat kokivat
oman asuinalueensa turvallisemmaksi kuin muut vastaajat.

Globaalit ja kaupunginlaajuiset ilmiöt huolestuttavat kaupunkilaisia eniten – omalla asuinalueella ihmisten syrjäytyminen ja ilkivalta

Ilmastonmuutos huolestutti vuoden 2018 kyselyssä. Ilmastohuolet olivat li-
sääntyneet huomattavasti edellisestä tutkimuskierroksesta. Yhtenä huos-
lestuneisuutta lisäävänä tekijänä on mahdollisesti juuri kyselyajankohta-
na ilmestynyt hallitusten välinen ilmastopaneeli IPCC:n erikoisraportti, jos-
ta uutisoitiin laajalti. Myös vuoden 2019 eduskuntavaaleissa ilmaston tila
nousi vahvasti keskusteluun jo vuoden 2018 loppupuolella. Vuonna 2020
vallinnutta huolestuneisuutta koko maailmaa koskettavasta pandemiasta
ei osattu ennakoita kyselyajankohtana.

Yli puolta vastaajista huolestutti myös lasten ja nuorten tulevaisuus sekä
tuloerojen kasvu. Terrorismista ja sodista oltiin sen sijaan aiempaa vähem-
män huolissaan. Kaupunkilaisia ei myöskään huolestuttanut rahojen riittä-
vyys tai työttömyys yhtä paljon kuin edellisessä kyselyssä.

lökkäämpien vastaajien huolenaiheet erosivat jonkin verran nuoremmissa. Iäkkäät olivat muita huolestuneempia sotilaallisista konflikteista, mutta vähemmän huolissaan toimeentulostaan ja työttömyydestä. Suomen ja ruotsinkielisiin verrattuna vieraskielisten helsinkiläisten huolenaiheissa korostuivat sodat ja terrorismi sekä oman toimeentulon epävarmuus.

Useampaa kuin joka kolmatta helsinkiläistä huolestutti omalla asuinalueella ihmisten syrjäytyminen, paikkojen rikkominen ja töhryt, viheralueiden väheneminen sekä työttömyys. Mainituista ainoastaan ilkivalta huolestutti vuonna 2018 aiempaa enemmän. Pääsääntöisesti huolestuneisuus vähenyi kyselykierrosten välillä.

Päihde- ja mielenterveyspalveluiden, poliisin näkyvyyden ja asemien varhainn lisäämisen sekä valaistuksen parantamisen uskotaan parantavan turvallisuutta. Naiset kokivat miehiä useammin, että kysytyt toimenpiteet edistävät turvallisuutta kaupungissa. Myös iäkkäät näkivät toimenpiteet hyödyllisinä nuoria useammin. Turvattomimmiksi koetuilla asuinalueilla vastaajat korostivat muita enemmän valvonnan tärkeyttä.

Helsinkiläiset hieman aiempaa harvemmin rikosten uhreina

Omaisuusrikokset harvinaistuivat edellisestä tutkimuskierroksesta. Yleisimmin helsinkiläiset joutuvat edellisten vuosien tapaan pyörävarkauksien uhriksi. Vastaajista 20 prosentilta joko heiltä itseltään tai joltakin perheenjäseneltä oli varastettu polkupyörä edellisten 12 kuukauden aikana. Auton vahingoittamistapaukset olivat yhtä yleisiä kuin pyörävarkaudet. Asuntomurrot sen sijaan olivat Helsingissä edelleen harvinaisia, sillä vain noin kaksi prosenttia vastaajista raportoi asuntomurron kohteeksi joutumisesta.

Vuonna 2018 kysyttiin ensimmäistä kertaa identiteettivarkauden kohteeksi joutumisesta. Kyselyssä identiteettivarkauksia raportoitiin huomattavasti enemmän kuin mitä poliisin järjestelmiin on kirjattu. Näyttää siltä, että tämän tyyppiset rikokset jätetään usein ilmoittamatta.

Eniten väkivaltaista käyttäytymistä nähdään Helsingin keskustassa. Muualla kaupungissa ja omalla asuinalueella väkivallan näkeminen on harvinaisempaa. Joka kolmas oli nähnyt huumeiden käyttöä omalla asuinalueellaan. Väkivaltaa ja huumeisiin liittyviä ongelmia kohdattiin usein samoilla alueilla.

Väkivalta- ja uhkailukokemukset olivat vähentyneet jonkin verran vuodesta 2015. Vaikka sukupuolten välinen ero väkivallan uhriksi joutumisen yleisyydessä on hieman kaventunut, väkivallan muodot ovat sukupuolitunteita. Naiset kokevat lähisuhdeväkivaltaa miehiä useammin. Miehet puolestaan joutuvat uhkailun tai väkivallan kohteeksi julkisilla paikoilla. Erityisesti nuoret naiset ilmoittivat kokeneensa seksuaalista häirintää, loukkaavaa nimittelyä ja ahdistelua miehiä enemmän. Vastaajilla, jotka olivat vastanneet sukupuolta kysyttäessä ”en halua määritellä”, oli muita selvästi useammin väkivaltakokemuksia.

Rikokset ja onnettomuudet huolettavat aiempaa vähemmän

Viranomaisten rekistereihin kirjautuvat vain vakavimmat tapaturmat ja onnettomuudet, joten vuoden 2018 kyselyssä selvitettiin aiempaa tarkemmin pienempien haavereiden yleisyyttä. Selvästi yleisin kyselyssä raportoitu tapaturma oli liukastuminen talvikelillä. Seuraavaksi useimmin mainittiin kotona ja liikuntaharrastuksissa sattuneet tapaturmat. Näistä aiheutui liukastumisia useammin vammoja. Liikuntatapaturmia sattuu etenkin nuorille miehille ja kotitapaturmia naisille. Liikenneonnettomuudet olivat harvinaisia kyselyä edeltäneen vuoden aikana.

Huolestuneisuus rikoksista ja onnettomuuksista on vähentynyt vuosi vuodelta. Viimeisimmällä kierroksella helsinkiläisiä huolestutti eniten liikenneonnettomuuden tai varkauden uhriksi joutuminen. Seuraavaksi eniten huolestutti väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi joutuminen. Kotitapaturmat huolettivat niiden yleisyydestä huolimatta vain vähän.

Naisten huolestuneisuus seksuaalirikoksen uhriksi joutumisesta on vähentynyt jokaisella tutkimuskerralla lukuun ottamatta vuotta 2015. Äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvat naiset olivat enemmän huolissaan seksuaalirikoksista kuin suomen- tai ruotsinkieliset naiset.

Helsinkiläiset luottavat poliisiin ja pelastuslaitoksen toimintaan

Luottamus poliisiin on kasvanut kaikilla tutkimuskerroilla, ja poliisin toimintaan luotetaan laajasti kaikissa vastaajaryhmissä. Poliisin tärkeimpinä palveluina pidetään hätätilanteessa partion nopeaa saapumista ja rikostutkintaa. Myös poliisipartioiden näkyvyys katukuvassa on kaupunkilaisille tärkeää ja sitä toivottaisiin edelleen lisättäväksi. Poliisiin kanssa asioitiin eniten lupa- ja liikennevalvontaan liittyvissä asioissa. Valtaosa poliisin kanssa asioineista oli tyytyväinen saamaansa palveluun. Myös pelastuslaitoksen toimintaan oltiin tyytyväisiä. Yleisin kosketus pelastuslaitoksen palveluihin oli hätäkeskukseen soittaminen.

Kaupungin turvallisuus on kehittynyt hyvään suuntaan

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että parinkymmenen vuoden aikana lähes kaikissa kysytyissä asioissa kaupungin turvallisuuden koetaan järjestelmällisesti parantuneen – pieniä notkahduksia lukuun ottamatta. Yksittäisinä vuosina joissakin kysymyksissä raportoitu turvallisuuden heikentyminen on palautunut seuraavassa kyselyssä aiemmalle tai aiempaa paremmaksi arvioidulle tasolle. Edelleen on kuitenkin tilanteita, joissa osa asukkaista kokee olonsa turvattomaksi. Kaupungin turvallisuutta edistäviin toimenpiteisiin on siksi jatkossakin kiinnitettävä huomiota.

Sammandrag

Trygghetsundersökning i Helsingfors 2018: trygg och lugn stad

Om en stad upplevs som trygg är det ett plus för invånarnas välbefinnande och deras möjligheter i vardagen. Tryggheten i staden inverkar på hur folk rör sig i staden och på hur de flyttar, och det i sin tur på hela stadens utveckling. Helsingfors trygghetsundersökning utreder invånarnas erfarenheter och synpunkter på stadens trygghet och utvecklingen av invånarnas trygghet och säkerhet. Undersökningen genomförs i samarbete med Helsingfors polisavdelning vart tredje år. Resultaten av trygghetsundersökningen 2018 rapporteras i denna publikation.

Fyra olika sidor av tryggheten behandlas i rapporten: 1) upplevd trygghet i dels det egna bostadsområdet, dels stadskärnan, 2) orosmoment kring tryggheten, 3) att råka ut för brottslighet, olyckor och olycksfall, samt 4) åsikter om polisens och räddningsmyndigheternas verksamhet. Den bild dessa analyser ger av Helsingfors är en trygg och lugn stad för invånarna.

Helsingforsborna upplever mer än tidigare att deras stad och bostadsområde är tryggt

År 2018 upplevde helsingforsborna mer än någonsin tidigare att deras eget bostadsområde, stadskärnan och kollektivtrafiken var trygga. Det året var det ekonomiska läget och samhällssituationen stabila, och det kom många goda nyheter om till exempel stigande sysselsättningsgrad och höjda löner. Inga större samhälleliga svängningar åt något som helst håll förekom.

Men enkätsvaren varierade fortfarande enligt svarargrupp. Var tredje kvinna tyckte stadskärnan var otrygg, betydligt färre av männen. En dubbel så stor andel män som kvinnor tyckte deras eget bostadsområde var helt tryggt. En positiv trend är att även kvinnornas upplevelser av otrygghet har minskat något jämfört med tidigare enkätundersökningar. De som hade ett främmande modersmål tyckte inte i fullt samma mån som de finsk- eller svenskspråkiga att Helsingfors och deras bostadsområde var trygga. Även stigande ålder ökade otrygghetskänslorna.

Trots att kollektivtrafiken upplevdes tryggare än tidigare var det fortfarande en fjärdedel av helsingforsborna som tyckte metron och lokaltågen var otrygga under kvällstid. Var tionde upplevde otrygghet vid stationer och haltpunkter och vid det närmaste köpcentrumet. Även i det avseendet var det kvinnorna och de äldre som kände sig mera otrygga än männen. Mest otrygghet upplevdes det i bostadsområdena vid kollektivtrafikens ändpunkter.

ter. I närheten av de lokala köpcentren anknöt otrygghetsupplevelserna till alkoholförtäring på allmän plats.

Helsingfors stadskärna framstod otryggare än de egna bostadsområdena. Var fjärde var ängslig då de rörde sig i stadskärnan på veckoslutskvällar. I det egna bostadsområdet var ängslan mindre vanlig.

Helsingforsborna är i huvudsak nöjda med sitt eget bostadsområde. Skillnaderna i invånarnöjdhet bostadsområden emellan har minskat något sedan tidigare. Den upplevda otryggheten har samband med hur folk trivs i området. Som en glädjande trend kan ses att de lokala skillnaderna i upplevd otrygghet har minskat sedan tidigare enkäter. Men de skillnader som finns områden emellan har hållits ganska oförändrade. År efter år är det samma områden som framstår som tryggast för invånarna.

För att förstå den lokala variationen i upplevd otrygghet tog denna enkät runda mera fasta även på grannrelationer och ingripanden i störningar. Ingripanden var något vanligare i de områden där man minst upplevde otrygghet. De som hade mera samröre med sina grannar upplevde mera än andra svarare att deras bostadsområde var tryggt. Men skillnaderna ser dock ut att mest förklaras av lokala skillnader i invånarstruktur.

Klimatförändring största orosmoln för invånarna

Vid enkätundan 2018 oroade man sig för klimatförändringen i klart större utsträckning än vid föregående runda. En faktor som ökade oron kan ha varit en stort uppmärksammas specialrapport från klimatpanelen IPCC (mellan länders regeringar), som utkom i samma tider som enkäten. Även inför riksdagsvalet 2019 blev klimatläget ett stort debattämne redan mot slutet av år 2018. Då var det ännu ingen som kunde förutse den oro och ängslan som coronapandemin skulle komma att innebära år 2020.

Över hälften av svararna oroade sig också för barnens och de ungas framtid och för de växande inkomstskillnaderna. Mindre orolig än tidigare var man däremot för terrorism och krig. Inte heller var man lika orolig som vid föregående runda för att bli arbetslös och hur pengarna skulle räcka till.

De äldre svararna oroade sig för lite andra saker än de yngre. De äldre var oroligare än de andra för militära konflikter, men mindre ängsliga för sin utkomst och för att bli arbetslösa. Jämfört med de finsk- eller svenskspråkiga var de i Helsingfors som hade främmande modersmål mera oroliga för krig och terrorism och för den egna utkomsten.

Mer än var tredje invånare i Helsingfors oroade sig för att en del människor i det egna bostadsområdet marginaliserades, att det vandaliserades, att grönområdena minskade, och att folk blev arbetslösa. Av dessa orosmoment var det bara skadegörelsen man oroade sig för mera år 2018. Huvudsakligen hade oron minskat mellan enkätundorna.

Det som man tror kommer att förbättra tryggheten är ökad missbrukar- och mentalvårdsservice, synligare polis närvaro, samt mera övervak-

ning och belysning vid stationer. Kvinnorna upplevde i högre grad än männen att dessa åtgärder skulle främja tryggheten i staden. Likaså tyckte de äldre mera än de yngre att åtgärderna var nyttiga. I de områden som upplevts otryggast betonade invånarna mera än i andra områden hur viktigt det var med övervakning.

Lite ovanligare att falla offer för brott

Egendomsbrotten hade blivit lite ovanligare sedan senaste enkättrunda. Precis som tidigare år var det cykelstölderna som helsingforsborna mest råkade ut för. Under de senaste 12 månaderna hade 20 procent av svararna – eller en medlem av deras familj – blivit av med sin cykel. Skadegörelse mot bilar var lika vanligt som cykelstölderna. Däremot var inbrott i bostäder fortfarande ovanliga i Helsingfors: bara kring två procent av svararna rapporterade att de blivit föremål för inbrott i bostaden.

År 2018 ställdes för första gången en fråga om stöld av identitet. Vid enkäten rapporterades betydligt mer identitetsskulder än vad polisens register skulle ge anledning att vänta. Tydligt är det så att brott av detta slag ofta blir orapporterade.

Mest våldsamt beteende ser man i Helsingfors stadskärna. Annanstans i stan och i det egna bostadsområdet är det ovanligare att bli vittne till våld. Var tredje svarare hade sett knark användas i det egna bostadsområdet. Våld och knarkrelaterade problem mötte man ofta i samma områden.

Upplevelserna av våld och hot hade minskat något sedan år 2015. Trots att skillnaden mellan könen i att falla offer för våld har minskat något är de olika formerna av våld könsbetingade. Kvinnorna upplever oftare än män våld i sina närrelationer. Männen i sin tur råkar ut för hot eller våld på offentliga ställen. I synnerhet unga kvinnor rapporterade i högre grad än männen att de råkat ut för sexuella trakasserier, tillmälen och ofredande. Av de svarare som inte velat uppge sitt kön hade en klart större andel än av de andra haft våldsupplevelser.

Brott och olyckor oroar mindre än tidigare

I myndigheternas register införs bara de allvarligaste olyckorna och olycksfallen, så vid enkäten 2018 klarlades noggrannare än tidigare hur vanligt det var med smärre olyckor. Det klart vanligaste tillbud som rapporterades vid enkäten var halkning om vintern. Näst mest nämndes olycksfall hemma eller vid idrott och motion. De ledde oftare än halkningarna till personskador. Olycksfall vid idrott och motion händer i synnerhet unga män, och olyckor i hemmet främst kvinnor. Trafikolyckor hade varit ovanliga under de 12 månaderna strax före enkäten.

Oron för brott och olyckor har minskat år efter år. Vid senaste enkättrunda oroad sig helsingforsborna mest för att råka ut för en trafikolycka eller

stöld. Näst mest oroade man sig för att falla offer för våld eller hot om våld. Trots att olyckor i hemmen var vanliga oroade man sig inte mycket för dem.

Oron bland kvinnor för att råka ut för sexualbrott har minskat för varje enkättruna, med undantag av 2015. Oro för sexualbrott var vanligare bland de kvinnor som hade annat modersmål än finska eller svenska.

Helsingforsborna litar på polisen och räddningsmyndigheterna

Förtroendet för polisen har ökat för varje enkättrunda och är utbrett i samtliga svarargrupper. Som viktigast bland polisens tjänster upplever man snabb uttryckning vid nödsituationer samt utredning av brott. Också det att polispatruller syns i gatubilden är viktigt för invånarna, som också önskade mera sådant. Mest att göra med polisen hade man i ärenden som gällde tillstånd och trafikövervakning. Största delen av dem som haft med polisen att göra var nöjda med den service de fått. Även med räddningsväsendets verksamhet var man nöjd. Vanligaste kontaktformen var att man ringde till nödcentralen.

Tryggheten i stan har utvecklats åt ett bra håll

Enkättrönen visar att tryggheten i staden på tjugo år systematiskt – sånär som under några smärre svackor – blivit bättre på nästan alla de punkter Trygghetsenkäten tar upp. Om någonting försämrats i den rapporterade tryggheten vid en enkättrunda har läget återgått till sin tidigare nivå – eller ännu högre – vid följande. Men det förekommer ännu situationer där en del av invånarna känner sig otrygga. Därför gäller det även framöver att fokusera på åtgärder som främjar tryggheten i Helsingfors.

Trygghetsundersökningarna i Helsingfors

Vid enkättrundan 2018 uppgick urvalet i Helsingfors till 7 818 personer i åldern 15–79 år (N=525 090) Vid de tidigare rundorna (2003, 2009, 2012 och 2015) hade målgruppen varit 15–74-åringarna. 2015 var första året då även andra än finsk- eller svenskspråkiga fanns med i urvalet. Därvid utökades språkurvalet med engelska, estniska och ryska. Vid enkäten 2018 utökades urvalet av personer med främmande modersmål från tidigare 1 650 till 2 310. Svarsprocenten år 2018 blev, då överlappning och dubbelsvar beaktats, 54 (att jämföra med 57 % år 2015). Sammanlagt 4 155 personer besvarade enkäten. Bland den finsk- eller svenskspråkiga ursprungsbefolkningen var svarsprocenten 58 (59 %), och bland dem med utländskt modersmål 45 (44 %).

Summary

Helsinki Safety Survey 2018: a safe and peaceful city

A city perceived as safe is to the benefit of its residents' wellbeing and their autonomy in everyday life. Safety influences people's mobility and their neighbourhood choices, and this, in turn, influences the city's development overall. The Helsinki Safety Survey examines the experiences and views of the residents regarding the safety of the city and the development of the safety and security. The survey is implemented in cooperation with the Helsinki Police Department every three years. The findings of the Safety Survey 2018 are reported in this publication.

Four different aspects of safety are analysed in the report, namely 1) perceived safety in the neighbourhoods and in the city centre, 2) safety-related concerns, 3) falling victim of crime and suffering accidents, and 4) opinions about the work of the police and rescue authorities. The overall picture of Helsinki conveyed by these analyses is that of a safe and peaceful city for its residents.

The city is safer than before

In 2018, Helsinki residents felt safer in their neighbourhood, in the city centre and on public transport than at any previous survey round. That year, the economic and social situation was stable, and many good news ran that, for example, employment rates and wage levels were rising. No social fluctuations of any importance occurred.

However, responses still varied by respondent group. One in three women, but clearly fewer men, thought Helsinki's city centre was unsafe. Men twice more often than women felt that their own neighbourhood was totally safe. A positive trend is that women's sense of insecurity had decreased somewhat compared with earlier survey rounds. Those who had a foreign native language did not feel, to the same extent as Finnish or Swedish native speakers, that Helsinki or their own neighbourhood were safe. Ageing, too, tended to increase feelings of insecurity.

Although people tended to feel safer than earlier on public transport, one-quarter of Helsinki residents still felt the metro and the local rail links were unsafe in the evenings. One in ten experienced insecurity at stops and stations, and at the local shopping centre. In this respect, too, women and elderly people felt more insecure than did men. Feelings of insecurity were most common in neighbourhoods near public transport end

stops. In the vicinity of shopping centres, security concerns were typically caused by drinking in public.

The city centre was perceived as more unpredictable to respondents than were their own neighbourhoods. Every fourth experienced anxiety in the city centre in weekend evenings, but in their own neighbourhoods, people felt less uneasy.

For the most part, Helsinki residents are satisfied with their own neighbourhoods. Local differences in resident satisfaction had decreased somewhat since the last survey round. There is a connection between people's feelings of insecurity and how they like living in the area. An encouraging trend is that local differences in perceived safety have decreased since earlier surveys. However, the differences that do exist between neighbourhoods have stayed rather unchanged. Year after year, the same neighbourhoods appear as the safest to their residents.

To understand the local variation in perceived safety, this survey round took a stronger focus on neighbour relations and intervention in problematic situations. Neighbour intervention was somewhat more common in neighbourhoods where people felt least insecure. Those who had more interaction with their neighbours more commonly than others felt their neighbourhood was safe. However, these differences seem to be best explained by differences in population structure.

Biggest concern: climate change

At the 2018 survey round, respondents worried more about climate change than at the previous round. A factor increasing people's worries may have been a widely-noticed special report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), published just before the survey. In the run-up to the 2019 parliamentary election, climate change began to emerge as a major topic of public debate already towards the end of 2018. At that time, no one could foresee the anxieties brought about by the corona pandemic.

More than half of the respondents also had worries about the future of younger generations and about growing income inequality. On the other hand, they were less concerned about terrorism and wars. Nor were people as worried as before about losing their jobs or how to make ends meet.

Older respondents worried about slightly different things than did younger ones. The older were more worried about military conflicts, but less concerned about their livelihood or possibly losing their jobs. Compared with those with either Finnish or Swedish as their native language, those with a foreign native language worried more about war and terrorism and about their livelihood.

In their own neighbourhood, more than every third respondent worried about social exclusion, vandalism, loss of green space and the increase in unemployment. In general, people worried less about safety. In 2018, only vandalism was more of a concern than before.

Measures that respondents believed would improve safety include upgraded substance abuse and mental health services, more visible police presence, and more surveillance and lighting at stops and stations. Women more than men felt such measures promote safety in the city. Similarly, older people thought more often than younger people that such measures are effective. In those neighbourhoods perceived as the most unsafe, residents place more emphasis on the importance of increased vigilance.

Slightly less common to fall victim of crime

Property crimes had become slightly less common since the previous survey round. As earlier, bicycle thefts were the most usual thefts suffered by Helsinki residents. During the 12 months immediately before the survey, 20 per cent of respondents – or a member of their family – had had their bike stolen. Car vandalism was as common as bicycle thefts, but in return, home burglaries were still unusual in Helsinki: only two per cent of respondents reported they had been burgled.

In 2018, the survey questions included, for the first time, one on identity theft. Clearly more identity thefts were reported in the survey than police records would have given reason to expect. It would seem this kind of crime often remains unreported.

Violent behaviour is witnessed most often in the city centre. Elsewhere in town and in people's own neighbourhood, this was less common. Every third respondent had seen drugs being used in their own neighbourhood. Violence and drug-related problems were often witnessed in the same areas.

Observed violence and threats had decreased somewhat since 2015. Although the difference between genders in becoming victims of violence has decreased somewhat, various forms of violence are gender-related. Women more often than men experience violence in their close relationships. Men, in turn, encounter threats and violence in public places. Young women, especially, more than men reported exposure to sexual intimidation, name-calling and harassment. Of those respondents not willing to specify their gender, a clearly larger proportion than of others had had experiences of violence.

Crime and accidents less of a worry than earlier

The registers of the authorities only include the most serious accidents, and therefore the 2018 survey looked closely at smaller accidents. Clearly the most frequently reported incidents were slip and fall accidents in winter, followed by accidents at home or when doing sports or exercise. Of these categories, the latter more often led to personal injuries. Sports accidents typically happen to young men, and accidents at home to women. Traffic accidents had been unusual during the 12 months immediately before the survey.

Anxiety about crime and accidents has decreased year by year. At the most recent survey round, Helsinki residents worried most about traffic accidents and thefts, and second most about falling victim of violence or threats of violence. Although accidents at home were common, respondents did not seem to worry too much about them.

Women's fear of sexual offences has decreased at each survey round, except in 2015. Fears of sexual offences were more common among those women who had a foreign native language.

People in Helsinki trust the police and rescue authorities

Public trust in police has grown at each survey round and is widespread in all respondent groups. The most important functions of police are felt to be fast arrival at emergencies, and the investigation of offences. The visibility of police patrols in the streets is also important to residents who, in fact, wished for more police vigilance. Residents most typically had business with police in matters of permit applications and traffic monitoring. The majority of those who had consulted police were satisfied with the service they had received. The rescue authorities, too, received widespread approval, and the most frequent form of contact was calling the emergency response centre.

Safety in Helsinki on a good path

The findings of the Helsinki Safety Survey show that safety in the city has improved systematically over the last twenty years – except during minor troughs – in almost every respect addressed by the survey. Perceived safety in the neighbourhoods varies slightly from year to year. Nevertheless, perceived safety in Helsinki overall has improved. However, there still are situations where some residents feel unsafe. Therefore, there is a good reason to focus on future measures to promote safety in Helsinki.

Helsinki Safety Surveys

At the 2018 survey round, the random sample in Helsinki was 7,818 people aged 15–79 (N=525,090). At earlier rounds (2003, 2009, 2012 and 2015), the target group had been the 15–74 year olds. 2015 was the first year when the survey also targeted residents with a foreign native language, that is, other than Finnish or Swedish. Thereby English, Estonian and Russian were added to the survey languages. In 2018, the sample of people with a foreign native language was enlarged from the earlier 1,650 to 2,310. The response rate in 2018 was 54 per cent (57% in 2015). A total of 4,155 respondents answered the questionnaire. The response rate among the Finnish- or Swedish-speaking population was 58 per cent (59%), and among those with a foreign native language 45 per cent (44%).

Kirjoittajaesittelyt

Teemu Kempainen, VTT, toimii yliopistonlehtorina Geotieteiden ja maantieteen osastolla Helsingin yliopistolla. Tutkimustyössään hän on käsitellyt asumista, hyvinvoinnin eri ulottuvuuksia, muuttoliikettä sekä terveyttä ja terveyspalveluita erityisesti yhteiskuntamaantieteellisistä näkökulmista käsin.

Vesa Keskinen, YM, on Helsingin kaupunginkanslian tutkija. Hän oli myös vuoden 2015 turvallisuustutkimuksen vastuuhenkilö ja yksi Kaikesta huolimatta turvallista -raportin kirjoittajista.

Petronella Lehtelä, VTM, työskentelee asiantuntijana Helsingin kaupunginkansliassa kaupunkiturvallisuuden liittyvissä tehtävissä. Turvallisuustutkimuksen tuloksia hyödynnetään Helsingin turvallisuussuunnittelussa ja paikallisessa, kansallisessa kuin kansainvälisessä turvallisuusyhteistyössä.

Eija Pyyhtiä, FM, työskentelee asiantuntijana Helsingin kaupunginkansliassa kaupunkiturvallisuuden liittyvissä tehtävissä.

Kirjoittajat	Luvut ja kappaleet
Vesa Keskinen	2.1, 2.4, 4.1, 4.4, 5.1, 6
Vesa Keskinen ja Petronella Lehtelä	1, 3.1, 4.2, 5.3, 5.4
Petronella Lehtelä	Liite 1
Vesa Keskinen, Teemu Kempainen & Eija Pyyhtiä	2.3
Eija Pyyhtiä	3.3, 4.3
Vesa Keskinen ja Eija Pyyhtiä	2.2, 3.2, 5.2
Nina Ahola	7

Lähteet

- Haikonen, Kari & Doupi, Persephone & Honkala, Emmi & Nipuli, Suvi & October, Martta & Lounamaa, Anne (2017).** *Suomalaiset tapaturmien uhreina 2017. Kansallisen uhritutkimuksen tuloksia.* Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Työpaperi 45/2017. 39 s. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135809/TY%C3%962017_45_UHRI._WEB.pdf?sequence=1
- Helsingin seudun aluesarjat (2019).** *Tilastotietokanta*, 24.5.2019. <http://www.aluesarjat.fi/>
- Kempainen, Teemu (2016).** Mikä rooli järjestäytyneellä naapurustolla on alueen turvallisuuteen? *Turvallisuus & Riskienhallinta* 2016:3, s. 6–11.
- Kempainen, Teemu (2017).** *Disorder and insecurity in a residential context. A study focusing on Finnish suburban housing estates built in the 1960s and 1970s.* Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot. Tutkimuksia 2017:2. 193 s. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/185903/disorder.pdf?sequence=1>
- Keskinen, Vesa (2019).** Turvallisuustutkimus: Helsingiläisten turvallisuuden tunne on kohentunut. *Kvartti-verkkolehti*, 28.2.2019. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/turvallisuustutkimus-helsingilaisten-turvallisuuden-tunne-kohentunut>
- Keskinen, Vesa & Kainulainen-D'Ambrosio, Katariina (2016).** Luottamus Helsingin poliisiin säilynyt vahvana. *Kvartti-verkkolehti*, 14.3.2016. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/luottamus-helsingin-poliisiin-sailynt-vahvana>
- Keskinen, Vesa & Laihin, Eija (2017).** *Kaikesta huolimatta turvallista. Helsingin turvallisuustutkimus 2015.* Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia 2017:2. 176 s. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/17_04_05_Tutkimuksia_2_Keskinen_Laihin.pdf
- Keskinen, Vesa & Pyyhtiä, Eija (2019).** Turvallisuustutkimus: Oman asuinalueen turvallisuus parantunut, alue-erot kaventuneet. *Kvartti-verkkolehti*, 14.6.2019. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/turvallisuustutkimus-oman-asuinalueen-turvallisuus-parantunut-alue-erot-kaventuneet>
- Kääriäinen, Juha & Danielsson, Petri & Venla Salmi (2016a).** Naiset rikosten tekijöinä ja uhreina. Teoksessa *Rikollisuustilanne 2015.* Rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa. Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Katsauksia 14/2016
- Laihin, Eija & Tuominen, Martti (2013).** *Stadiin kuuluu pieni rosoisuus. Helsingin turvallisuustutkimus 2012.* Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia 2013:4. 70 s. https://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/14_01_07_Tutkimuksia_4_13_Tuominen.pdf
- Lehtinen, Toni (2019).** Tilastokeskus: Joka kolmas nuori nainen on kokenut ahdistelua netissä. *Helsingin Sanomat*, 7.11.2019. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006299962.html>

- Liikennekäyttäytymisen seuranta (2019).** Liikenneturva, 6.6.2019. <https://www.liikenneturva.fi/fi/tutkittua/liikenteen-seurannat>
- Liikenneonnettomuudet (2019).** Helsingin kaupunki, 6.6.2019. <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kartat-ja-liikenne/kadut-ja-liikennesuunnittelu/tutkimus-ja-tilastot/liikenneonnettomuudet/>
- Liikuntatapatuurnat Suomessa (2019).** UKK-instituutti, 6.6.2019. http://www.ukkinstituutti.fi/tietoa_terveysliikunnasta/liikunnan_vaikutukset/liikuntatapatuurnat
- Mäkeläinen, Tarja & Häkkinen, Tarja & Federley, Maija & Poutanen, Olli & Kyttä, Marketta & Staffans, Aija & Välimäki, Suvi & Ratvio, Rami & Kekki, Tuula & Nikkanen, Maija (2019).** *Turvalliseksi koetun lähiympäristön ohjauksen ja suunnittelun nykytila ja suosituksia.* Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:31. 141 s. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161592/31_Lahiymparisto_loppuraportti.pdf
- Pekkarinen, Elina & Sami Myllyniemi (toim.) (2019).** *Vaikutusvaltaa Euroopan laidalla. Nuorisobarometri 2018.* Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusseura, Nuorisotutkimusverkosto, Opetus- ja kulttuuriministeriö. 210 s. https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2019/03/NB_2018_web.pdf
- PolStat (2019).** Poliisin tulostietojärjestelmä.
- Pyyhtiä, Eija (2019).** Kyselytutkimuksella uutta tietoa helsinkiläisten liukastumistapaturmista ja liukusteiden käytöstä. *Tapaturmien ehkäisyverkosto, kotitapaturma.fi.* <http://www.kotitapaturma.fi/kyselytutkimuksella-uutta-tietoa-helsinkilaisten-liukastumistapaturmista-ja-liukusteiden-kaytosta/>
- Pöysti, Leena (2019).** Suunnittelija, Liikenneturva. *Tiedonanto sähköpostitse* 7.6.2019.
- Rikas ja rakas Helsingin luonto. Kysely Helsingin luonnon monimuotoisuudesta 2018.** Yhteenveto kyselyn tuloksista. Karttapohjainen kysely (8.11. - 9.12.2018). Kaupunkiympäristön toimiala, Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus. <https://www.hel.fi/static/ymk/lumo/tulokset-LUMO-asukaskysely-2019.pdf>
- Trygghet i Stockholm 2017 (2017).** Stockholms stad. Socialförvaltningen. Avdelningen för stadsövergripande frågor. <https://www.slideshare.net/Johanwesterholm/trygghet-stockholm2017>
- Tuominen, Martti (2010).** *"...öiseen aikaan ja joskus päivälläkin". Helsingin turvallisuuskysely 2009.* Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuskatsauksia 2010:5. 59 s.
- Tuominen, Martti (2015).** Turvattomuus ja virhepäätelyn ansa. Blogikirjoitus. *Kvartti-verkkolehti* 14.7.2015. <https://www.kvartti.fi/fi/blogit/turvattomuus-ja-virhepaattelyn-ansa>
- Vilkama, Katja & Ahola, Susanna & Vaattovaara, Mari (2016).** Välttelyä vai vetovoimaa? Asuinympäristön vaikutus asuinalueella viihtymiseen ja muuttopäätöksiin pääkaupunkiseudulla. Helsingin kaupungin tietokeskus.

Tutkimuksia 4:2016. 152 s. https://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/16_05_24_Tutkimuksia_4_Vilkama_Ahola_Vaattovaara.pdf

Vuorensyrjä, Matti & Fagerlund, Monica (2018). *Poliisibarometri 2018. Kansalaisten arviot poliisin toiminnasta ja Suomen sisäisen turvallisuuden tilasta.* Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 130. 133 s. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/150940/Polamk_raportteja_130_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Väliniemi-Laurson, Jenni & Rönberg, Oskar (2019). Kaupunki uudistuksen vaikutukset turvallisuuskokemusten paikantumiseen – tapaus Myllypuro. *Kvartti-verkkolehti*, 3.4.2019. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/kaupunkiudistuksen-vaikutukset-turvallisuuskokemusten-paikantumiseen-tapaus-myllypuro>

Liitteet

Liite 1. Poliisin tietoon tullut rikollisuus

Tässä raportissa on käsitelty Helsingin turvallisuutta kyselytutkimuksella saadun tiedon valossa. Osa käsitellyistä turvallisuuden tunnetta heikentävistä tiedoista on sellaista, joka ei tule poliisin tietoon eikä näin päädy myöskään tilastoiduiksi. Kokonaiskuvan muodostamisen kannalta on kuitenkin hyödyllistä tarkastella myös poliisin tietoon tullutta rikollisuutta.

Tilastokeskus ylläpitää rikos- ja pakkokeinotilastoa, joka sisältää tietoa poliisin tietoon tulleiden rikosten määrästä ja laadusta. Rikos- ja pakkokeinotilasto luo yleiskuvan rikollisuuden rakenteen muutoksesta Helsingissä ja muualla Suomessa. Tilastoidun rikollisuuden määrään kuitenkin vaikuttavat muun muassa niin kutsuttu ilmoitusalttius eli halukkuus ilmoittaa rikoksista poliisille ja poliisin oma toiminta kuten valvonnan kohdentaminen. Nämä tekijät on hyvä pitää mielessä johtopäätöksiä tehtäessä.

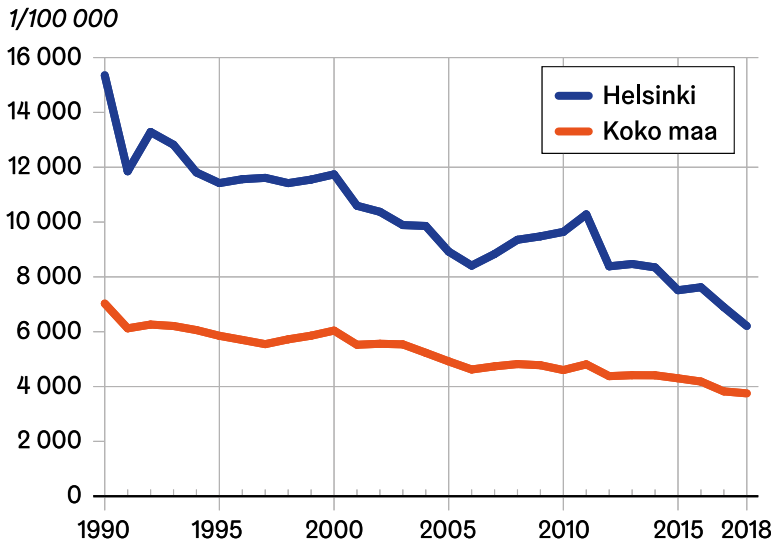
Omaisuusrikokset

Turvallisuuskyselyn tulosten mukaan omaisuusrikosten kohteeksi joutui vuonna 2018 pienempi osuus vastaajista kuin edeltävän vuoden 2015 tutkimuksessa. Samansuuntaisesti myös Tilastokeskuksen rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan omaisuusrikosten määränä on laskussa Helsingissä ja muualla Suomessa. Helsingin osalta huomattava omaisuusrikosten määrän lasku on tapahtunut myös viimeisen kolmen vuoden aikana, kun niiden määrä laski lähes 15 prosenttia vuodesta 2015 vuoteen 2018. Omaisuusrikosten määritelmään sisältyvät niin varkaudet ja ryöstöt kuin vahingonteot, petokset ja maksuvälinepetokset. Suurin osa omaisuusrikoksista on varkausrikoksia. Näiden määrä on rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan Suomessa ja Helsingissä laskenut sitten 1990-luvun alun.

Luvussa 4.2 kerrottiin, että helsinkiläisten kohtaamista omaisuusrikoksista yleisimpiä olivat polkupyörävarkaus ja auton vahingoittaminen, joiden kohteeksi raportoi joutuneensa noin yksi kymmenestä vastaajasta (13–14,5 prosenttia). Yleisestä omaisuusrikosten kohteeksi joutumisen vähentymisestä poiketen näiden molempien rikoslajien osuus on kasvanut hieman edelliseen vuoden 2015 kyselyyn verrattuna. Vuoden 2015 kyselyn loppuraportissa todettiin, että Poliisin mukaan polkupyöriä oli tuolloin kirjattu varastetuksi ennätysmäärä, yli 4 200. Vastaavasti Poliisin tilastojen mukaan vuonna 2018 Helsingissä varastettiin vuonna 3 652 polkupyörää tai polkupyörän osaa. Nämä tilastotiedot eivät ole suoraan keskenään vertailukelpoisia rikoslajin tilastointitavan muutosten vuoksi, eikä pidem-

pää aikasarjaa polkupyörävarkauksista näin ollen ole saatavilla. (Keskinen & Laihinen 2017, 155; Helsingin poliisilaitos 2020.) Poliisin tilastot ja kyse-lytutkimuksen tulokset kuitenkin piirtävät hieman ristiriitaista kuvaa polkupyörävarkauksien osalta.

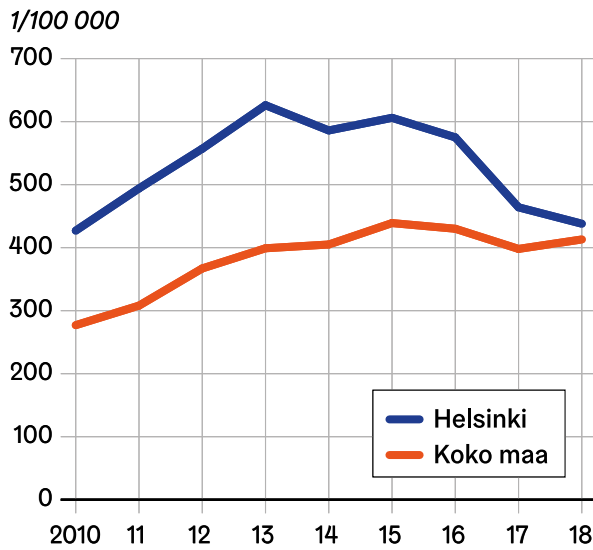
Kuvio 1. Omaisuusrikokset Helsingissä ja koko maassa 100 000 asukasta kohti 1990–2018

Identiteettivarkauksista kerättiin ensimmäisen kerran tietoa vuoden 2018 kyselyssä. Kuten luvussa 4.2 todettiin, identiteettivarkauksista tehtyjen rikosilmoitusten määrä on huomattavasti pienempi, kuin mitä turvallisuus-kyselyn vastaajat kertoivat. Tätä eroa voi selittää esimerkiksi ilmoitushalukkuus.

Identiteettivarkauksissa on usein taustalla jokin petosrikos tai väärin-
nös. Kokonaisuutena petosrikosten määrässä ei ole 2010-luvun aikana ta-
pahtunut suuria muutoksia. Helsingissä petokset ja lievät petokset ovat hie-
man yleisempiä kuin koko maassa, mutta ero on kaventumassa. Petosten
ja lievien petosten määrä Helsingissä on ollut laskussa vuodesta 2014 al-
kaen, kun taas yleisesti Suomessa petosten määrä on hiljalleen noussut.
Maksuvälinepetosten välillä Helsingin ja koko maan tilanne on väestölu-
kuun suhteutettuna hyvin samankaltainen. Keskimäärin maksuvälinepetok-
sia tapahtuu vuosittain noin 1 380 ja törkeitä maksuvälinepetoksia noin 30.

Kuvio 2. Petosrikokset Helsingissä ja koko maassa 100 000 asukasta kohti 2010–2018

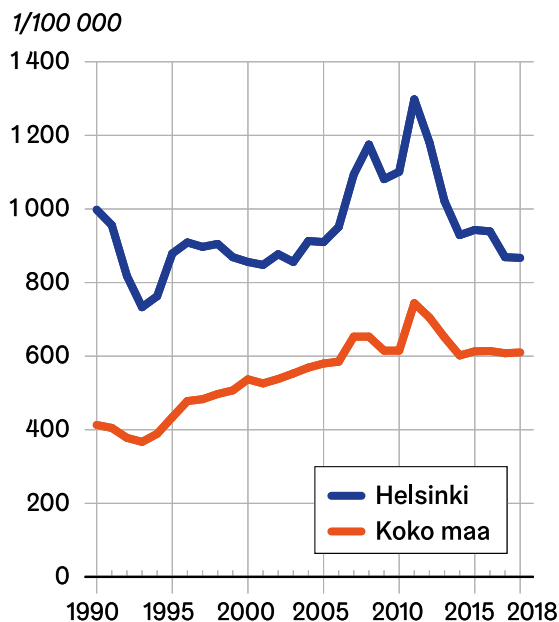

Väkivaltarikokset

Eri asteiset pahoinpitelyt ovat kaikista henkeen ja terveyteen kohdistuneista rikoksista yleisimpiä. Pahoinpitelyiden määrä on 1990-luvun alkupuolelta ensin hieman kasvanut 2000-luvulle tultaessa, mutta vuodesta 2012 alkaen käänntynyt laskuun. Johtopäätöksiä tehtäessä on kuitenkin hyvä muistaa, että pahoinpitelyiden tilastointiin vaikuttavat useat tekijät ja esimerkiksi lainsäädännön muutokset tai ilmoitusalttius voivat aiheuttaa muutoksia tilastoissa. Myös poliisin kohdennettu valvonta voi aiheuttaa näkyviä muutoksia.

Pahoinpitelyiden määrä vuodesta 1990 vuoteen 2018 mennessä on laskenut koko maassa ja Helsingissä. Kuitenkin kun pahoinpitelyrikosten määrä suhteutetaan väestöön, havaitaan että Helsingissä pahoinpitelyn uhriksi joutuu hieman suurempi osa väestöstä kuin koko maassa.

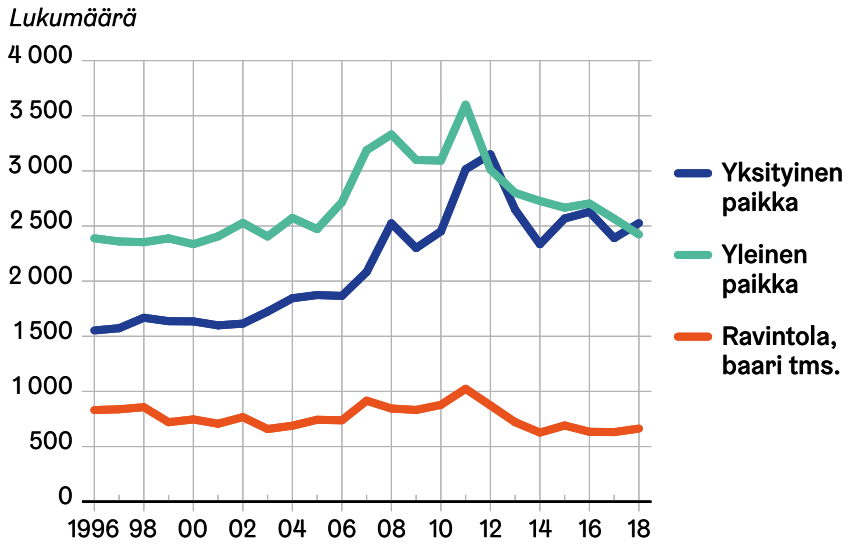
Kuvio 3. Pahoinpitelyt Helsingissä ja koko maassa 100 000 asukasta kohti 1990–2018

Luvussa 4.2 käsiteltiin helsinkiläisten kokemuksia väkivallasta ja uhkailusta. Kokonaisuutena havaittiin, että sekä väkivalta- että uhkailukokemukset olivat vähentyneet jonkin verran vuodesta 2015. Vuonna 2018 vastaajista noin 7 prosenttia oli kokenut väkivallalla uhkailua julkisilla paikoilla ja lähes 3 prosenttia työpaikallaan. Väkivallan uhriksi itse joutuneiden osuus oli noin 3 prosenttia sekä julkisilla paikoilla että työpaikoilla.

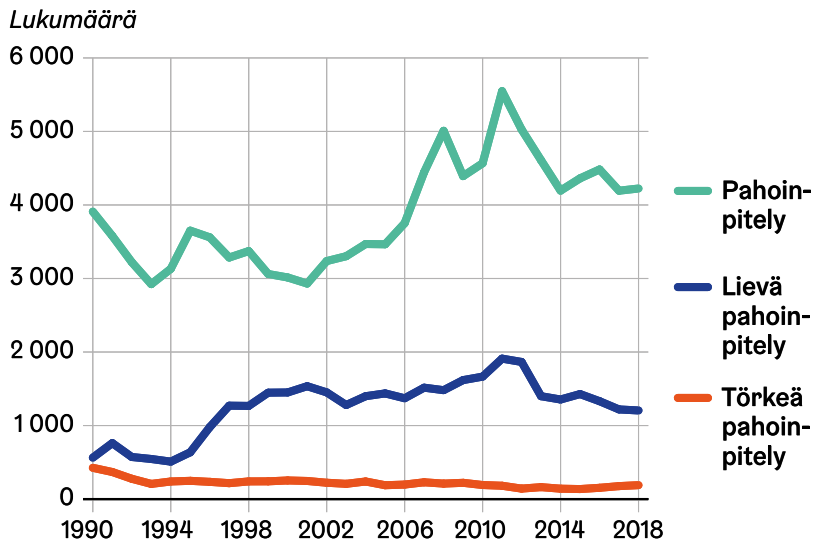
Rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan Helsingissä kirjattiin vuonna 2018 yhteensä 5 618 pahoinpitelyrikosta. Aina vuoteen 2012 saakka yleisin pahoinpitelyn tapahtumapaikka Helsingissä oli yleinen paikka, eli katualue tai muu julkinen tila. Vuoden 2012 jälkeen myös yksityisillä paikoilla, kuten omassa tai toisen henkilön kodissa, tehdyt pahoinpitelyt muodostuivat lähes yhtä yleisiksi. Jollei lasketa mukaan ravintoloissa ja baareissa tapahtuneita pahoinpitelyitä, ovat yksityisessä paikassa tapahtuneet pahoinpitelyt lähes yhtä yleisiä kuin julkisilla paikoilla tapahtuneet pahoinpitelyt. Ravintoloissa ja baareissa tapahtuneiden pahoinpitelyiden määrä on pysynyt vuoden 2013 jälkeen samalla tasolla eli hieman alle 700:ssa kirjatussa tapauksessa.

Kuvio 4. Pahoinpitelyt Helsingissä tapahtumapaikan mukaan 1996–2018

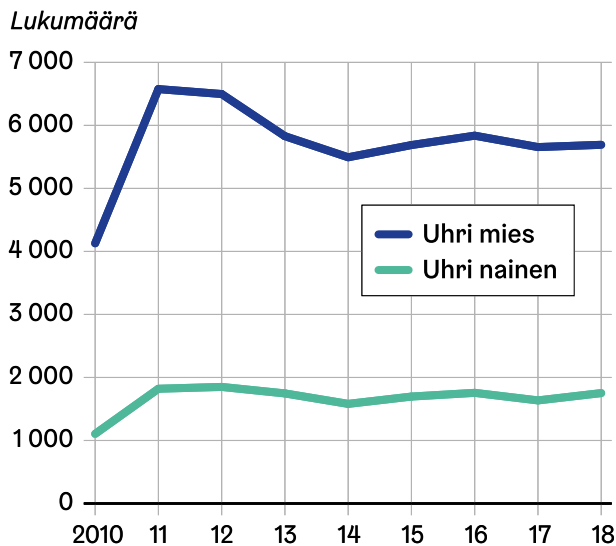
Rikosnimikkeittäin tarkasteltuna viimeisten kahden vuosikymmenen aikana niin kutsuttujen perusmuotoisten pahoinpitelyiden ja lievien pahoinpitelyiden määrät ovat kasvaneet, kun taas törkeiden pahoinpitelyiden määrä on pysynyt samana ja jopa hieman laskenut vuodesta 1990. Muutamaa edeltävää vuotta tarkasteltaessa ei pahoinpitelyiden osalta ole nähtävissä merkittäviä muutoksia vaan kunkin rikosnimikkeen osalta määrät ovat pysyneet melko vakaina.

Kuvio 5. Pahoinpitelyt rikosnimikkeittäin Helsingissä 1990–2018

Väkivallankokemuksissa on eroa sukupuolten välillä ja erityisesti nuoret miehet joutuvat väkivallan ja sillä uhkailun uhreiksi. Turvallisuuskyselyn vastaajista miehet olivat kokeneet uhkailua ja väkivaltaa enemmän julkisilla paikoilla, kun taas naisilla työpaikoilla tapahtunut uhkailu ja väkivalta sekä lähisuhdeväkivalta olivat yleisempiä. Lähisuhdeväkivallan osalta raportoitujen kokemusten osuus on kasvanut hieman (2,8 % / 3,2 %), mutta merkittävämpi muutos on naisten osuuden kasvussa suhteessa miesten määrään. Vuonna 2015 lähisuhdeväkivaltaa kertoi kokeneensa 1,9 prosenttia miehistä ja 2,7 prosenttia naisista, kun vuonna 2018 vastaavat osuudet olivat 1 prosentti miehistä ja 3,7 prosenttia naisista.

Kuvio 6. Rikoksina ilmoitetut lähisuhdeväkivaltatapaukset uhrin sukupuolen mukaan jaoteltuna Helsingissä vuosina 2010–2018 (aikuisväestö, 18-vuotiaat ja vanhemmat)

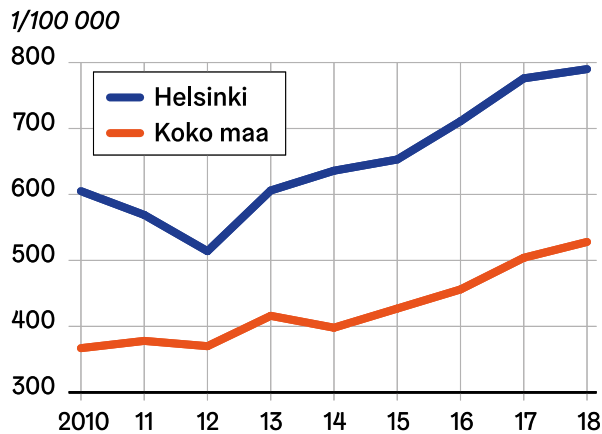

Rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan rikoksina ilmoitettujen lähisuhdeväkivaltatapauksien määrä Helsingissä on vuosina 2010–2018 pysynyt melko samalla tasolla vuosien 2011 ja 2012 piikin (lähes 8 400 tapausta/vuosi) jälkeen ja vakiintunut noin 7 000–7 500 kirjattuun tapaukseen vuodessa. Samalla naisten osuus lähisuhdeväkivallan uhreista on pysynyt melko lailla samalla tasolla: 75–80 prosenttia eli lähes neljä viidestä lähisuhdeväkivallan uhrista on naisia. Kun vuonna 2018 kirjattuja naisia kohdistuneita lähisuhdeväkivaltatapauksia verrattiin yli 18-vuotiaiden helsinkiläisten naisten määrään, havaittiin että 2 prosenttia naisista on joutunut lähisuhdeväkivallan uhriksi. Tämä on selvästi pienempi osuus kuin turvallisuuskyselyssä tuli ilmi (3,7 prosenttia). Edellä mainittuja kirjattujen tapausten määriä onkin syytä tarkastella pitäen mielessä se, että lähisuhdeväkivallasta vain osa tulee poliisin tietoon (mm. Fagerlund 2016).

Huumausainerikokset

Luvussa 4.1 käsiteltiin huumeiden näkemistä ja todettiin, että kyselyyn vastanneista joka kolmas oli törmännyt huumeiden käyttöön asuinalueellaan. Lisäksi havaittiin, että huumeiden käyttöön liittyvät henkilökohtaiset havainnot kasautuvat vahvasti tietyille alueille: Alppiharjun, Kallion ja Vallilan asukkaille huumehavainnot ovat jo hyvin arkipäiväisiä. Luvussa 3.2 käsiteltiin asuinalueeseen liittyviä huolenaiheita ja samassa yhteydessä myös huumausaineisiin liittyviä huolia. Havaittiin, että huoli huumeiden käyttäjistä tai huumekaupasta jakaa asuinalueita, sillä enimmillään se huoletti peruspiirin vastaajista 52 prosenttia ja vähimmillään seitsemää prosenttia asuinalueen vastaajista. Koko kaupungissa huumeiden käyttäjät tai huumekauppa huoletti 28,5 prosenttia, mikä oli vain hieman enemmän kuin vuonna 2015.

Kuvio 7. Huumausainerikokset yhteensä Helsingissä ja koko maassa 100 000 asukasta kohti 2010–2018

Rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan vuosittain Helsingissä tapahtuu keskimäärin noin 4 000 huumausainerikosta ja noin 370 törkeää huumausainerikosta. Huumausainerikosten määrä on Helsingissä väestöön suhteutettuna merkittävästi suurempi kuin koko maassa, mutta trendit ovat melko yhteneväiset. Huumausainerikosten kokonaismäärä on kasvanut jonkin verran lähes koko 2010-luvun ajan, ja tämä kasvu on erityisen selvää huumausaineiden käyttörikoksissa. Vielä vuosikymmenen alussa niitä tilastoi- tiin Helsingissä alle 2000, kun vuoteen 2018 mennessä määrä oli noussut lähes 3 500 tapaukseen. Suuntaus on linjassa koko maan huumausaineiden käyttörikosten määrän kanssa.

Lähteet

StatFin (2019). *Tilastokeskuksen rikos- ja pakkokeinoilasto.* http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__oik__rpk__tiet/statfin_rpk_pxt_117t.px/

Fagerlund, Monica (2016). *Lähisuhdeväkivalta poliisin perheväkivaltatehtävillä.* Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 123. Tampere 2016.

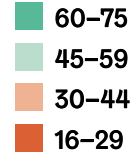
Helsingin poliisilaitos (2020). *Polkupyöriin ja/tai sen osiin kohdistuneet näpistyksset ja varkaudet vuonna 2018.* Tiedot saatu sähköpostitse artikkelia varten 25.2.2020.

Keskinen, Vesa & Laihin, Eija (2017). *Kaikesta huolimatta turvallista – Helsingin turvallisuustutkimus 2015.* Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia 2017:2.

Liite 2. Omaan asuinalueeseen erittäin tyytyväiset vuonna 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018, kaikki 15–74-vuotiaat vastaajat, %

Asuinalue		2006	2009	2012	2015	2018
101	Vironniemi	75,7	73,4	68,3	68,6	71,6
102	Ullanlinna	55,2	65,1	76,3	74,4	70,0
103	Kampinmalmi	48,4	54,0	66,8	51,1	64,4
104	Taka-Töölö	61,9	59,5	61,8	57,2	57,4
105	Lauttasaari	73,8	65,6	71,2	68,7	72,7
201	Reijola	43,4	46,3	58,6	51,4	50,1
202	Munkkiniemi	56,4	69,9	69,2	64,6	64,8
203	Haaga	46,8	44,3	41,0	40,3	44,0
204	Pitäjänmäki	47,6	38,2	33,7	31,0	37,5
205	Kaarela	20,9	23,1	28,6	32,9	33,5
301	Kallio	26,3	41,8	39,8	48,4	41,0
302	Alppiharju	18,3	26,4	23,0	38,6	30,6
303	Vallila	32,5	27,8	34,7	41,4	51,4
304	Pasila	24,2	37,6	32,9	38,4	36,9
305	Vanhakaupunki	53,6	57,0	66,5	68,2	60,1
401	Maunula	32,1	38,2	39,3	37,4	50,1
402	Länsi-Pakila	71,8	73,2	65,8	59,5	57,5
403	Tuomarinkylä	63,6	71,0	64,0	66,0	68,7
404	Oulunkylä	45,3	45,0	51,4	48,4	49,1
405	Itä-Pakila	53,9	51,5	55,8	59,6	60,9
501	Latokartano	27,8	35,8	31,8	31,2	36,1
502	Pukinmäki	21,3	19,0	25,4	37,6	35,5
503	Malmi	44,8	41,8	42,6	27,3	25,9
504	Suutarila	39,2	51,2	40,9	44,2	39,1
505	Puistola	37,4	45,1	32,3	39,5	28,9
506	Jakomäki	17,9	17,5	19,0	25,7	20,3
601	Kulosaari	76,0	64,9	53,7	60,0	69,7
602	Herttoniemi	39,2	45,8	41,7	44,7	56,8
603	Laajasalo	58,9	56,9	56,9	54,4	42,4
701	Vartiokylä	42,0	40,4	41,4	33,7	39,1
702	Myllypuro	28,5	28,1	25,5	41,3	39,7
703	Mellunkylä	19,9	29,6	15,9	29,3	24,7
704	Vuosaari	36,9	28,5	44,5	38,1	37,5
801	Östersundom			65,1	64,3	55,6
Hajonta		58,1	55,9	60,4	48,7	51,3

Erittäin tyytyväisten osuus, %:

Liite 3. Kyselylomake

HELSINGIN TURVALLISUUSKYSELY 2018

Käytä vastaamiseen mieluiten kuulakärkikynää. Mikäli vahingossa merkitset vastauksen väärään ruutuun, mustaa väärin merkitsemäsi ruutu kokonaan ■ ja merkitse rasti oikeaan ruutuun.

TAUSTAKYSYMYKSET

1. Sukupuolesi

- 1 Mies
2 Nainen
3 En halua määritellä

2. Mikä on syntymävuotesi?

--	--	--	--	--

3. Onko sinulla perus- tai kansakoulun jälkeistä koulutusta / tutkintoa? (Merkitse ylin koulutustasosi)

- 1 Ei ole
2 Ammattikoulu tai muu toisen asteen koulutus
3 Ylioppilastutkinto
4 Opistotasoinen koulutus
5 Ammattikorkeakoulututkinto tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto
6 Yliopisto- tai muu korkeakoulututkinto

4. Oletko tällä hetkellä

- 1 Vakituksessa työsuhteessa
2 Määräaikaisessa työsuhteessa
3 Freelance- tai keikkatyössä
4 Työtön, alle vuoden
5 Työtön, yli vuoden
6 Opiskelija
7 Eläkkeellä
8 Kotiäiti tai -isä
9 Muu

5. Millainen on mielestäsi terveydentilasi verrattuna muihin ikäisiisi?

- 1 Hyvä
2 Melko hyvä
3 Keskitasoinen
4 Melko huono
5 Huono

6. Asutko tällä hetkellä

- 1 Kerrostalossa
2 Pari- tai rivitalossa
3 Omakotitalossa
4 Jokin muu rakennustyyppi

7. Onko asutosi

- 1 Omistusasunto
2 Yksityinen vuokra-asunto
3 Helsingin kaupungin vuokra-asunto
4 Asumisoikeusasunto
5 Opiskelija-asunto
6 Jokin muu

8. Kuinka monta vuotta olet asunut Helsingissä?

- 1 Alle vuoden
2 1-3 vuotta
3 4-9 vuotta
4 10 vuotta tai enemmän

9. Kuinka monta vuotta olet asunut nykyisellä asuinalueellasi?

- 1 Alle vuoden
2 1-3 vuotta
3 4-9 vuotta
4 10 vuotta tai enemmän

10. Kuinka tyytyväinen olet nykyiseen asuinalueeseesi?

- 1 Erittäin tyytyväinen
2 Melko tyytyväinen
3 Melko tyytymätön
4 Erittäin tyytymätön
5 En osaa sanoa

11. Kuinka usein teet seuraavia asioita:

	Päivittäin	Viikoittain	Kuukausittain	Harvemmin	En koskaan
a) Juttelet naapureiden kanssa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b) Saat apua tai autat naapuriasi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c) Ulkoilet iltaisin omalla asuinalueellasi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
d) Käyt yleisötapahtumissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

TURVALLISUUDEN TUNNE

12. Kuinka turvalliseksi tunnet olosi keskimäärin?

	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvattomaksi	Turvattomaksi	Ei koske minua	En osaa sanoa
a) Helsingissä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
b) Omalla asuinalueellasi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐

13. Kuinka turvalliseksi tunnet olosi seuraavissa tilanteissa tai paikoissa?

Mikäli et koskaan tee kysyttävää asiaa (esim. liiku julkisissa kulkuneuvoissa), vastaa "Ei koske minua".

	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvattomaksi	Turvattomaksi	Ei koske minua	En osaa sanoa
a) Kävellessäsi yksin päivällä asuinalueellasi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
b) Kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina asuinalueellasi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
c) Kävellessäsi yksin päivällä Helsingin keskustassa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
d) Kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina Helsingin keskustassa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
e) Helsingin julkisissa kulkuneuvoissa päivisin	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
f) Asuinalueesi lähimmässä ostoskeskuksessa päivällä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
g) Asuinalueesi lähimmässä ostoskeskuksessa illalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
h) Asuinalueesi julkisten kulkuneuvojen pysäkeillä tai asemilla päivisin	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
i) Asuinalueesi julkisten kulkuneuvojen pysäkeillä tai asemilla iltaisin	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
j) Yleisötapauksissa Helsingissä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐

14. Jos liikut myöhään illalla Helsingissä, kuinka turvalliseksi tunnet olosi liikkeessasi

	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvattomaksi	Turvattomaksi	En liiku iltaisin tällä välineellä	En osaa sanoa
a) Bussilla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
b) Raitiovaunulla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
c) Metrolla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐
d) Paikallisjunalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	0 ☐

15. Onko asuinalueellasi turvattomuutta herättäviä paikkoja?1 Ei2 Kyllä. Mitkä paikat? _____

16. Missä määrin seuraavat asiat huolestuttavat sinua?**Omassa elämässä ja lähipiirissä**

	Paljon	Melko paljon	Hieman	Ei lainkaan
a) Yksinäisyys	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b) Rahan riittävyys	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c) Työttömyys	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d) Omien vanhempien hoidon järjestäminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

Suomessa

	Paljon	Melko paljon	Hieman	Ei lainkaan
e) Lasten ja nuorten tulevaisuus	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
f) Tuloerojen kasvu	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
g) Kaupunginosien eriytyminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
h) Terrori-isku	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
i) Ääriliikkeiden vahvistuminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
j) Valeutisten levittäminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

Suomessa ja lähialueella

	Paljon	Melko paljon	Hieman	Ei lainkaan
k) Sodat ja sotilaalliset konfliktit	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
l) Ilmastonmuutos	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

KÄYTÄNNÖN TURVALLISUUS

17. Millaiseksi koet oman osaamisesi seuraavissa asioissa ja tilanteissa?

	Hyväksi	Melko hyväksi	Melko huonoksi	Huonoksi	En osaa sanoa
a) Kodin vaaranpaikkojen ja onnettomuusriskien tunnistaminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
b) Onnettomuusriskien tunnistaminen liikenteessä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
c) Tulipalotilanteessa toimiminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
d) Liikenneonnettomuuspaikalla toimiminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
e) Hälytysajoneuvon kohtaaminen liikenteessä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
f) Ensiavun antaminen sairauskohtauksen saaneelle	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐

18. Oletko tehnyt tai tulisiko sinun mielestäsi tehdä seuraavia turvallisuutta parantavia toimenpiteitä itse?

	Olen jo tehnyt	Voisin tehdä	En näe tarpeelliseksi	Ei koske minua
a) Olen osallistunut turvallisuuskoulutukseen (esim. ensiapu- tai alkusammutuskoulutus)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b) Saunassa ei kuivateta vaatteita tai säilytetä tavaraa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c) Kotonani ei tupakoida sisätiloissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d) Kotonani on sammutuspeite tai muu alkusammutusväline	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
e) Tarkistan säännöllisesti, että asuntoni palovaroitimet toimivat	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
f) Olen tutustunut taloyhtiöni pelastussuunnitelmaan	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
g) En käytä kännykkää ajaessani	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
h) Käytän pyöräilykypärää pyöräillessäni	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
i) Käytän pimeällä liikkeessäni heijastinta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
j) Käytän nasta- tai kitkakenkiä tai liukusteitä liukkaalla kelillä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

HELSINGIN POLIISIN JA PELASTUSLAITOKSEN TOIMINTA

19. Oletko ollut tekemisissä Helsingin pelastuslaitoksen tai hätäkeskuksen kanssa seuraavissa asioissa viimeisen kolmen vuoden aikana? Jos olet, olitko tyytyväinen saamaasi palveluun?

	KYLLÄ, olin tyytyväinen palveluun	KYLLÄ, olin tyytymätön palveluun	En ole ollut tekemisissä
a) Onnettomuuden, tapaturman tai sairauskohtauksen vuoksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b) Muussa asiassa (esim. palotarkastustoiminta tai turvallisuuskoulutus)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c) Soittanut numeroon 112	1 ☐	2 ☐	3 ☐

20. Miten arvioit tai uskot Helsingin pelastuslaitoksen onnistuneen seuraavissa tehtävissä?

	Hyvin	Melko hyvin	Melko huonosti	Huonosti	En osaa sanoa
a) Ihmisten opastaminen ja kouluttaminen turvallisuusasioissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
b) Onnettomuusriskien vähentäminen valvonnan ja palotarkastustoiminnan avulla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
c) Riskiestä viestiminen mediassa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
d) Ihmisten pelastaminen tulipalo- ja onnettomuustilanteissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
e) Ensihoitopalvelu (ensihoito tapahtumapaikalla ja ambulanssikuljetus)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
f) Väestönsuojeluun varautuminen ja asukkaiden turvallisuudesta huolehtiminen poikkeuksellisissa tilanteissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐

21. Oletko ollut tekemisissä Helsingin poliisin kanssa seuraavissa asioissa viimeisen kolmen vuoden aikana? Jos olet, olitko tyytyväinen saamaasi palveluun?

	KYLLÄ, olin tyytyväinen palveluun	KYLLÄ, olin tyytymätön palveluun	En ole ollut tekemisissä
a) Lupa-asioissa (ajokortti, passi, ulkomaalaisasiat, yms.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b) Liikennevalvonnan, -rikkomuksen tai onnettomuuden yhteydessä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c) Rikoksen kohteena	1 ☐	2 ☐	3 ☐
d) Rikoksen todistajana tai silminnäkijänä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
e) Tietoverkossa (neuvonta, nettipoliisitoiminta tms.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
f) Muissa asioissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐

22. Miten arvioit tai uskot Helsingin poliisin onnistuneen seuraavissa tehtävissä?

	Hyvin	Melko hyvin	Melko huonosti	Huonosti	En osaa sanoa
a) Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
b) Liikenteenvalvonta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
c) Rikosten selvittäminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
d) Lupapalvelut	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
e) Poliisin jalkautuminen kadulle	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐

23. Miten tärkeinä pidät seuraavia poliisin palveluja?

	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Ei niin tärkeä	En osaa sanoa
a) Hälytyspartion nopea saapuminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
b) Poliisin autopartiointi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
c) Poliisin jalkautuminen kadulle	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
d) Lupahakemusten nopea käsittelyaika	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
e) Mahdollisuus tehdä rikosilmoitus internetissä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
f) Poliisin puhelinneuvonta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
g) Poliisin toiminta sosiaalisessa mediassa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
h) Poliisin rikostutkinta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐

24. Kuinka usein olet nähnyt poliisin partioivan asuinalueellasi?

- 1 Päivittäin
2 Viikoittain
3 Kerran tai pari kuukaudessa
4 Harvemmin
5 En koskaan

25. Miten paljon luotat Helsingin poliisiin?

- 1 Erittäin paljon
2 Melko paljon
3 Ei paljon eikä vähän
4 Melko vähän
5 Erittäin vähän
0 En osaa sanoa

26. Mikäli toivot saavasi viranomaisilta turvallisuuteen liittyvää tietoa tai koulutusta, niin millaista sen tulisi olla?

- 1 En toivo / tarvitse
2 Kyllä, mitä? _____

RIKOLLISUUS, HÄIRINTÄ JA TAPATURMAT

27. Onko sinulle tai perheenjäsenellesi tapahtunut jokin seuraavista asioista?

Voit tarvittaessa valita useita kohtia. Mikäli kysyttävä asia ei koske sinua (esim. et omista autoa), vastaa "Ei koske minua".

A. Omaisuusrikokset viimeisten 12 kuukauden aikana

	Ei ole tapahtunut	On tapahtunut itselle	On tapahtunut perheenjäsenelle	Ei koske minua
a) Varastettu autosta jotain omaisuutta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b) Vahingoitettu autoa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c) Varastettu mopo, skootteri tai moottoripyörä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d) Varastettu polkupyörä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
e) Varastettu muuta henkilökohtaista omaisuutta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
f) Murtauduttu asuntoon	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
g) Murtauduttu vintti- tai kellarikomeroon tai muuhun lukittuun varastoon	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
h) Joutunut identiteettivarkauden kohteeksi (esim. varastetuilla henkilötiedoilla tehty ostoksia)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

B. Väkivalta ja uhkailu viimeisten 12 kuukauden aikana

	Ei ole tapahtunut	On tapahtunut itselle	On tapahtunut perheenjäsenelle	Ei koske minua
a) Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b) Kokenut väkivaltaa julkisella paikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c) Kokenut lähisuhdeväkivaltaa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d) Joutunut ryöstön uhriksi (varkaus väkivaltaa tai sillä uhkailua käyttäen)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
e) Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
f) Uhkailtu väkivallalla työpaikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
g) Kokenut väkivaltaa työpaikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

C. Häirintä viimeisten 12 kuukauden aikana

	Ei ole tapahtunut	On tapahtunut itselle	On tapahtunut perheenjäsenelle	Ei koske minua
a) Joutunut häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi sosiaalisessa mediassa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b) Joutunut häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi julkisella paikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c) Kokenut seksuaalisuutta loukkaavaa nimitystä, ehdottelua tai ahdistelua	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

28. Onko sinulle tapahtunut jokin seuraavista asioista viimeisten 12 kuukauden aikana?

	Ei	Kyllä, ei aiheutunut vammoja itselle	Kyllä, aiheutui vammoja itselle
a) Kotitapaturma (esim. palovamma, kaatuminen, tms.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b) Tapaturma vapaa-ajalla liikuntaharrastuksen yhteydessä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c) Tulipalo (myös pienet syttymät)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
d) Olet kaatunut liukastumalla ulkona jää- tai lumikelillä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
e) Olet joutunut onnettomuuteen jalankulkijana	1 ☐	2 ☐	3 ☐
f) Olet joutunut onnettomuuteen polkupyörällä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
g) Olet joutunut onnettomuuteen autolla	1 ☐	2 ☐	3 ☐
h) Olet joutunut onnettomuuteen muulla ajoneuvolla	1 ☐	2 ☐	3 ☐

29. Jos olet joutunut onnettomuuteen viimeisten 12 kuukauden aikana, niin oliko vastapuolena

Voit tarvittaessa valita useita kohtia.

- 1 Autoilija
- 2 Polkupyöräilijä
- 3 Jalankulkija
- 4 Jokin muu, mikä? _____

30. Miten huolestunut olet siitä, että joudut seuraavan 12 kuukauden aikana alla mainittujen tapahtumien kohteeksi Helsingissä?

	Ei huolestuta lainkaan	Huolestuttaa hiukan	Huolestuttaa melko paljon	Huolestuttaa erittäin paljon	En osaa sanoa
a) Omaisuuttasi varastetaan tai vahingoitetaan	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
b) Asuntoosi yritetään murtautua	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
c) Joudut liikenneonnettomuuden uhriksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
d) Joudut väkivallan tai väkivallalla uhkailun kohteeksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
e) Joudut seksuaalirikoksen (esim. raiskaus) uhriksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
f) Joudut seksuaalisen häirinnän kohteeksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
g) Joudut muunlaisen häirinnän kohteeksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
h) Sinulle tapahtuu kotitapaturma	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
i) Kotonasi sattuu tulipalo	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐

ASUINALUETTA KOSKEVAT KYSYMYKSET

31. Mitkä asiat huolestuttavat sinua asuinalueellasi?

	Ei huolestuta lainkaan	Huolestuttaa hiukan	Huolestuttaa melko paljon	Huolestuttaa erittäin paljon	En osaa sanoa
a) Huumeiden käyttäjät tai huumekauppa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
b) Ihmisten häiriökäyttäytyminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
c) Ravintoloiden pitkät aukioloajat	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
d) Alkoholin anniskelu selvästi päihtyneille	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
e) Alkoholin juominen julkisella paikalla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
f) Liikennekäyttäytyminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
g) Ympäristön epäsiisteys	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
h) Viheralueiden väheneminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
i) Paikkojen rikkominen ja töhryt	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
j) Katuväkivalta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
k) Rikollisuus	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
l) Ihmisten syrjäytyminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
m) Työttömyys	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
n) Erityisryhmien asuntolat tai asunnot	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
o) Eri kieli- ja kulttuuriryhmien väliset ristiriidat	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
p) Muu, mikä _____	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐

32. Miten todennäköisenä pidät, että oman naapurustosi asukkaat puuttuisivat seuraaviin kuvitteellisiin esimerkkitilanteisiin?

	Hyvin epätodennäköistä	Melko epätodennäköistä	Ei todennäköistä eikä epätodennäköistä	Melko todennäköistä	Hyvin todennäköistä
a) Asuintalon edustalla syntyy tappelu	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b) Kadulla makaa ihminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

33. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana nähnyt seuraavia asioita omalla asuinalueellasi?

	En ole nähnyt	Kerran tai pari	Monta kertaa
a) Huumeiden myyntiä tai käyttöä tai käytettyjä huumeruiskuja	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b) Alaikäisten alkoholinkäyttöä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c) Alaikäisten muiden päihteiden (esim. kannabis) käyttöä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
d) Alkoholin tai tupakan välittämistä alaikäisille	1 ☐	2 ☐	3 ☐

34. Oletko nähnyt viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana tappelun tai pahoinpitelyn asuinalueellasi tai muualla kaupungilla?

	En ole nähnyt	Kerran tai pari	Monta kertaa
a) Omalla asuinalueella	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b) Helsingin keskustassa	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c) Muualla kaupungilla	1 ☐	2 ☐	3 ☐

KOKO HELSINKIÄ KOSKEVAT KYSYMYKSET

35. Onko turvallisuus Helsingissä mielestäsi viimeisen kolmen vuoden aikana

1 ☐ Parantunut selvästi	4 ☐ Heikentynyt jonkin verran
2 ☐ Parantunut jonkin verran	5 ☐ Heikentynyt selvästi
3 ☐ Pysynyt samana	6 ☐ En osaa sanoa

36. Jos vastasit edellä turvallisuuden parantuneen tai heikentyneen selvästi, voit kertoa tässä, miten se on näkynyt

37. Miten seuraavat toimenpiteet parantaisivat mielestäsi viihtyisyyttä ja turvallisuutta Helsingissä?

	Ei parantaisi lainkaan	Parantaisi hiukan	Parantaisi melko paljon	Parantaisi erittäin paljon	En osaa sanoa
a) Katuvalaistuksen lisääminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
b) Puistojen valaistuksen lisääminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
c) Vapaaehtoistoiminnan lisääminen viikonloppuisin nuorten keskuudessa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
d) Poliisipartioiden näkyvyyden lisääminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
e) Joukkoliikenteen asemien vartiointin parantaminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
f) Vartijoiden lisääminen joukkoliikenteen kulkuneuvoissa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
g) Liikennevalvonnan lisääminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
h) Kameravalvonta julkisilla paikoilla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
i) Ravintoloiden aikaisempi sulkeminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
j) Päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
k) Alkoholin käytön tarkempi valvonta julkisilla paikoilla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
l) Ympäristön siisteyden parempi ylläpitäminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
m) Töhrittyjen tai rikottujen paikkojen nopea korjaaminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐
n) Muu, mikä? _____	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	0 ☐

38. Tähän voit halutessasi kirjoittaa kommentteja kyselyn aihepiiriin liittyvistä asioista

Kiitämme vastauksistasi!

Tekijä(t) Keskien, Vesa & Pyyhtiä, Eija & Lehtelä, Petronella & (toim.) Nina Ahola		
Nimike Turvallista ja rauhallista Helsingin turvallisuustutkimus 2018		
Julkaisija (toimiala tai laitos) Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot	Julkaisu-aika 2020	Sivumäärä, liitteet 145 + 3 liitettä
Sarjan nimike Tutkimuksia - Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot		Osanumero 2020:3
ISSN (painettu) 2489-4087 ISSN (verkossa) 2489-4095	ISBN (painettu) 978-952-331-833-5 ISBN (verkossa) 978-952-331-834-2	Kieli suomi, ruotsi, englanti
Tiivistelmä <p>Helsinki on seurannut asukaskyselyillä kaupungin turvallisuustilannetta kolmen vuoden välein vuodesta 2003 lähtien. Vuoden 2018 kysely oli kuudes. Turvallisuuskyselyissä selvitetään helsinkiläisten turvallisuuden tunnetta, rikosten kohteeksi joutumista ja erilaisiin rikoksiin ja häiriöihin liittyvää huolestuneisuutta. Vuoden 2015 tutkimus oli ensimmäinen, jossa kohderyhmänä olivat myös kaupungin vieraskieliset.</p> <p>Tutkimuksen aineisto kerättiin lomakekyselynä. Syksyn 2018 kysely kohdistettiin 15–79-vuotiaisiin, aiemmin 15–74-vuotiaisiin. Tutkimuksen vastausprosentti oli 54 (57 % vuonna 2015). Vastaajia oli yhteensä 4 155. Suomen- ja ruotsinkielisen vastausprosentti oli 58 (59 %) ja vieraskielisten 45 (44 %).</p> <p>Vuonna 2018 helsinkiläiset kokivat oman asuinalueensa, kaupungin keskustan ja joukkoliikenteen turvallisemmiksi kuin koskaan aiemmin. Myös väkivalta- ja uhkailukokemukset olivat vähentyneet jonkin verran vuodesta 2015. Vaikka sukupuolten välinen ero väkivallan uhriksi joutumisen yleisyydessä on hieman kaventunut, väkivallan muodot ovat sukupuolittuneita. Naiset kokevat lähisuhdeväkivaltaa miehiä useammin. Miehet puolestaan joutuvat uhkailun tai väkivallan kohteeksi julkisilla paikoilla.</p> <p>Turvattomuuskokemusten alueelliset erot ovat pienentyneet aiemmista kyselyistä. Eri asuinalueiden välille muodostuneet erot ovat kuitenkin jääneet melko pysyviksi. Vuodesta toiseen samat alueet näyttäytyvät asukkailleen turvallisimpina.</p> <p>Ilmastohuolet olivat lisääntyneet huomattavasti edellisestä tutkimuskierrroksesta. Kysymys viheralueiden vähenemisestä oli uusi ja asia huolestutti hyvin eri tavoin kaupungin eri osissa. Huolestuneisuus kosketti etenkin alueita, joihin kohdistuu merkittävää rakentamista tai joissa oli vireillä ajankohtaisia liikennehankkeita.</p>		
Asiasanat koettu turvallisuus, rikoksen uhriksi joutuminen, kaupunkiturvallisuus, huolen aiheet, tilastoitu rikollisuus, rikoksen pelko, tapaturmat		
Hinta hinnaston mukaan	Jakelu puh. 09 310 36293	

Turvallista ja rauhallista

Helsingin turvallisuustutkimus 2018

Turvalliseksi koettu kaupunki edistää asukkaiden hyvinvointia ja viihtymistä kaupungissa. Turvallisuuden tunne on tärkeä mittari myös kaupunkikehityksen näkökulmasta. Helsingin kaupunkistrategiassa turvallisuuden edistäminen on yksi keskeisistä tavoitteista.

Turvallisuustutkimuksella on selvitetty helsinkiläisten kokemuksia ja näkemyksiä kaupungin ja oman asuinalueen turvallisuudesta ja turvallisuustilanteen kehittymisestä kolmen vuoden välein vuodesta 2003 lähtien. Tietoja hyödynnetään kaupungin viranomaisten, pelastuslaitoksen ja Helsingin poliisilaitoksen toiminnan suunnittelussa ja toimenpiteiden kohdentamisessa eri alueille. Lisäksi tutkimuksella kerätään tietoa helsinkiläisten rikoksen uhriksi joutumisesta, onnettomuuksista ja tapaturmista sekä poliisin ja pelastuslaitoksen palvelukyvystä.

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
kaupunkitutkimus ja -tilastot

Julkaisutilaukset
p. 09 310 36293

Internet
www.hel.fi/kaupunkitieto